

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones dominicales super evangelia et epistolas

Hugo <de Prato Florido>

[Nürnberg], 6. Mai 1483

[Sermones LXI (infra octavam ascensionis) - LXX]

[urn:nbn:de:bsz:31-311765](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311765)

rabiliſter eſt timenda. Eſt em̄ maior pena. que poſſit inferri in eccia dei. Eſt ḡ valde timenda et cauenda ppter trina. Primo ppter piculuz qz excōmunicatus ſeparat a deo. et tradit ſathane extra ecciam. Unde in primitiua eccia excōicatus ſtatim arripiebat a dyabolo et vera batur. Et h̄ e qd̄ ap̄ls dicit. j. Cor. v. De illo fornicario qui habebat vxorem patris. Ego aut̄ iudicaū eū qui ſic opatus eſt tradere huiusmodi hominē ſathane in interitū carnis vt ſpiritus ſaluus fiat. Item eſt piculū. qz excōicatus mltos inſicit. qz oēs q̄ p̄cipiant ei. Un̄ eſt morbus contagioſus ſicut lepra. Ideo ab hoibz ſicut lepra debz vitari. j. Cor. v. Si q̄s frater noiatur fornicator aut auarus. aut ydolis ſeruies cū h̄mōi nec cibū ſumere. Aug. Eā nomiatioem hic vocat ap̄ls que fit cū ſententia et in quē q̄z ordine iudiciario z cū integritate p̄fertur. Exemplū quidā demoniacus inſrogatus. qd̄ peccatū plus placebat dyabolo m̄dit excōicatio. qz p̄ illā plures inſicit et quādoqz ducentos inſicit vno die. ¶ Secūdo. ppter damnuz. qz ſic excōicatus puuat merito paſſionis xp̄i et oīm ſanctorz. et omnibz ſuffragijs. et indulgentijs eccleſie. et omnibz bonis. p̄ p̄ijs. et omnibus virtutibz z donis ſpirituſſācti et omnino et totaliter remanet nudus z miſer et miſerabilis ſicut q̄ oīno pluſit. Apec. iij. Reſcis qz tu es miſer et miſerabilis z paup̄ z tecus z nudus. ¶ Tercio. ppter infamiā. Da gna em̄ infamia eſt et vitup̄iū expelli de eccleſia ſicut canis. z vitari ab hoibz ſicut leproſus. Unde excōicatus ē magis infamis q̄ inde⁹ vel ſaracenus. qz cū illis poſſumus loqui ſ̄ nō cū eo. et ppter hec tria dicit Auguſtinus. Nihil debet xp̄ianus ſic formidare ſicut ſepari a corp̄ xp̄iſt̄ p̄ excōicatioem. Et nota qz doctores canonū magnū peccatū dicūt eē p̄cipare cū excōicato. Sz peccatis noſtris exigētibz d̄ excōicatione hodie paz curat. et de participaſōe cū excōicatis nihil. et nō ſolum ſeculares. ſed et clerici et religioſi de tali participatioe nihil curant. Et ideo dñs ait Mat̄. xxiij. Ue vobis ſcribe et phariſei excolātes culicē camelū aut̄ deglutientes. ¶ Secūdo moris temeraria ſubiungit. qz venit tempus in q̄ oīs zc. Et ſic videt̄ qz indeierant p̄plexi. qz ſi interficiebant peccabāt. et ſi nō interficiebant ſimiliter peccabāt ex q̄ conſcientiā habebant ſi nō interficerent eos peccare. et mereri ſi interficerēt. qz etiā ſi hō bonū facit. credens malū facē peccāt

Excommunicatio eſt fugienda

Aug⁹. Intentio tua opituo ſinē imponit. Et dicendū qz nō erāt p̄plexi. qz ip̄i habebāt zelū dei. ſ̄ nō ſm̄ ſcientiā. vt dic̄ ap̄ls ad Ro. x. Et ideo debebant deponere p̄ſcientias erroneas et credere in xp̄m quas rōnabiliter deponere potuerūt cū viderēt tot miracula in noīe chriſti fieri. cū etiā ſcriptura ei teſtimoniū redderet et oīa q̄ fecit p̄ ſcripturas poſſint p̄bati. Job. v. Scrutamini ſcripturas in quibus vos putatis vitā habere. he ſunt que teſtimoniū p̄bent de me. Sed ip̄i erāt ceci et nolebant illū nari. immo dicebāt ſe videre. ideoqz multum peccabant. Io. ix. Si ceci eſſetis nō haberetis peccatū. nūc aut̄ qz dicitis videmus p̄ctm veſtrū manet. Et hoc ē qd̄ h̄ dicit. Et h̄ oīa vobis facient. qz non nouerunt patrem neqz me. i. nō nouerūt deū eſſe patrē meū neqz me eē filiū dei. ſed deū inquātū deū bene cognoſcebant. qz notus in iudea deus D̄s. lxxv. In ſine nota qz talis mors q̄ p̄ fide xp̄i inferitur nullo modo eſt timēda. ſed ſumme deſideranda. j. Petri. iij. Si quid patimur. ppter iuſticiam beati. Quia p̄ talem mortem hō trāſit de morte ad vitam. et finit et terminat oēs miſerias h̄ vite et oīa p̄ct̄a totaliter dimittunt. et tandē corpus glorioſum rehabebit. Lu. xij. Nolite timere eos qui corpus oc. z poſt h̄ non am. b. quid fac. Oſtendam autēz vobis quem timeatis. t. e. qui poſt q̄z oc. b. po. mit. in gebennaz. ¶ De epiſtola. ſermo. lxx.

Habete prudentes et vigilate in orationibus vris. j. Petri. iij. Quia omnes fideles in proxima dominica debent ſp̄ituſſanctum recipere. i. do beatus petrus nos in hac epiſtola hortatur ad prepatōem condignam tantū hoſpitē recepturos p̄ virtutum exercitiū faciendam. In qua epiſtola quinqz facit. P̄mo nos hortat ad habedā prudentiā ibi. Habete prudentes. Secūdo ad orationum inſtantiam. ibi. et vigilate in orationibus. Tercio ad caritatem mutuatam ibi. Ante omnia autēz mu. in vo. Quarto ad hoſpitalitatis opus et aliorum operuz miſericordie efficacitā. ibi. Hoſp. inui. ſine murmur. vnusquifqz ſicut acce. gra. Quinto nos hortat vt ſemper verba dei loquamur et omnia faciamus ad eius laudem et gloriā. ibi. Si quis lo. q̄. ſer. dei ſi quis imi. tan. et ver. ¶ P̄mo ergo hortat ad prudentiā poſſidendā vt p̄ ip̄am preparem̄ ad tantū hoſpitē

susceptione. Proverb. xiiij. **A**ceptus ē regi minister intelligens. **S**ex autem prudenter intelligere debemus. **P**rimo si intellexerimus ut prudentes quod spiritus sanctus est vita viventium. iuxta illud **P**s. Emitte spiritum tuum et creabunt. **E**t non habitat in corde sub peccato. quia occidit animam. **V**idabimur corpora nostra a peccatis ut acceptet habitare nobiscum. **1** Cor. xij. **V**idemus nos ab omni iniquitate. **F**igura columba emissa a noe non inueniens ubi requiesceret ad eum rediit. **Ge**ne. viij. **N**on enim voluit super corpora mortuorum requiescere. sed cornus ibi requieuit. **S**ic spiritus sanctus missus a deo patre ad eum redit. si non inuenit ubi requiescat. **S**uper homines enim mortuos in peccatis nullo modo requiescit. quia ibi cornus. id est diabolus requiescit. **D**uo autem straria non possunt eidem simul inesse. ut dicit **ph**ilosophus. **S**ecundo si intellexerimus ut prudentes quod spiritus sanctus ignis est. iuxta illud ad **He**braeos. **E**t enim deus noster ignis consumens est desiccabimus per orationes et ieiunia corpora nostra ut ab ipso interiorius accedamus. **E**ccl. xxxvij. **O**ssa arida audite verbum domini. **E**cce ego immittam in vos spiritum et viuetis. **S**ic enim apostoli fecerunt spiritum sanctum expectantes. quia isto tempore ieiuniorum et orationibus vacauerunt ut extenuati et exiccati igne spiritus sancti melius inflamarentur. **A**ctu. **I**tem omnes erant perseverantes in oratione cum mulieribus et maria matre iesu et fratribus eius. **U**nde hoc tempus vocatur quadragesima apostolorum. **1** Cor. xij. **I**n fame et siti et ieiuniorum multis. **R**om. xij. **O**bscuro vos per misericordiam dei ut tribueatis cor. **1** Cor. xij. **N**ota quod ab hostia incendenda totus sanguis distillabat. **P**rimo ut melius incenderetur. **S**ic in nobis vita carnis et sanguinis debet consumi ut a spiritu sancto. quia caro et sanguis regnum dei non possidebunt. **1** Cor. xij. **D**ebemus etiam corpora nostra postquam per abstinentiam fuerint desiccata inungere oleo misericordie. id est opera pietatis facere ut a spiritu sancto inflamemur. quia res uncta melius viuit. **M**atth. vj. **T**u autem cum prudentes. quia spiritus sanctus amor est. iuxta illud **1** Job. iij. **D**eus caritas est. satagemus eum boni per virtutum adeptorem ut ab ipso amemur. nihil enim diligit nisi bonum per virtutem autem sumus boni. quia ut dicit **ph**ilosophus. **v**irtus est quod bonum facit habentem et opera eius bonum reddit. **1**

Trimo. **I**tem tu non sectare in iusticiam pietates fidem et caritatem. patientiam et mansuetudinem. **Q**uarto si intellexerimus ut prudentes. quia spiritus sanctus est spiritus veritatis. ut dicitur in euangelio hodierno. in veritate fidei eius veraciter expectabimus. quod tunc est cum opus exterius respondet fidei interiori. **Q**uia ut dicit **ph**ilosophus. **V**eritas est adequetio rei ad intellectum. **C**um autem opus exterius non respondet interiori fidei. non est fides vera sed mortua et falsa. sicut homo mortuus non est homo. **I**aco. ij. **F**ides sine operibus mortua est. **O**stendas ergo mihi fidem tuam ex operibus tuis. **N**on ergo recipiet spiritum sanctum qui fidem fictam habet. **S**ap. j. **S**piritus sanctus discipline effugiet fictum. **Q**uinto si intellexerimus ut prudentes quod spiritus sanctus est verus deus. iuxta illud **1** Jo. iij. **S**piritus est deus et per consequens dominus omnium. in omni obedientia et reuerentia ei obsequemur tanquam domino nostro. **Ph**ilip. iij. **N**os sumus circumcisio qui spiritu seruimus deo. **A**ctu. **v**. **O**bedire oportet magis deo quam hominibus. **N**on sic impij non sic. sed contrarium faciunt. **A**ctu. **v**ij. **V**os semper spiritui sancto resistitis. **C**ontra quos **ph**ilosophus. **H**odie si voces eius audieritis. non ob. c. v. **V**ox eius est. ut secundum spiritum ambulemus. **S**allust. v. **S**piritu ambulate et desideria carnis non perficietis. **S**exto si intellexerimus ut prudentes quod spiritus sanctus est ipsa bonitas. iuxta illud **S**ap. xij. o quam bonus et suavis est domine spiritus tuus in nobis. petemur deuote ab eo. cum bonum sit superius diffusiuum. ut se et dona sua nobis promunicet dicentes. **V**eni sancte spiritus reple tuorum corda. **E**t sic patet quod sex modis debemus esse prudentes ut spiritum sanctum recipiamus. **P**rimo mundando nos a peccatis que occidunt animam. quia ipse est vita. **S**ecundo desiccando corpora nostra per abstinentiam. quia ipse est ignis. **T**ercio adipiscendo virtutes ut boni simus. quia ipse est amor amatus et amans. **Q**uarto in vera fide ambulando. quia ipse est veritas. **Q**uinto in omni obedientia et reuerentia ei obsequendo. quia ipse est deus. **S**exto ipsum deuote precando. quia ipse est bonitas. **S**ciendum autem quod non solum prudentia est nobis necessaria ad receptionem spiritus sancti. sed ad prudenter dimicandum in spirituali pugna postquam spiritum sanctum recepimus. quia tunc fortior instat pugna. **E**ccl. ij. **F**ili acce-

B

dens ad seruitutem de ista iniusticia et timore
et prepa animam tuam ad temptatos. **P**ugnat
enim contra nos dyabolus astutia et prudentia
sua. **H**oc fuit figuratum in eo quod dyabo-
lus intrauit serpentem qui erat callidior cunctis
animantibus ad expugnandum primos pare-
tes. ut patet **Gen. iii. ij. Coz. xj.** **T**imeo ne si-
cut serpens seduxit eam astutia sua. ita corru-
pant sensus vestri. **S**icut mundus et caro pu-
gnant contra nos astutia et prudentia sua. **E**t
quod contraria contrariis impugnant ut ignis aqua et
tenebra luce. et prudentia spiritus. et prudentia
carnis sunt contraria. quod prudentia carnis mors
est. prudentia autem spiritus vita et pax. ut dicitur
Ros. viij. io contra mundum carnes et dyabo-
lum. prudentia spiritus est pugnam dum. quod prudentia
spiritus omnem prudentiam inimicorum vincit. si homo vult
ea vti. **H**oc fuit figuratum quoniam virga moysi con-
uersa in serpentem deuorauit serpentes egypti
orum. **V**irga moysi est disciplina christiana que con-
uertitur in serpentem coram pharaone et pruden-
tiam mundi deuorat. quoniam cum dyabolo pruden-
tia astucia pugnat. **ij. Coz. xij.** cum essem astu-
tus volo vos cepi. **S**ic cepit et percussit lucife-
rum christus in cruce prudentia sua. **J**ob. **P**ru-
dentia eius percussit superbum. **E**t fecit christus sic
facit piscator ad hanc que cooperit verme
sic diuinitates cooperit humanitate. **J**ob. **xl.**
Quoniam capies leuiathan hanc et fune li-
gabis linguam eius. **H**ac ergo prudentia spi-
ritus in bello spirituali vti debemus triplici-
ter. **h**inc quod tres sunt partes prudentie. **P**
Primo ad prouisionem et tutelam futurorum
quia prouisio futurorum est tertia pars prudentie
Gene. **S**i sapiens fuerit animus tuus tribus te-
poribus dispenses. futura preceue. presentia di-
spone. et preterita memorare. **Sap. viij.** **A**tti-
git a fili. usque ad fili. for. et diu. oia suauit. **i.** prou-
dentia. **U**n illa animalia de quibus dicit **Ezech. j.**
p que viri spirituales designant erant oculi vn-
dique plena quia viri spirituales oia prospiciunt. scilicet
presentia preterita et futura. **ij. Coz. ij.** **S**pi-
ritus autem diiudicat omnia. **E**xemplum dicitur
ioseph qui septem annis fertilitatis congrega-
uit. ut sibi et alijs tempore famis prouideret.
Deccator autem sicut bestia non considerat
nisi presentia. **C**ontra quod dicitur **Ecclia.**
vij. **M**emorare non tua et in eis non peccat. **H**anc
prudentiam nos fornicat docet. **P**rouer. **vj.**
Vade ad fornicatam o piger et considera vi-
as eius. **S**ecundo debemus vti pruden-

tiam ad dispositionem et ordinationem presen-
tium. ut scilicet sicutamur diuitijs ut in pauper-
tatem non veniamus sic negociemur ut non
condemnemur. sic dominemur ut non seruiamur.
sic honorem recipiamus ut non vitupe-
remur. **H**ec omnia prudentia cauet que est
virtus moralis acquisita etiam in hominibus
mundi. **S**ic etiam hec cauet prudentia que
est virtus cardinalis infusa in seruis dei. **N**am
non vult vitari et delectari in presenti ne in p-
petuum paupertatem habeat et dolorem. **L**u.
vj. **U**e vobis diuitibus qui hic habetis. conso-
lesti bona in vita tua. **S**ed vult hic paupertatem
habere ut semper sit diues. **M**athei. **v.**
Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum
est regnum celorum. **H**ic cadit exemplum cu-
iusdam qui factus fuit dominus cuiusdam ci-
uitatis. in qua erat consuetudo quod dominus
vnius anni in sequenti anno debebat mitti ad
quandam insulam. ibi in perpetuum mora-
turus. **Q**ui sicut prudens prouidit sibi. et om-
nia bona ciuitatis sue premisit ad illam insu-
lam. ita quod insula ista facta est ciuitas delicia-
rum. **I**tem sic negociatur quod non condemna-
tur. immo optime remuneratur. **M**athei. **xx.**
v. **S**imile est regnum celorum hominum. **p**rof. **prof.**
qui. v. ser. f. zc. **E**t sequitur. **E**uge ser. bo. et fi.
quia super pau. sui. si. supra multa te constit.
Item sic dominatur creaturis quibus preest
quod nunquam seruit vicij vel demonibus. **J**ob.
vij. **S**emen abrahe sumus et nemini serui-
mus vnquam. et hoc ideo quia tale dominium re-
cognoscit esse a deo et ipso ad laudem dei vti-
tur. **j. Coz. iij.** **S**ive mundus siue vita siue
mors siue presentia siue futura oia via sunt.
vos autem christi. **E**t ideo siue ma. siue bi. vel aliud quod
fa. oia in gloriam dei fa. in eodem. **x.** **I**te sic ho-
nore et dignitate fungit quod non confundit. quia
in ipsis non eleuat sed humiliat. **E**xemplum de paulo
qui postquam raptus fuerat in paradysum dixit
Ego sum minimus apostolorum qui non sum
dignus vocari apostolus. **j. Coz. xv.** **S**imi-
liter abraham magnus patriarcha dixit. **L**o-
quar ad dominum meum cum sim. pul. et ci.
Gene. xviij. **E**t quia iuxta sententiam xitatis ois
qui se humiliat exaltabitur. ideo talis prudens exalta-
bitur super modum. **Ysa. liij.** **E**cce ser. m. exal. et
eleuabitur et sublimis erit valde. **O**mnia au-
tem hec prudentia mundi in contrarium facit. quia
solum hic vult vitari et delectari et honora-

ri 7 dominari 7 quid sequat non curat 7 mo-
la presentia fugit. 7 non curat incidere in fu-
tura. similis equo vmbatico qui ppter vm-
bras i magnū p̄cipitiū se p̄icit. Et similis ca-
ni portanti carnes supra pontē. qui p̄p̄ vm-
bras carniū dimittit carnes. **D**ia mala 7 bo-
na presentia sunt quasi vmbra futuroꝝ bo-
noꝝ 7 maloꝝ. Et attende q̄ magis est neces-
saria prudentia in dispositōe presētū vt hō
discernere sciat virtutes a vicijs 7 virtutū. sp̄s
p̄tendit. **I**sidorus. quedā vicia 7 virtutū
speciem p̄ferūt. **U**nde p̄nitiosus suos secta-
tores decipiūt. quia se sub similitudine 7 vir-
tutum tegunt. **R**am sub p̄textu iusticie crude-
litas agitur. 7 remissa segnicies mansuetudo
creditur. **S**apiens. **N**ulle sunt occultiores i-
sticie q̄ q̄ latent sub similitudine officij. **D**e q̄-
bus dicitur **Y**sai. v. **U**e qui dicitis bonum
malum 7 malū bonū. ponētes lucē tene. 7 te-
ne. lu. ponentes amarū i dulce 7 dulce in ama-
rum. **T**ercio vt debemus prudentia in bello
sp̄iali ad memoriā p̄teritorū. vt. s. memo-
remur quot mala p̄pter peccata euenerūt vt
ab ipsis caneam. 7 q̄no de? iustos exaltauit
vt ad iusticias animemur. **S**ap. **F**elix q̄ no-
uit ex alieno periculo sibi canē. 7 iustie felix qui
ex aliena iusticia iustus effect. **R**ecordamī
karissimi q̄ dyabolus 7 oēs angeli mali p̄p̄
vniū motū sup̄bie de celo expulsi sūt in abyssū
i p̄petuū cruciandi ibidē. **S**ilr p̄mi p̄ntes p̄
p̄ vniū peccatū. s. p̄p̄ iobediētiā de paradiso i
banc valles miserie sunt emissi. 7 infinitis mi-
serijs ac etiā morti cū tota posteritate sua pa-
niter sunt addicti. **N**ōne p̄pter peccatū car-
nis deus oēs hoīes i diluuiū suffocauit p̄ter
octo. **N**ōne p̄pter eadē p̄cā q̄nq̄ ciuitates
sbuertit. **N**ōne p̄pharaonē cum toto exercitu
suo 7 sennacherib cum exercitu suo occidit.
Nōne plusq̄ sexcenta milia virorum fili-
orum israhel propter infidelitatis peccatū i
deserto p̄strauit 7 diuersis modib; iteremuit
7 solū duo terraz p̄missiōis intrauerūt. **N**ō-
ne p̄p̄ peccata regna 7 ciuitates destructa sūt
Ubi ē troya. vbi ē ninie. vbi carthago. vbi
babilon. **A**poc. **L**ecidit cecidit babilō. il. ma-
gna 7 facta ē habitatio demoniū. **E**ccl. x.
Regnūz transfert a gente in gentē p̄p̄ iniu-
sticias 7 iniurias 7 cōtumelias. **Q**uid ḡ fres
putamus effugē iudiciū dei si peccauerimus
7 neglexerimus tantā salutem certe nō. **R**ō.
q̄. **I**gnoras quoniā benignitas dei ad p̄nias

te adducit. **S**im duriciam autem tuā 7 tori ipe-
nitens thesauris tibi iram in die ire. **E**t se-
quitur. **I**ra 7 indignatō. 7 angustia. tribula-
tio in oēm aiām hoīs opantis malū. **S**3 stu-
pendū ē. q̄ patiētia di ē mltis occasio peccā-
di. **E**ccl. viij. **Q**uia nō p̄fert cito 3 ma. sen.
filij ho. abs. vllō. t. pp. ma. **S**ilr meo-
rare tebem? quomō de? iustos exaltauit vt
eos imitemur. nōne ioseph fact? est domin?
egipti. quia custodiuit mandatū. **N**ōne moy-
ses p̄stitutus est dominus p̄pharaonis 7 dur
super pplm dñi q̄ negauit se eē filiū filie pha-
raonis magis eligens affligi cūz p̄p̄o dñi q̄
terrene iocunditatis habere peccatū. **N**ōne
dauid pascens oues factus est rex. 7 i sua mi-
sericordia p̄secutus ē sedē regni i secula. **N**ō-
ne salomō p̄pter vnaz bonā petitionē sapien-
tissimus est effectus 7 sup̄ oēs reges t̄re ma-
gnificatus. **Q**uid dicas de aplis piscatorib;
quoz ossa ora imperatorum cum magna de-
uotione 7 reuerentia osculant. **K**arissimi nū-
quid manus dñi est abbreviata. certe nō. **S**i
ergo opabimur vt illi. exaltabimur vt illi. **S**e-
quamur nos opera 7 sequēt nos p̄mia. **N**ō
sumus vt cattus qui vult comedere pisces 7
non vult tangere aquam. in 7 illū versū. **L**at-
tus amat pisces s̄ nō vult tangere flumē. **F**i-
lij zebedei in sua petitiōe redarguti sūt. q̄ pe-
tebāt regnare s̄ nō laborare. vt patet **Mat.**
xx. **E**t sic patet primū. **S**ecūdo ad oīonū
instantiā nos hortat vt sp̄sanctum deuote
recipiamus. **R**am sup̄ aplos orantes sp̄s
ctus descendit. **E**t q̄ de oīone in p̄cedēti do-
minica in sermōe d̄ euāgelio m̄tra dicta s̄ ni-
hil dicamus de ipsa hic. **E**t sic patet secūdū.
Tercio ad caritatem mutuā nos hortat.
quia em̄ sp̄sanctus amor est 7 oīe s̄le suo
simili sociat. iō vt spiritus sanctus ad nos ve-
niat nobiscum maneat. oportz q̄ 7tus amo-
ris in nobis sit. 7 nos inuicem diligamus. **E**t
quia oīa opera nostra bona sp̄sanctus i
nobis opat. iuxta illud **Y**sai. xxvj. oīa opera
nostra opatus es in nobis dñe. 7 spiritus san-
ctus in nobis non nisi per caritatez manet. iō
oportet ante omnia caritatez habere vt ope-
ra nostra a spiritu sancto sint. **E**t hoc est qd̄
dicit. **A**nte omnia id est ante omnem ope-
rationem ita q̄ operatio omnis a caritate p̄ce-
dat. mutuā in vobismetipsis carita. ha. id est
diligatis alterutrum. **U**nde a doctozib; cari-
tas dicitur esse forma virtutum. **E**t ideo sic

omnis actio est a forma. ita omnis operatio
virtuosa est a caritate. Et qz duplex e amor
scilicet honestus z utilis. vel amor amicicie. z
amor concupiscentie dicitur qz amor noster
sit honestus ita qz vnus diligat alterum pro
pter seipsum. z non propter bona sua. quia ta
lis esset amor utilis vel concupiscentie. qui si
procedit a virtute. z hoc est quod dicit. In
vobismetipsis. ita qz causa dilectionis sit na
tura z persona proximi z no res sue. Et hoc
debem⁹ facere. quia talis dilectio operit mul
titudinem peccatorum. Est enim caritas ve
stis turpitudinem peccatorum operiens. Et
ideo primi parentes statim quando hac veste
exuti fuerunt verecundati sunt z cognouerunt
turpitudinem suam. Apoca. xvj. Beat⁹ qui
custodit vestimenta sua ne nudus ambulet z
videant turpitudinem eius. Secundo cari
tas est vestis calorem vite conseruans. j. Jo.
iij. Qui non dili. man. m. mor. Unde fratres
ioseph nudauerunt eum primo tunica talari
dum eum occidere vellent. quia nuqz homo
potest occidi in anima habens hanc vestem.
Tercio est vestis nuptialis sine qua aia deo
non desponsatur. nec ad nuptias agni intro
ire potest. Mat. xxij. Amice quomodo huc in
traisti non habens vestem nupti. Hec est ista
tunica inconsutilis xpi super quam peccato
res mittunt sortem z nihil curant de ea. z ta
men est ita virtuosa. vt nullus pati aliqd ma
li possit donec ipsam induat. immo omnia ce
dunt sibi in bonum. Ro. viij. Diligentibus
de. om. co. in bonum. Et sic patet tertium.

¶ Quarto ad hospitalitatem z ad oia ope
ra misericordie nos hortatur. quia nanqz spi
ritus sanctus est dulcis hospes anime. z cum
peregrinis hospitatur z peregrinatur. ideo
si volumus talem hospitem recipere. peregri
nos z pauperes hospitemus. Mat. xxi. **¶**
Quod vni ex mi. me. fe. mi. fe. Hic exemplū
habemus in abraham qui credens recipere
peregrinos recepit angelos dei. z in eis cog
nit trinitatem z vnitatem dei. Quia tres vi
dit z vnum adorauit. Gene. xvij. Accepitqz
ab eis filium z heredem. Idem patet in bea
to Grego. qui recipit xpm credens se recipere
pauperem. Et non solum debemus pere
grinos z pauperes hospitare. sed etiam alia
opera misericordie facere hz quod possum⁹.
Et hoc est quod dicit. Unusquisqz sicut ac
cepit gratiam. scilicet a spiritu sancto illam re

fundat ad proximum ad honorem spiritus
sancti. Mat. x. Gratis accepistis gratis da
te. Et sic faciendo erimus boni dispensatores
iniformis gratie dei. Gratia di dicitur mul
tiformis. quia in vno z eodem multos effec
tus facit in diuersis diuersos. j. Corint. xij.
Diuisiones gratiarum sunt. vnus autem spi
rit⁹. Et nota qz dicit dispensatores. quia om
nia bona que habemus non sunt nostra. sed
nobis dispensanda traduntur. j. Corint. iij.
Sic nos existimet homo vt mini. christi z di
spen. mi. dei. Basilius. Si fateris ea tibi di
uinitus prouenisse an iniustus est deus res i
equaliter distribuens. Cur enim tu abundas
z ille mendicat. nisi vt tu bone dispensationis
premia consequaris. ille ho patientie brauijs
decoretur. Est ergo panis famelici quem tu
tenes. z vestimentum nudi quod i fude mar
cescit z argentum pauperum quod possides
quo circa tot iniurias incurris quot subueni
re nolueris. Luce. xvi. Red. ra. vil. tu. Et sic
patet quartum. **¶** Quinto nos hortatur vt
omnia ad laudem dei faciamus. quia vt di
ctum est principale operans in omni opere
nostro bono debet esse spiritus sanctus. ideo
tanqz principali agenti omnia opera nostra
debemus ei attribuere z bene cogitare z be
ne loqui z bene operari. ij. Corint. iij. Non
enim possumus cogitare aliquid a nobis qsi
ex nob sed sufficientia nostra ex deo est. j. Co
rint. xiiij. Spiritus autem loquitur miste
ria. Et hoc est quod dicit. Si quis loquitur
quasi ser. dei. Sermo dei est qui ad laudem ei⁹
profertur. Et si quis ministrat aliquid proxi
mo reputet se hoc facere ex virtute z gratia
quam ei deus administrat z no ex se. j. Cor.
iij. Quid habes quod non accepisti. si autē
accepisti quid gloriaris quasi non acceperis.
Et sic patet quintum.

¶ In die sancto penthe. de epistola Ser
mo. lxxij.

Quomodo plerent
dies pete. erat oēs discipuli pit in
eodē loco. Act. ij. Hodie scēa mē
ecēa vñū d' t' b' pncipalibz festi rcolit fuēnt
z duote ad vni⁹ i tritate psōe. s. spūss. fuēntiā
ordiatū. In q' ipi⁹ visibilē missiōez venerabi
liter recolimus. pgregate ecēie fore factā. Et
istud videt magis solenne. qz in ve. z no. test.
celebratum magis deuotum. qz deuotius est

articuli fidei humanitatis christi. 7 septem di-
uinitatis christi. quibus de credendis illumi-
namur. Quorum omnium perfectio a spiri-
tusancto est. j. Corinth. xij. Hec omnia op-
vnius atq; idem sp. di. sin. prout vult. Sep-
tem autem septenarij faciunt. xlii. Et ideo in
fine horum septenariorum scilicet quinquage-
gesima die spiritusanctus missus est. vt ei p-
fectio totius ecclesie 7 omnium que sunt 7 fiut
in ecclesia attribuatur vt principali agenti.
Ysai. xxvj. Omnia opera nostra operatus es
in nobis dñe. **Math. x.** Non enim vos estis
qui lo. sed spiritus pa. ve. quilo. in vo. **Pr-**
to ratione figuratōis vel completionis figu-
re. Nam in iubileo scilicet in quinquagesimo
anno. quinq; debebant fieri. vt patet **Leuit.**
xxv. que figurabant quinq; que spiritusan-
ctus veniens super apostolos fecit plenarie
7 quotidie facit. Nam in iubileo rei 7 captiui
soluebantur debita remittebantur. exules in
patriam reuocabantur. hereditas amissa red-
debatur. 7 serui libertati donabantur. 7 sic fie-
bat plena remissio. Similiter per spiritum-
sanctum fit plena remissio in ecclesia. **Pr-**
mo per spiritum sanctum rei eterne mortis 7
captiui dyaboli soluit. **Roma. viij.** Lex spi-
ritus vite liberauit me a lege peccati 7 mortis
Secundo debita peccatorum per spiritum-
sanctum dimittuntur. **Proverb. x.** Uniuer-
sa delicta operit caritas id est spiritusanctus.
Tercio exules propter maliciam peccatorum
per spiritum sanctum reuocantur in vitam et-
nam siue in patriam ecclesie militantis. **Ps.**
Spiritus tuus bo. de. me in terram rectam
propter nomen tuum. Terra recta est eccle-
sia iustorum. quia non tangit mundum obli-
quum nisi in puncto necessitatis. **j. Thimo.**
vj. Habentes alimenta 7 quibus tegamur.
his contenti simus. Rectum enim non tan-
git obliquum nisi in puncto. Quarto here-
ditas propter peccatum primorum parentū
amissa scilicet vite eterne nobis per spiritum
sanctum recuperatur. quia cum per spiritum-
sanctum efficiamur filij dei per regeneratio-
nem spiritualem 7 si filij 7 heredes. vt dicitur
Roma. viij. manifestus est qd per spiritum sa-
ctum hereditas amissa nobis restituitur. **Jo.**
ij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua 7 spiritu
sancto non pōt in. reg. dei. Quinto serui pec-
catorum 7 funibus peccatorum ligati per spi-
ritum sanctū liberi reddunt. qd vbi spūs dñi

ibi libertas. vt dñ. ij. **Cor. iij.** **Gal. iij.** Itaq;
iam non su. an. fi. s. li. 7 sic patz pñū. **Se-**
cūdo modus 7 signum in quo spūs sanctus
suis est ponit. qd factus est repē. de ce. so. Dñ
em apli essent hierusalem in superiori pte ce-
naculi vbi xps cū eis agnū paschale cenea-
rat. 7 ibi orarent hora diei iam tertia. subito
vehemens ventus 7 quidā radij ignis
formati ad modum lingue apparuerunt i do-
mo 7 steterunt super rapita aploz. 7 in illu-
guis ignitus spiritusanctus super eos descē-
dit 7 mansit. Et sic patet qd in vehemēti spi-
ritu. id est in vento 7 in linguis igneis spiritus
sanctus super eos venit. Cuius ratio ē ad
signandum qd spiritusanctus veniens i bo-
minem tria facit. **Pr-**mo tanq; magnus
ventus omnes nubes erroris ab ea expellit 7
veritate fidei plet aīaz. **Jo. vj.** Docebit vos
om. ve. Et p seque expellit omēz falsitatē.
Secundo tanq; ignis fortis oīa pcta psumit.
7 p seque aīaz purgat. **Greg.** super illo x
bo **Lu. vij.** Dimissa sunt ei pcta multa quo-
niam dilexit multum. **Uis** amoris in ea con-
sumpsit rubiginem peccatorum. **Tercio** p-
q; anima est illuminata i intellectu 7 purgata
7 inflamata in affectu. tanq; lingua ignita ser-
uentissime 7 deuote loquitur verba di. **Pro-**
uerbium est. qd nec amor nec tussis potest ce-
lari. **Ps.** Concaluit cor meū intra me 7 i me
ditatōne mea exardescit ignis. Et sequitur.
Locutus sum in lingua mea. Et ideo apli re-
cepto spūs sancto statim loqui ceperūt. Circa b
mēbz tria videam? scz quare spūs sanctus in
linguis apparuit. 7 qre sit i linguis igneis. 7 qre
poti? i igne q; i alio elemēto. **H** **Pr-**
g queram? quare spūs sanctus i linguis apparu-
it. Et ad hoc sex rōes assignent ad pñs. i. rō-
ne manifestatōis. rōe vnionis. rōne saluatōis
rōne predicationis. rōne gubernatōis. rō-
ne legatōis. **Pr-**mo spiritusanctus ap-
paruit in linguis ratione manifestationis spi-
ritusancti. naz deus pater summe fuerat ma-
nifestatus in rerum creatione. ita qd philoso-
phi lumine ratōis naturalis 7 sine lumine fi-
dei deum patrem cognouerūt. **Philosoph**
in libro de celo 7 mūdo. **Adhibuim?** nosmet
iplos magnificare deū patrē sup eminentem
pprietatibz eoz que sunt. Et pcludit i. xj. me-
thaphisice. **Unus** ergo princeps. **Sap. xij.**
A magnitudine speciei creature cognoscibi-
liter hoz creator poterit videri. **Un** 7 iudei

Nota

7 omnes gentes deū patrē cognoscebāt. **Jo. viij.** Anū patrē habem⁹ deū. **Silr** de⁹ filius fuit manifestatus in carnis assumptōe. qz de feia natus ē: 7 nobiscū puerfatus est 7 mortuus 7 sepultus. **Baruth. iij.** Post hec i ter ris visus ē. 7 cū hoibz puerfatus ē. **Et** vt xps cognosceret vere eē fili⁹ dei. fecerat opa q̄ solus deus facere poterat. **Jo. v.** Opa q̄ ego facio hec sunt que testimoniiū pbibēt de me. **Et** ideo deus filius summe manifestatus fuit. **Restabat** ḡ qz deus spūssanctus manifestaret. vt trinitatē psonaz pgnosceremus. 7 fidem veram de ipsis haberemus que ē necessaria ad salutē. **Maioz** autem manifestatō q̄ fieri possit est p linguā 7 opa. **Et** iō vt spūss. plene manifestaret apparuit i linguis sup apostolos. vt ipm summe manifestarent in oī lingua cū hoc dedit eis ista opera facere que solus deus facere poterat: q̄ apli in virtute spiritussancti fecerant. **Jo. xiiij.** Qui credit in me opa que ego facio 7 ipse faciet. 7 ma. ho. fa. quia ego ad patrē vado. i. quia ego recedo 7 spūssctus adueniet. **Apparuit** etiam in lingua. vt di. **Greg.** vt verbū dei in carnatū manifestaret. qz verbū p linguā manifestat. quia quīs apud iudeos summe manifestatū fuit vt dictū ē. tamē apud alias gentes manifestatum nō erat. s̄ apli manifestauerunt. **i. Coz. j.** nos autē pdicamus xpm crucifixum. **Secundo** rōne vniōis. **Nam** genus humanum ex superbia volens turrim babel edificare. cacimē tangeret celū. in septuaginta duas linguas diuisus est. qd̄ pns vnius labij erat. vt di. **Gene. xj.** Quidqd̄ autem p supbiam aut maliciam in humano genere ē deletū totuz p tpi humilitatez 7 spūssancti bonitatem ē suppletū qui vsqz ad terrā se huiliauerūt. xps carnem assumendo 7 spūssanct⁹ i linguis apparuit. sicut genus humanuz voluit vsqz ad celū pscendere. **Et** iō spūssctus in linguis apparuit. vt oñderet qz p spūsscti bonitatez vniū sē apli i vna fide 7 in vna lingua p fessiois 7 veritatis vt fieret vniū omile 7 vnius pastor. cuius vocem oēs pgnoscerent 7 audirent. **Jo. x.** **Quis** mee vocē meā audiūt 7 cognosco meas 7 pgnoscut me mee. **Un** vna expositō di. qz apli loquēdo vnā linguā. s̄ hebreā. oēs alienatōes q̄ ibi erant in ipsa lingua hebreā audierāt linguā suā. **Sicut** de manna dī qz cōuertebat ad qdcunqz comedens volebat. vt di. **Sap. xvj.** Sic qn̄ lingua ē diuisa erat so-

lum hebreā lingua. **Unde** in faucibus aplozū oēs lingue erant vnite p spūssancti bonitatē **Tercō** rōne saluatōis. **Nam** xpus diuina saluans applicat nobis mediantibz xbis q̄ a ministris ecclie pferunt. qz mediantibz sacramentis que i rebz 7 xbis p̄sūt. vt di. **Aug.** **Que** quidem xpus salutis nostre a spūsscto ē. **Et** iō ne crederet virtus ista esse a xbis vt a ministris ecclie sed a spūsscto. iō i linguis di gnatus est apparere. **i. Coz. iij.** **Et** sublimitas sit virtutis dei 7 nō ex nobis. **Quarto** rōne pdicatōis. **Ap̄** em̄ noua 7 inaudita pdicare debebant. s̄ nouā fidem de xpo icarnato 7 passo. **Jo. xiiij.** **Creditis** i deū 7 i me credite. s̄ qz ego sum deus. **Noua** opa. **Luc. xiiij.** **Nisi** quis renūciauerit oibz que possidz nō p̄ meus esse discipulus. 7 nouū modū viuendi. **Matth. xvj.** **Si** q̄s vult p̄ me re. ab. se. 7 tol. zc. **Jo. xiiij.** **Mandatū** nouū do vobis. vnde **Actu. xvij.** di de paulo qz erat anūciator nouoz demonioz. **Que** oia sine xtu te spūssancti nō poterant fieri. **i. Coz. xij.** **Remo** potest dicere dñs hiesus. nisi in spūsscto id est nemo p̄ veraciter dicere 7 predicāsa lute q̄ p nomen hiesu intelligit nisi p xtu tez spūsscti. **Et** iō apparuit in linguis vt oñderetur qz hec oia nō fecerūt apli i xtu te sue pdicatōis. s̄ in virtute spūssancti q̄ in verbis eorum erat. **i. Coz. iij.** **Ego** plantauī appollo rigauit deus autem incre. de. **Itaqz** ne qz q̄ plātat est aliquid. neqz q̄ rigat. s̄ qui incrementum dat deus. **Quinto** rōe gubernatōis. quia inter oia membra lingua difficilius rigitur 7 gubernatur. **Ya. iij.** **Omnis** natura bestiarum voluctū 7 serpentum domat 7 domita sunt a natura humana. linguā aut null⁹ hominum domare potest inquietū malū plenū veneno mortifero. **Item** ibidem. **Si** quis in verbo non offendit hic perfectus est vir. **Et** nisi lingua per gratiaz spiritussancti regatur nūqz bene regit. **Prover. xvj.** **Homini** est dirigere gressus suos. domini autem gubernare linguam. **Item** lingua est magis utilis 7 fructuosa bene recta qz aliud mēbz. **Prover. xxv.** **Mala** aurea in lectis argenteis verbum prolatum in tempore suo. **Et** propter ista duo lingua magis indiget gratia spiritus sancti. **Et** ideo spiritussanctus in linguis apparuit ad ostendendum qz hec duo ipse in linguis operatur. quia ipsam temperat 7 fac bene loq̄. **Sexto** rōne legatōis. **Nā** legatō

(fils. noua) opa
insoluiti
uendi
supp. in lingua 609
roē 3
prover. 25

ne verba mea quasi ardēs ignis. 7 quasi mal-
 leus conterens petras. Unde postq̄ biere-
 mie dixit dominus. Ecce dedi verba mea i ore
 tuo. statim subdit. Et constitui te super gen-
 7 reg. vt destruas 7 euellas 7 disperdas. i eo
 dem. j. Qui figurabat chorū apostolorū.
 nunq̄ enim legitur hieremias super gentes
 constitutus fuisse. **Tercio** queramus qua-
 re spiritus sanctus potius in igne q̄ in alio ele-
 mento apparuit. Et ad hoc septem ratōnes
 sunt fm̄ septem dona spiritus sancti. **Pri-**
 mo ratione motionis. Ignis enim semper tē-
 dit sursum. sic spiritus sanctus per donum sa-
 pientie sepe facit tēdere ad celestia. Ezech.
 viij. Eleuauit me spiritus inter celum 7 terrā
 Gregorius. Amor dei nūq̄ est ociosus ope-
 ratur enim magna si est. Tersatur enim sa-
 pientia circa altissimas causas. vt dicit philo-
 sophus. Propterea ap̄ls dicebat ad philip.
 iij. Vosstra conuersatio in celis ē. **Secūdo**
 rōne illuminationis. Ignis em̄ habet obscu-
 ra illuminare. Sic spiritus sanctus per donū
 intellectus illuminat aīam a tenebris erroris
 j. Rom̄th. ij. Itaq̄ que di sunt nemo p̄gno-
 uit nisi spūs dei. Robis autem reuelauit de-
 p̄ spūs sanctum. spūs enim id est spiritual̄ hō
 scrutatur etiam omnia profunda dei. Unde
 magis illuminata est veritate fidei 7 doctrina
 dei vna vetula habens spūs sanctum q̄ om-
 nes phi qui nō habuerunt. Roma. xj. Quis
 autem cognouit sensum dñi aut quis instru-
 xit eum. Nos autem sensus xpi habemus. j.
 Cor. ij. Quia vt dī Job. xxvij. Timere de-
 um ipsum est sapientia. 7 recedere a malo est
 intelligentia. Quod facit spūs sanctum hñs
Tercio ratōne actōnis. Ignis enī est val-
 de actiuus 7 i oīa alia agit. 7 nihil potest agē
 in ipsum. vt ipsum transmutet. Cuius rō est.
 quia ignis est totus formalis 7 quasi nihil de
 materia habens. **Dis** autem actio ē a forma
 7 passio a materia. 7 ideo potest agere 7 non
 pati. Sic spūs sanctus p̄ donū p̄sily facit ho-
 minem totū spūalem 7 nihil habē d̄ materia
 7 terrenorum pondere. Consiliamur enī vt
 dicit phus non de fine. sed de his que sūt ad
 finem. Et quia ad finem nostrū videlicet ad
 deum melius 7 velocius vnus sine pondere
 terrenorum. ideo spiritus sanctus p̄ donū cō-
 silij facit ea deponere solum necessaria retinē
 do. j. Thimo. vj. Habentes alimenta 7 qui-
 bus tegamur his contenti simus. **Exemplū**

S Jobanne baptista toto spirituali. **Q̄**
 to ratione transformationis. Nam per ignem
 omnia transformantur 7 nouam formam ac-
 cipere possunt. sic spiritus sanctus per donū
 fortitudinis transformat homines in deum.
 quia facit eos potentes 7 fortes ad omīa vi-
 cendum. Unde petrum vna ancilla vicit an-
 teq̄ spiritum sanctum haberet. postea inui-
 cibilis fuit. imo omnia vicit. Unde de paulo
 7 bamaba dicitur Actu. xij. **Di** similes fa-
 cti hominibus descenderūt ad nos. **Q̄**
 to ratione nutritionis. nam ignis in humido
 pingui 7 calido nutritur. vt in oleo cera 7 se-
 po. In humido autem sicco 7 frigido extin-
 guitur. vt in aceto 7 aqua. **Sic** spiritus sanctus
 per donum scientie quo homo cognoscit spi-
 ritualia esse pingua 7 calida. temporalia ho-
 esse frigida 7 sicca. nutrit animam in ipsis spi-
 ritualibus 7 facit ipsam mundanis et tempo-
 ralibus mori. **Collo. tercio. Mortui** enī est
 scilicet mundo 7 vita vstra abscondita est cū
 christo in deo. **Sallat. secundo. Quod** autē
 nūc viuo in carne in fide viuo filij dei. **Se-**
 xto ratione purgationis. Ignis enim habet
 metalla purgare. sic spiritus sanctus per do-
 num pietatis purgat omīa peccata. quia ipse
 est ignis diuinus. **Hebreo. xij. Etenim** deus
 noster consumēs ignis est. vnde sicut bap-
 tismus aque 7 sanguinis purgat peccata. ita ba-
 ptismus flaminis. id est spiritus sancti. Sic fu-
 it purgata magdalena cui omnia peccata sūt
 dimissa. quoniam dilexit multum. **Luce. vij.**
Malachi. iij. Et purgabit filios leui 7 cola-
 bit eos quasi aurum 7 quasi argentum. **Un-**
 de in ecclesia fit remissio peccatorum per spi-
 ritum sanctum. **Joh. xx. Accipite spūs sanctus**
 quo. re. zc. **Et hoc congrue fit per donū pie-**
 tatis. pietas enim miseriaz respicit. **Nihil** au-
 tem est miserabilius q̄ peccatum. **Septi-**
 mo ratione incinerationis. Nam ignis omīa
 in cinerem redigit. sic spūs sanctus per donū
 timoris redigit hōiem in cinerem hūilitatis
 dum considerat malum pene eterne. timet eī
 valde. 7 ideo se reprehendit 7 in hūilitate pe-
 nitentiam agit. **Joh. xlij. Idcirco** me reprebē-
 do 7 ago penitentiam in fauilla 7 cinere. **Et**
 sic patet secundum. **Tercō** ipse aduētus spi-
 ritus sanctus. 7 eius effectus subiungitur. q̄ reple-
 ti sunt omnes spūs sancto. 7 ce. lo. **Et q̄** ha-
 bet principale habet accessoriū. ideo postq̄
 apli spiritus sanctum in tanta plenitudine re-

4. H. 1. 1. 1.

2. 2.

5. 1. 1.

g. i. 1. 1.

7. f. 1. 1.

57

ceperunt fuerunt etiam pleni omnibus gratiis et
spiritibus. donis. quia omnes gratie et dona a spiritu sancto sunt
ut dicit apostolus. I. Cor. xij. **H**ec autem omnia operatur unus
atque idem spiritus. dicitur. sicut vult. Et quod ipsi fuerunt
pleni spiritu sancto. ostendit quadruplici signo rei
plene. **¶** Primum est in tribulationibus non
murmurare. nam vas plenum non reboat. sed vas
vacuum dum tangitur. sic apostoli in adversis non mur-
muraverunt. Luc. x. Ecce ego mitto vos sicut
ag. i. lu. In pa. ve. possi. a. re. Immo non solum
non murmuraverunt in tribulationibus sed gau-
debant. Actu. v. Ibant apostoli gaudentes. a spec-
tatione. q. di. b. sunt. zc. Ro. v. Sed et gloriam
in tri. **¶** Secundum est firmiter persistere. nam res ple-
na stat firma. sic apostoli postquam spiritum sanctum receperunt
in fide et bonis operibus firme steterunt. nam nec
mundus cum tormentis nec caro cum oblecta-
mentis. nec demones cum temptamentis po-
terant ipsos amovere. Roms. viij. Quis nos
sepabit a caritate christi. q. d. nemo. **¶** Tertium
est de plenitudine effundere. nam spiritus plenus
effundit aquas. sic apostoli tanquam plenus fons ple-
nius effundunt aquam et supercrescens totus
mundus gratiis et donis spiritualibus replentur
Hester. x. Fons pius crevit in fluvium maxi-
mum et in aquas plenas redidit. Quar-
tum est nihil plus recipere nam vas plenum ni-
hil plus recipit. sic apostoli nihil terreni et a spiri-
tus sancto alienum receperunt. Unde simoni ma-
go offerenti eis multam pecuniam dixerunt il-
lud. Actu. viij. Pecunia tua sit tecum in perditionem
nem. Unde nec divitias nec honores nec de-
litias amplius recipere voluerunt. Phil. iij.
Dia detrimendum feci et ar. s. ut stercorea ut christum
lucris. Mat. xix. Ecce nos reliquimus. omnia et se. sumus
te. Et quia iuxta sententiam salvatoris. ex abundantia
cordis os loquitur. ideo apostoli sic abundantem re-
pleti spiritu sancto ceperunt loqui multis et variis
linguis. quia multiplex erat spiritus cordis ipso-
rum. scilicet lingua glorie que est laudare et benedi-
cere deum. Lingua gratie que est hominibus volenti-
bus converti gratiam et misericordiam promittere. Li-
gua doctrine que est hominibus instruere et docere
Et lingua pene. que est si quis non agit peni-
tentiam ad gehennam ire. Si quis autem vult sci-
re an sit spiritu sancto plenus dicat quatuor in se
consideret. quia ex operibus vel moribus. vel ex lingua
agnoscitur unde sit homo. Mat. xiiij. Nam et gali-
leus es. Et Mat. xxvj. Nam et loquela tua
ma. te facit. Et sic patet tertium. **¶** Quarto ad-
miratio et stupor ex predictis et consequens de-

scribitur. quia facta hac voce convenit multitudo
magna et mente confusa est. scilicet pro stupore et
admiracione. admirabantur enim tam subitam
mutacionem. quia de nihilo ad tam magnam sta-
tum subito erant sublimati. Job. v. Qui po-
nit humiles in sublime et merentes erigit so-
spitate. Et sic patet quartum.

¶ Sermo alius de missione spiritus sancti. **¶** Irij.

Quod excelsus misit

¶ Ignem in ossibus meis et erudit me
Ire. j. Hieremias prophetam a spi-
ritu sancto inspiratus in persona ecclesie loquitur
in prefatis verbis referans et annuncians quod
liter ei spiritus sancti missio facta sit. Circa quas
missionem in predicta autoritate quinque in-
nuuntur. Primo enim spiritus sancti excellentia
declaratur quia de excelsis. Secundo perso-
na mittentis insinuat. quia misit scilicet deus pater
Tercio signum et figura in quo spiritus sanctus ve-
nit aperit. quia ignem. In specie enim ignis venit
Quarto in quos spiritus sanctus venit vel sit mis-
sus subiungit. quia in ossibus meis. Quinto
quem effectum spiritus sanctus veniens fecerit de
monstrat quia erudit me. Ex primo hec mis-
sio ostenditur optima et perfecta. quia de excelsis. Ja.
j. Omne datum optimum et omne donum perfectum
desursum est. Ex secundo ostendit caritatem dis-
fusam. quia ex nimia caritate sua quam dilexit nos
deus misit nobis primo filium et tandem pro
cessum filium misit spiritum sanctum. ut nobiscum
eterna maneret. Gal. iij. Quoniam autem esset
filius dei misit deus spiritum filii sui in corda vestra
Et tertio ostenditur efficacissima. Ignis enim
inter omnia efficacissimus est. et multas habet opa-
tiones. ut dictum est in precedenti sermone.
Et quarto ostenditur munda et sancta. nam
ossa ecclesie sunt sancti et iusti in austeritate pe-
nitentie exccati et mundi facti. Et quinto ostenditur
fructuosa quia eruditio discipline spiritus san-
cti fructuosa est valde. Hebre. xij. Omnis au-
tem disciplina in presenti quidem non videtur
gaudij esse sed meroris. postea autem fru-
ctum pacatissimum exercitatis per eam red-
det iusticie. **¶** Primo ergo dicitur quod spiritus
sancti missio de diuine maiestatis excellentia
procedit. de quo nihil dicatur ad presens.
¶ Secundo ostendit quod spiritus sanctus a deo pa-
tre est missus. quia misit scilicet deus pater.
Circa quod sciendum. quod cum sit una essen-
tia in tribus personis. et omnis actio et operatio

ab essentia procedat. oportet necessario quod quoniam pater mittit spiritum sanctum quod filius mittit similiter. et spiritus sanctus eodem modo seipsum mittat. siue per seipsum veniat. quia ut dicit Augustinus. Indivisa sunt opera trinitatis. Et hoc est quod dicitur Joban. qui cum venerit paraclitus quem ego mittam vobis spiritum veritatis qui a patre procedit. In eodem. xiiij. Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittit pater in nomine meo. Item cum tribus personis una sit essentia communis. et essentia non sepeatur a personis. nec persone ab essentia oportet necessario quod ubi cumque est persona spiritus sancti. vel patris vel filii. ibi sit essentia divina. et ubi cumque sit essentia divina ibi sit persona patris et filii et persona spiritus sancti. Joban. xiiij. Philippe qui videt me videt et patrem meum. non credis quia ego in patre et pater in me est. Et idem est de spiritu sancto. Et ideo dum spiritus sanctus advenit tota trinitas venit. Joban. xiiij. Ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Missus est ergo spiritus sanctus cum potentia miraculorum que patri attribuitur Luce. ix. Dedit eis potestatem super omnia demonia et ut languores curaret. Missus est cum scientia verorum. quia filio attribuitur sapientia. Job. xiiij. Ille vos docebit omnem veritatem. Missus est cum bonitate donorum. quod spiritus sancto attribuitur bonitas. Ipse enim est bonitas se nobis in suis donis effundens. Roma. viij. Quomodo non etiam cum illo. n. o. d. Et ideo tribus vicibus christus apostolis spiritum sanctum dedit. Primo ante passionem ad faciendum miracula quando misit eos ad predicandum et dedit eis potestatem super omnia demonia et ut languores curarent. quod ad potentiam patris pertinet. Secundo post resurrectionem ad relaxandum peccata quando insufflauit in eos et ait Accipite spiritum sanctum et quorum remissionis peccata remittuntur eis. Joban. xx. quod ad filium pertinet. quia una clavis ad relaxandum peccata est scientia veritatis que filio attribuitur. Mathei. ix. Et autem sciatis quia filius hominis potestatem habet in terra dimittendi peccata. Tercio post ascensionem ad confirmandum corda. quando in linguis igneis ut hodierna die sedit supra singulos eorum spiritus sanctus. Actuum. ij. Quod ad spiritum sanctum pertinet. quod ex magis pie-

tate spiritus sancti processit. ut sic eos confirmaret. Mittit et quotidie spiritus sanctus cum mentibus fidelium illabitur. Joban. iij. Spiritus ubi vult spirat. Et sic patet secundum. Tercio ostendit signum in quo spiritus sanctus missus est. quod in igne. Misit inquit ignem. Circa quod nota. quod spiritus sanctus in quadruplici rerum specie missus est. Primo in specie colube super christum. baptisatum. Luc. ij. Descendit spiritus sanctus. corporali specie sicut columba in ipsum. Secundo in specie nubis super christum transfiguratum. Mat. xvij. Ecce nubes candida obumbravit eos. Tercio in specie flatus. Joban. xx. Insufflauit et ait. Accipite spiritum sanctum. Quarto in specie ignis et lingue ut hodierna die. Act. ij. Apparuerunt illis di. lin. ta. ig. Et hoc modo fecit ille spiritus veritatis non ut aliquam fictionem ostenderet sed ut daret intelligi quod omnium harum rerum proprietates spiritus sancti. adueniens in nobis operatur. **¶** Quia primo in specie colombe venit ad ostendendum quod proprietates quatuor colombe in nobis adueniens operatur. nam columba gemitum pro cantu habet. felle caret. in petra nidificat. est avis fecunda valde. et super rivus aquarum stans in ipsis aquis accipitrem speculatur. Sic spiritus sanctus veniens facit nos gemere pro incolatu presentis miserie. pro dilatione patrie. et pro peccatis anime. **¶** De primo et secundo. Ps. Heu mi. quia in co. me. prolon. e. ha. cum ha. zc. De tercio idem. Lauabo per sin. noctes. id est peccata. lectum meum id est conscientiam meam. Peccata enim noctes sunt. quia in nocte fiunt et ad noctem inferni adducunt. Job. iij. Omnis qui male agit odit lucem. Sic flere fecit petrum pro peccatis suis. Luce. xxij. Egressus foras petrus fleuit amare. Item felle amaritudinis et nequicie facit nos carere. Ysaie. lxj. Spiritus domini super me eo quod unxit me scilicet melle dulcedinis et bonitatis. Item in foraminibus petre. hoc est in vulneribus hiesu christi facit nos commorari. Bernardus. Ubi firma tutaque requies nisi in vulneribus hiesu christi. Gallat. ij. Christo. confi. s. cr. In eodem. vj. Ego enim stigit. do. no. hie. christi in cor. m. per. Item facit nos valde fecundos bonis operibus. j. Corinth. j. Gratias ago deo meo semper pro vobis in gra. dei que data est vob. quia in omni. di. facti estis in illo. i. un. spu. s. acto. Grego. Amor domini nunquam est ociosus. operatur enim magna si est. Item hominem rivis aquis

4ta spu

Primo
7ta spu Colube

Carrit

felle carere

7ta peccata indifferet

fecundus bonis operibus

2° in specie Nubis

3° in specie flatus

4° in specie Lingua
7 29-6

id est gratiarū abundantē facit sibi cauē ne
in ipsis dyabolus euz suffocet. Quia ut di.
Aug. Superbia etiam bonis operibz insidia
tur ut pereant. Sic suffocatus fuit lucifer 7
primi parentes. Sed non sic suffocata fuit
beata virgo. que plena oī grā 7 mat' dei scēa
nō dixit ecce regina mūdi. ecce mī dñi. s. ecce
ancilla dñi **Lu. j.** ¶ **Secundo** i specie
nubis descendit. ad ostendendū q' spūsanct'
tres proprietates nubis i nobis opat'. Rubes
em̄ a terra eleuat' virtute caloris. refrigeriūz
pstat ptra incendium solis. 7 pluuiam gene-
rat ex resolutōe vaporis. Sic spūsanct'
adueniens eleuat homines a terrenis. **Ezechie**
vij. Eleuauit me spūs inter celum 7 terram.
Unde de viris spūalibz dicit. **Ysa. lx.** Qui
sunt isti qui ut nu. vo. **Philip. iij.** Nra con-
uersatio in celis est. Itē refrigeriū pstat con-
tra incentiua viciōz. **Ecl. xxij.** Spūs me'
super mel dulcis. **Sap. xij.** O q' bon' 7 sua-
uis est dñe spūs tuus. in no. Hoc fuit figura-
tum in nube filioz israhel. in q' dñs eos pce-
debat. ut ptz **Exo. xij.** beemie. ix. In colūna
nubis ductor eoz fuit. Item pluuiā lactia-
rum in nobis generat. **Rō. vij.** Ipse em̄ spūs
postulat p nobis. i. postulare nos facit gēmi-
tibus inenarrabilibz. ¶ **Tercio** in specie flatus
datus est aplis ad ostendendū q' sic flatus
necessarius est vite corporali 7 sine ipso statim
homo moritur. sic spūsanctus vite aīe ē ne-
cessarius 7 sine ipso aīa est mortua. **Joh. iij.**
Quinō diligit manet in morte. Et ideo signi-
ter ad relaxandū peccata. spūsan. datus est i
specie flatus. quia sicut flatus p dēns moritur
7 flatum recuperans reuiuiscit. ita hō ppter pec-
catū spūsan. p dēns moritur. 7 p grāz spūsan.
recuperans reuiuiscit. **Collo. ij.** Et vos cū mor-
tui essetis in delictis 7 preputō carnis v're cō-
uiuificauit vos cū illo. s. cū spiritu scō cōdo-
nans vobis oīa delicta. ¶ **Quarto** in specie
linguarum ignis super aplos apparuit ad oī-
tendendū q' p dicator verba ignita calefaciētia
corda. a spūsan. bz 7 ipse p os eius loquit'. **Gre-
go.** Nisi idem spūs qui p os p dicatoris loq-
tur assistat cordi auditoris ociosus est sermo
doctoris. **Mat. xij.** Non ei vos estis loqn-
tes s. spūsanctus. **Hiere. xxij.** Nunquid nō
verba mea sunt quasi ignis ardens 7 q'si mal-
le? pterēs petras. Hoc fuit figuratū in ysaia
qñ dū ipse debēt p dicare p pō vnus de sera-
pbim volauit ad eū. 7 calculo ignito quē for-

picē tul'rat d' altari tetigit os eius. qui calcu-
lus spūsanctum figurabat. In fine ist' mē-
bri nota q' ter legim' in principio ecclesie spi-
ritum sanctum datū. **Primo** i orōne. **Lu. iij.**
Hiesu baptisato 7 orante descendit spūsan.
Secundo in p dicatorie. **Act. x.** Loquente pe-
tro cecidit spūsan. sup oēs qui audierūt verbū.
Tercio in manū impositōe. **Actu. vij.** Lūc
imponebant manus super illos 7 accipiebāt
spūsan. Et ideo si volumus spūsanctū re-
cipere orōni instemus. qz orantibz apls spūsan.
datus est. Instemus p dicatorie. quia in lin-
guis igneis apparuit ad ostendendū q' in hō
p dicatorie spūsan. datur. Instemus con-
fessionem ut sacerdos imponat nobis manus
7 det spūsanctū. **Joh. xx.** Accipite spūsanctū.
quoz zc. Et sic patet terciū. ¶ **Quarto** de-
monstrat in quos spūsan. missus est. qz in of-
sibus meis. **Ista** sunt ossa de quibz dictum est.
Ezech. xxxvij. Fili hoīs vaticinare de ossibz
istis 7 dices eis. Ossa arida audite v'bu dñi.
ecce ego itromittā i vos spūsan 7 viuetis. **Ista**
ossa in quibz spūsan. habitauit 7 venit sunt vi-
ri sancti qui sex modis dicunt'. ossa sic-
ca. ossa dura 7 fortia. ossa humana. ossa vicia
ossa redolentia. 7 ossa nervis colligata.
Primo em̄ sunt ossa exiccata per abstinenti-
am elce 7 potus ab humore carnalis deside-
riū. **Ps.** Ossa m. sicut cremiū auerūt. **Co-
rinth. xj.** In fame 7 siti 7 ic. mul. i frigore 7 nu.
In eodem. **iiiij.** Semper mortificationem dñi
nostri hiesu xpi in corporibz nostris circūfer-
retes. Peccatores aut sunt ossa humentia 7
in aq's carnalis concupiscētie natantia. **Sa-
pien. ij.** Non sit pratū qd non ptran. lux. no.
Unde dyabolo dī **Joh. xl.** In secreto cala-
mi dormit in locis humentibz. Et ideo cū spi-
ritus sanctus. sit ignis non pē in eis viuere. ¶ **Se-
cundo** sunt ossa dura 7 fortia ad portandū
onera penitentie. 7 ad tolerandū oīa aduer-
sa. **Ps.** Ut iumentum factus sum apud te.
J. Coz. iij. Valedicimur 7 benedicimur. p se-
cutionem patimur 7 sustinemus. blasphemamur
7 obsecramus. Peccatores autem sunt
ossa debilia nullum pondus penitentie valē-
tia sustinere 7 omni temptationi cedētia. Et
ideo cum spiritus sanctus. sit pondus penitentie
virtutū 7 morum nō sustinetur ab eis. ¶ **Tercio**
sunt ossa humana. ppter māsuetudi-
nem pietatis 7 non canina vel lupina. **Mat.
xj.** Dilcite a me qz mi. su. 7 hu. corde. In co-

tes. v. **Beati misericordes quoni. ip. pos. ter.**
Sic fuit mitis dauid qui in phiboseth filiu
 filij inimici sui mortalis fecit de mensa sua et
 vins **Yabes** qui sepelierunt ossa eius de saul
 inimici sui bona repromisit. ij. Regum. xxj.
Peccatores autem sunt ossa canina et lupi-
 na mordentia et lacerantia. Et ideo cum be-
 nignus sit spiritus sanctus non potest in eis re-
 quiescere. **Ysai. lxj.** Spiritus domini super me
 et eo quod vixit me. id est humanum et mansue-
 tum me fecit. **Quarto** sunt ossa vitia et non
 mortua per inhabitantem spiritum vite in eis
Joban. vj. Spiritus est qui vivificat: caro
 autem non prodest quicquam. **In eodem. xiiij.**
Ego vivo et vos vivetis. Et etiam non solum
 sunt vitia in se sed etiam conferunt alij vitas.
Quod figuratum fuit in ossibus helisei que
 statim quod tetigerunt cadaver hominis mor-
 tui reuixit homo. vt patet. iij. Regum. xiiij.
Mathei. x. Infirmos curate. mortuos su-
 pio. mun. **Peccatores** autem sunt ossa mor-
 tua vitam gratie non habentia. et ideo cum spi-
 ritus sanctus sit spiritus vite non potest requi-
 escere in eis. **Quinto** sunt ossa redolentia
 per odorem bone fame et non fetentia per fe-
 torem infamie. ij. Corintheorum. ij. **Christi**
 bonus odor sumus deo in his qui periunt et
 in his qui salui sunt. Et alijs quidem odor
 vite in vitam. alijs quidem mortis in mortem
Benef. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor
 agni. ple. cui be. do. **Ecclesiast. xlix.** Memoria
Yosie in compositione odoris. **Peccatores**
 autem sunt ossa fetentia coram deo et sanctis
Ysai. tricimoquarto. De cadaveribus eo-
 rum ascendet fetor. **Unde** in vitis patrum le-
 gitur. **Angelus** obuians cuidam ornate mu-
 lieri peccatrici obturavit sibi nares: dicens.
 quod fetebat coram deo et sanctis. Et obuians
 cuidam iusto pauperi vlceroso: odoravit eu
 dicens. quod redolebat coram deo et sanctis. **Di-**
 cit philosophus quod canis nil sentit de odore
 nisi sit annexus rei comestibili vel veneree. sed
 illum optime sentit. **Similiter** peccatores ni-
 bil sentiunt nisi de odore carnalium. Et ideo
 cum spiritus sanctus sit caro et spiritus non redolens eis. **Et propterea**
 non recipit in eis. **Sexto** sunt ossa nervis col-
 ligata et compaginata. **Ezech. tricimo ter-**
cio. Et accesserunt ossa ad ossa. vnum quod-
 quod ad iuncturam suam et ecce nervi et caro su-
 per ea ascenderunt. **Job. decimo.** Ossibus et

nervis compegisti me. **Et non** sunt ossa para-
 litica et dissoluta. **Omnia** enim opera inistorum
 sunt regulata. et omnes sensus eorum regu-
 lati sunt. primo **Corintheorum** decimoquar-
 to. **Omnia** honeste et secundum ordinem fiant in vo-
 bis. **Roma. duodecimo.** **Rationabile** obse-
 quium vestrum. et nolite conformari huic se-
 culo. sup. quia totum est dissolutum. unde re-
 ligio christiana vocatur eo quod a multis absti-
 net et in multis se religat que alijs nationibus
 licent. **Et inter christianos** illi dicuntur reli-
 giosi qui multum religantur. **Peccatores** au-
 tem sunt paralitica ossa et dissoluta. quia fa-
 cta et dicta eorum a regula rationis discre-
 pant et discordant. **Roma. primo.** **Et** quia
 non probauerunt habere deum in noticia tra-
 didit illos deus in reprobum sensum. vt faci-
 ant ea que non conveniunt repletos omni ini-
 quitate. et cetera. **Charissimi** si volumus quod spi-
 ritus sanctus veniat in nos simus sicut per cor-
 poris macerationem. quia ipse est ignis. simus
 fortes per tolerantiam aduersorum. quia ip-
 se est virtus indeficiens et pondus virtutum.
 simus mites et humani per pietatem. quia be-
 nignus est spiritus sapientie. simus viui per
 gratiam. quia ipse est vita. simus redolentes
 per bonam famam. quia ipse odoratur odorem
 spiritualium et non carnalium. simus com-
 positi et ordinati per regulam rationis. quia
 ipse est regula omnis rectitudinis et iusticie.
 et sic erimus ossa in magna reuerentia coram
 deo. **Talia** fuerunt ossa **Yoseph** que filij is-
 rabel cum magna reuerentia de egipto in ter-
 ram promissionis transfuleit. vt patet **Ex-**
odi tredecimo. **Et sic** patet quartum.

Quinto ponitur effectus que spiritus san-
 ctus veniens fecit ecclesie. quia erudiuit eam
Hunc effectum spiritus sanctus in tota ec-
 clesia: et in anima cuiuslibet iusti quotidie
 facit. **Sed** **Quam** per septem dona sua
 ipsam erudit et informat. **Ipsa** enim septem
 dona spiritus sancti sunt ille septem stelle in
 dextera filij que illuminant totum mundum.
 de quibus dicitur **Apocaliphs. primo.** **Item**
 sunt septem oculi qui sunt septem spiritus
 dei missi in omnem terram. de quibus dicitur
Apocaliphs. quinto. **Item** sunt septem lu-
 cerne que semper debent ardere in taberna-
 culo dei. de quibus dicit **Exo. xxv. q. dona spi-**
ritus sancti faciunt homines ardere et omnia videre. **Unde**

1 danti sapientie

2 intellectus

3 consilij

4 fortitudinis

5 scientie

6 pietatis

7 timoris

videtur nos sapienter de bono
simpliciter in malo dicitur
Epistola prouidentia firmi sermone
et sic sapienter in ista re dicitur

illa sancta animalia: in q̄bo erat sp̄s vite erāt
oculis vndiq̄ plena. vt dicit Ezech. j. Erud
dit ergo nos spiritus sanctus. Primo p̄ donū
sapientie dum effectum mentis cognitōe pa
sat 7 delectatione bonorum illum afficit 7 re
ficit dum sc̄z vera bona. put sunt bona ama
re 7 gustare facit. 7 facit dulcedinem suauita
tis eoz sentire qui prius solum terrena sapie
bat. Hebre. v. Omnis qui lactis est p̄iceps
expers est sermonis iusticie. Perfectioruz au
tem est solidus cibus eozum qui p̄o cōsuetu
dine exercitatos habent sensus ad discretio
nem boni 7 mali. ¶ Secundo erudit per do
nuz intellectus in bonis cognoscendis 7 ma
xime p̄ fidem pficit 7 illuminat de credendis
Actu. xv. Fide purificās corda eoz. ¶ Ter
cio erudit per donuz consilij. duz cautū facit
hominem quō eligat bona 7 peligat melio
ra 7 vtiliora salutis. Mat̄. xix. Si vis p̄fec
tus esse vade 7 vende om̄ia que habes 7 da
paup̄ibz. 7 ve. se. me. ¶ Quarto erudit p̄ do
nuz fortitudinis dū p̄tra insultus temptatio
num pugnantem roborat oñdens ei solū per
patientiam eē pugnandū. Lu. xxi. In patie
tia v̄a posside. animas vestras. ¶ Quinto
erudit p̄ donuz scientie. p̄ qd̄ dat cognosce
re bene agere 7 a malo recedere. Job. xxviij.
Timere deum ipsum est sapientia 7 recede
re a malo intelligentia. qz vt dicit ap̄ls. j. Co
rinth. xiiij. Qui ignorat ignorabit. Sexto eru
dit p̄ donuz pietatis. duz p̄ quosdam spei fu
niculos ad bonū appetendū 7 agendū attra
hit. Mat̄. iij. Venite p̄ m. zc. ¶ Septimo
erudit p̄ donū timoris dū a malo culpe presē
tis 7 a malo pene future p̄ quedam metuen
da que mentibz hominū suggerit retrahit 7
auertit. Eccl. viij. Demorare nouit. t. 7 inel.
nō p. ¶ Postq̄ autē sp̄s sanctus his
septem donis nos erudiuit 7 informauit p̄ ea
dem nos pugnare facit contra septem mala
humane nature. 7 primo contra malum pue
ritatis facit nos pugre dono sapientie. Pec
cator enim est puer sensu 7 opere 7 omnia s̄
opera puerilia. Vlai. lxxv. Puer cen. an. mo.
j. Cor. xiiij. Nolite pueri effici sēlibz sed ma
licia puuli estote. Exemplum sicut puer dat
vnum aureum p̄ vno pomo. Ita peccator
p̄ vno denario dat vnam virtutem. imo om
nes. imo q̄ plus est deū. Sap. xiiij. Infantū
insensatoz more viuentes. Sed per donum
sapientie efficitur maturus in sensu 7 in ope

discretus. Breg. Per sapientiam maturi su
mus. Secundo p̄tra malum brutalitatis fa
cit nos pugnare dono intellectus. Peccator
em̄ sicut brutum animal solum exteriora i re
bus sensibilibus cupit illis inherens tanq̄ si
ni. Interiora x̄o eoz nulla cognitōe attingit
Exemplum sicut v̄sus non discernit si apis
est in fauo. nec piscis si hamus sub x̄me. sic
peccator nō discernit si sub delectatōe mun
di est pena eterna. Sed per donum intelle
ctus homo penetrat interiora rei 7 cognoscit
penam eternam 7 q̄ sub asperitate peniten
tie latet gloria infinita. Rō. viij. Nō sunt cō
digne passionēs huius tem. ad fu. glo. q̄ re. in
no. ¶ Terccio p̄tra malum piculositatis facit
nos pugnare dono p̄siliij. Peccator em̄ est in
multis periculis constitutus. Nam in carce
re dyaboli manet 7 est sententiatus ad mor
tem. 7 priuatus omnibus bonis 7 de omnibz
his non curat sed omni die exponit se perica
lo dum peccatum addit peccato. Osee. iij.
Furtum 7 mendacium 7 homicidium inun
dauerunt. 7 sanguis sanguinem tetigit. Ex
plum sicut vnus ribaldus exponeret se peri
culo intrans ad regem vt interficeret eū. Sic
peccator dum peccat. quia quantum in se est
vult interficere filium dei. Hebre. vi. Rursū
crucifi. sibimetip̄. filiū di. Sed p̄ donum con
siliij homo eligit tutam viam. s. relinquē mun
dum 7 carnalia desideria que mergūt homi
nem in infernū. Thimo. ij. Apparuit gr̄a di 7
saluatoris no. oi. ho. eru. n. vt abnegātes im
pietatem 7 secularia desideria sobrie 7 iuste 7
pie viuamus in hoc seculo. ¶ Quarto p̄tra
malum continuitatis sp̄nalis certaminis fac
it nos pugnare dono fortitudinis. Quid? iste
ē camp⁹ agonis 7 prelij. Job. viij. Dilicia est
vita hominis sup̄ terrā. Et prelium istud est
ita continuū 7 forte. q̄ oīs homo succūberet
nisi esset dei fortitudine rōboratus. Luc. xxi.
Petre ecce sathanas expe. vos vt cri. sic tri.
Ego autem ro. p te vt nō deficiat fides tua.
Et ideo oēs apli qñ relictī s̄ p̄prijs vinibus
sunt deuicti. De hac fortitudie pctōr nō cu
rat. sed p̄prijs vinibus vult pugnare vt petr⁹
7 ideo sicut petr⁹ quotidie negat xpm. Ibi.
j. Confitent̄ se nosse deū: factis autem negāt
Exemplum sicut homo stans tota die in for
ti prelio sine armis necessario moritur. sic pec
cator dei fortitudine non armat⁹. sed homo
iustus omnia vincit dono fortitudinis robo

ratus. **Philip. iij.** Omnia poss. in eo qui me confortat. Sic vicit dauid goliath et samson pbi listicos. **Quinto** contra malum erroris circa bona et mala dono scientie facit nos pugnare. **Dupliciter** enim erramus in cognoscendo bona et mala. **Primo** quando paru bonu et paru malu dicimus magnu bonu et magnum malum et conuerso. **Secundo** quoniam illud quod est malu dicimus bonu. et illud quod est bonu dicimus malum. **Ysa. v.** Ne qui dicitis bonum malum et malum bonum. Omnia bona et mala mundi sunt parua bona et parua mala propter peccatum. quod est pessimu malu. Virtutes ei et dona sunt optima bona. **Iaco. j.** De datum optimum et omne donum perfectus desarsum descendens a patre luminus. **Peccator** autem bona et mala mundi reputat optima bona et pessima mala. **Peccatum** autem reputat paru malu et virtutes modicu bonu. **Exemplum** sicut stultus reputaretur qui diceret lutum melius auro. sic est peccator. **Sed** iustus per donum scientie discernit magna et parua bona et mala optimu bonu et pessimu malu. **Matth. x.** Estote prudentes sicut serpentes. **Sexto** pro malu execrabilitatis. propter quam vita nostra est deo odiosa. facit nos pugnare dono pietatis. **Peccator** est deo execrabilis. quia nec sui miseretur nec proximi. **Ecccl. xiiij.** Qui sibi neque cui bonus erit. **Iob. xxiij.** Dauid enim steriles et que non parit. et vidue non benefecit. **Vis** miserationis peccatoris est solum circa carnem propriam que est sterilis. et nullu fructu vite parit. **Sed** verbum deo seruatur. **ne** homo sine viduate suo sponso deo non benefacit. **Exemplu** sicut habens pulcrum. sapientem. nobilem et diuitem uxore et de ipsa nihil curaret. sed de vilissima ribalda et turpi multu sollicitaret esse execrabilis coram hominibus. **Sic** peccator qui de anima nil curat est execrabilis coram deo. **Matth. xvi.** Quam commutationem dabit homo pro anima sua. **Sed** dono pietatis miseretur iustus anime sue. **Ecccl. xxx.** Miserere anime tue. **Septimo** pro malu stulte securitatis. quia nihil est periculosius homini tot malis obsessio facit nos pugnare dono timoris. **Peccator** inter tot et tales inimicos secure dormit et nihil timet. **Iob. xxi.** Domus eorum secure sunt et pacate. **Et** quid sequitur. **Ducunt** inquit in bonis dies suos in puncto ad infernum descenderunt. **Et** quare. quia sine timore vixerunt

Ecclesia. j. Timor domini expellit peccatum. **Ram** qui sine timore est iustificari non potest. **Exemplum** sicut homo obsessus in quodam castro. et dure expugnatus. et timens de perditione intus. stultus et malus custos reputaret si secure dormiret et comestationibus se daret et ostia castri non firmaret. **Sic** peccator in ergastulo carnis obsessus in qua est perditio. et a demonibus fortiter oppugnat stultus reputatur. et ut malus custos debet condemari. si ostia sensuum non claudit. et comestationibus vacat. et solerti cura se non custodit. **Abacuc. ij.** Super custodiam meam stabo. **Matth. xxvj.** Vigilate et orate ut non intret in tempta. **Sed** iustus dono timoris sicut timens semper custodit se. **Ecccl. ij.** Fili accipe. ad ser. dei sta in iust. et t. et prope. ante. ad temp. **Proverb. xv.** In timore domini declinat omnia a malo. **Et** ideo cum in timore domini recedatur a malo. frequenter sunt cogitanda que timorem domini incutiunt. sicut sunt punitiones quas deus fecit peccatoribus et pene future. **Ecccl. xxj.** Quis in timore domini. te. te instanter ei. subuer. do. te. **Ysa. xxxvij.** Ego di. in di. dierum meorum vadam ad portas inferi. **Et** sic patet quintum.

De sancta trinitate Sermo. lxxij.

Quisibilia ipsi?
a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur semper eterna quoque virtus eius et diuinitas. **Rom. j.** Nihil est in vniuerso mundo tamen inuisibile et incomprehensibile sicut vnitas et trinitas dei. **Pote** est autem aliquid esse alicui inuisibile duobus modis. **Uno** modo ex parte sua. quia non est lucidum vel coloratum. ut sonus et virtus. et similia. **Alio** modo ex parte videtis. puta quando habet debilem et obumbratum visum. et isto modo non possumus videre rotam solis quam aquila intuetur. **Isto** ergo modo trinitatem et vnitatem videre non possumus ratione scilicet debilitatis intellectus nostri. quia ut dicit philosophus. **Ita** se habet intellectus noster ad manifestissima nature. sicut oculus noctue ad lucem solis. **Hieronymus.** Grandes materias parua ingenia non suffert. **Quis** tamen tanta sit difficultas in cognoscendo trinitatem et vnitatem dei. vult apostolus in

verbis ppositis q̄ p̄ creaturas 7 p̄ rōnes na-
turales fidei tamē admixtas ipsa vnitas 7 tri-
nitas dei aliquo modo in enigmate tamen et
multum imperfecte attingatur. Et hoc non
vt ipsa trinitas probet. sed vt ipsa ab impu-
gnantibus defendatur. Debemus ḡ eē para-
ti defendere ea que catholica fides tenet. j.
Pet. ij. Parati semper reddere rōnē de ea
que in nobis est fide 7 spe. Sed in hac mate-
ria est caute p̄cedendum. q̄ vt di. **Augus.**
Ubi queritur vnitas trinitatis patris 7 filij
7 spiritus sancti. nec periculosius alicubi erra-
tur. nec aliquid laboriosius inuenitur nec fru-
ctuosius aliquid queritur. Ad hoc tamen q̄-
rendum oportet nos humiliari fm̄ intellectū
Quia vt dicit **Greg.** Sacra scriptura ē ma-
gnū pelagus vbi elephas natat. 7 agn⁹ pe-
ditat. Debemus ergo tenē ip̄m̄ intellectū s̄b
imperio voluntatis. ij. **Coz. x.** In captiuita-
tem redigentes omnem humanū intellectū
in obsequium xp̄i. Quia dato q̄ intellectus
non possit videre que de trinitate dicunt. de-
bet homo p̄ voluntatem ip̄sū cogere: dicēs.
Volo credere que fides catholica tenet siue
intelligam siue non. cum sint a p̄phetis p̄ spi-
ritum sanctū qui mentiri nō p̄t p̄phetata. ij.
Pet. j. Non em̄ voluntate hūana allata est
aliquando p̄phetia s̄ spiritus sancto inspirati
locuti sunt sancti dei homines. **Ar̄p̄o** qui est
ipsa veritas imp̄ata. **Joh. xiiij.** Creditis i de-
us 7 in me credite. **Ab aplis** qui viderunt p̄-
dicata. j. **Joh. j.** Que vidimus 7 audiuimus
7 manus nostre p̄tractauerunt de verbo vite
hec annunciamus vobis. **P̄s.** In omnē ter-
rā exiuit so. eo. **z̄c.** Per opa mirabilia appro-
bata 7 roborata. **Jo. vj.** Qui credit i me ope-
ra que ego facio 7 ip̄e facit. **7 ma. ho. f.** **Matth.**
xvj. Illi aut̄ p̄fecti p̄di. vbiq̄ d. coop. 7 ser. cō-
fir. se. sig. Et ab **Aug.** 7 alijs doctorib; qui fu-
erunt sapientissimi. 7 hec oīa pbauerūt 7 vi-
derūt fm̄ quod in vita ista videri possunt et
p̄bari attestata 7 in scriptis redacta. Et ideo
non sumus indoctas fabulas secuti. vt dicit
ij. **Pet. j.** sed vera loquimur 7 tenemus. Et
p̄pterea iexcusabilis est oīs hō q̄ his que s̄
fidei nō assentit cū sint pbata 7 attestata oī-
mō quo aliquid p̄bari potest. **Humiliemur**
ergo karissimi in fide 7 credamus ea que s̄ fi-
dei. non possumus aliter intelligere. **Ysai. vij.**
Nisi credideritis non intelligetis. Si autem
credere voluerimus. deus illuminabit nos. et

quod impossibile videbatur possibile videbi-
tur ac decens. **Actu. iij.** Fide purificans cor-
da eorum. **Teneamus ergo fidei nostre con-**
fessionem. scz q̄ sit vnus deus 7 tres persone
vt dictum est. 7 q̄ pater 7 filius 7 spiritus san-
ctus sint ille tres persone. 7 omēs tres sint so-
lum vnus deus. **P̄s.** Benedicat nos de⁹ de-
us noster **z̄c.** **Ysai. vij.** Sanctus sanctus san-
ctus dominus deus exercituum. 7 nō dñi diij
Et ad p̄solatōem fidei nostre p̄ rōes p̄dica-
biles. hoc solum in presenti sermōe pbare in-
tendo. Et primo q̄ est vnus deus tm̄. secun-
do q̄ sint tres persone. tertio q̄ iste tres per-
sone sint pater filius 7 sp̄s sanctus. **P̄s.** p̄-
batur q̄ sit solum vnus deus 7 tres persone
sint solum vnus deus per tres rōes. **P̄s.**
sumitur a causis. quia vt di. p̄s in causis or-
dinatis impossibile est in infinitum abire. im-
mo deuenire oportet ad primam causam q̄ ē
causa ordinans 7 disponens oīa alia. **Man-**
festum est autem q̄ totum vniuersum ordina-
tissime p̄cedit. **Q**uam videmus q̄ omni anno
sol p̄plet cursum suū 7 luna p̄cedet. xij. signa
currit oī mense p̄ que sol in anno. **Dēs etiam**
planete certo tempore p̄plent cursum suū. fir-
mamentum etiā cū oīb; stellis oī die volū-
tur de puncto ad punctum. sp̄ est dies 7 nox.
estas 7 hiemes. **Hec omnia ad oculum vide⁹**
Sile ē de hoīb; 7 bestijs 7 de omnib; p̄tigit-
tibus q̄ oīa deus ordinatissime disponit 7 re-
git. **Sap. viij.** Attingit a fine vsq; ad finem
for. 7 di. o. f. **Quis hūc ordinem videre n̄ va-**
leamus. imo oīa ista p̄tingentia vident nob
a casu 7 fortuna p̄tingere. **Ecc̄s. ix.** **Vidi s̄b**
sole nec velociū esse cursum nec fortū bellam
nec artificū gr̄am nec sapientū panes nec do-
ctoꝝ diuitias. sed tempus casūq; in oīb; sed
vere sic est in supradictis que videmus. ita ē
i istis p̄tingentib; quoz ordines nō videm⁹.
Boe. Sed tu q̄uis causam tante dispositō-
nis ignores tm̄ q̄ntū bon⁹ rector mūdū tēpat
recte fieri cuncta ne dubites. **Cū ergo oīa sic**
ordinate p̄cedant 7 sint ita diuersa int̄ se. im-
possibile est quin ab vno regant 7 disponan-
tur als oīa miscerent 7 p̄funderent 7 desice-
rent. **Exemplum de ciuitate. si nō habēt do-**
miniū. Lu. xj. **Dē regnū i se di. desol.** Et ideo
p̄s p̄cludit. xij. metha. **Vnus ergo p̄nceps**
Hūc rōem tangit Boe. in secūdo de consō.
Hūc ne inq̄t p̄bia mūdū temerarijs agi casū
7 fortuitisq; putas. an nullū ei regimē inesse

rōnis. Atq; in quā nullo existimauerim modo
 vt fortuita temeritate tam certa regant. vñū
 operi suo conditorem presidere scio deam.
Secunda rō sumitur a virtute et pfectōne
 vnitatis. Oportet enim vt quicquid boni et p
 fectionis est in creatura eminentius sit in crea
 tore. quia nemo dat quod non habet. et causa
 est prior effectui. Sed omnes creature desi
 derant vnitatem sicut dicit Boe. li. de conso.
 sicut id in quo consistunt et conseruatur. quia
 omnes creature tam diu subsistunt et cōseruā
 tur q̄ diu sunt vnum. deficiunt autē cum diui
 duntur et vnitatem pdunt. Exemplum in edi
 ficis et in animalibus et arboribus et ciuitatibus
 Tam diu. n. est animal q̄ diu corpus et anima
 vnta manent. cum autē separant non est plus
 animal. Et simile apparet in omnibus. q; vt di.
 phus. vnum et ens conuertunt. Et boe. dicit
 q; omne quod est id est quia vnum numero ē.
 Maxima ergo est virtus vnitatis et perfectio
 Oportet ergo q; hec virtus et pfectio eminen
 tius sit in creatore. Et ideo deus est maxime
 vnus. et tres psonae scz pater filius et spūsan
 ctus magis sunt vnus deus. q̄ alij res sit vna
 numero. Et ex hoc etiam sequitur q; omniū
 trium psonarum sit oīno vnum esse. vñū nosse
 vna potentia. vna virtus. et vna operatō. Au
 gu. Indivisa sunt opera trinitatis. Deut. xj.
 Audis rabel dominus deus tuus vnus ē. Ad
 idē. Sicut dictum est omnia conseruantur in
 vnitatem cum ergo omnia conseruentur in deo
 oportet necessario q; deus sit vnus. als esset
 oppositum in adiecto. Actu. xvij. In ipso enim
 viuimus mouemur et sumus. Tercia rō sumit
 ex pfectione primi principij. Oportet enim ne
 cessario vt probat phus q; primū principū
 sit summe pfectum. et q; ei nihil desit. Si ergo
 sunt plura prima principia. q; tunc eēt si tres
 psonae essent tres dii. oportebit q; vñū quod
 q; sit summe pfectum. Aut ergo erunt omni
 no idem ita q; quicquid habet vnum h; aliū
 tunc erant superflua. Deus autē et natura ni
 hil pducunt superfluum neq; frustra. sine vt
 melius dicam. tunc erunt oīno vnum. quia q;
 cumq; nullo modo differunt oīno sunt vnum
 Aut differunt in aliquo. ita q; vnum habebit
 aliquid boni et pfectōnis quod non habebit
 alterum. et per consequens illud quod nō ha
 bebūt illud boni et pfectōnis non erit summe
 pfectum. Et sic patet q; est tm̄ vnum princi
 pium. et p consequens tres persone diuine nō

sunt tres dii. sed vnus deus. et sic patz primū.
Secundo pbatur q; deus sit trinus i
 psonis. i. q; tres psonae sint in vno deo p tres
 rōnes. Prima sumitur a creaturis. vbi ē ima
 ginis signaculum. Secunda a creaturis vbi ē
 trinitatis vestigium. Tercia a creaturis. vbi ē
 iocunditatis solatium. Prima ergo sumit
 a creaturis vbi est imaginis signaculum. q; tal
 est. In omni creatura facta ad imaginem dei.
 vt in homine et in angelo. est quedam trinitas
 in vna essentia. q; ibi ē intellectus. in quo veri
 tas est ibi est voluntas. in qua est amor. et ibi
 memoria in qua cōseruantur intellecta. Si er
 go in creaturis pfectis factis ad imagines dei
 inuenit quedā trinitas optz q; pfectiori mo
 do repiatur in creatore cū ex hoc ipso q; sunt
 vnum et tria. dicantur facta ad imaginem dei.
 et quicquid est in creatura. eminentiori mō sit
 in creatore. Beñ. j. Faciamus hominē ad ima
 ginem et similitudinem nostram. est ergo i deo
 quedam trinitas psonarum. Nam ibi ē pater
 p modum conseruantis omnia. ipse enim omnia
 creauit regit et conseruat. Est ibi filius p mo
 dum intellecte veritatis. quia ipse est veritas.
 Ioh. xij. Ego sum via veritas et vita. Est ibi
 spūsanctus p modum amoris. quo. s. p̄ amat
 filium. et filius amat patrem. ipse enim spiritus
 sanctus amor est. j. Io. iij. Deus sup. spūsan
 ctus caritas est. Sicut ergo ē vna anima et vnus
 angelus. et in ipa sunt tres potentie. s. memo
 ria intellectus. et voluntas. ita est vnus deus et
 in ipso sunt tres psonae. s. pater verbum et spi
 ritus sanctus. Secunda rō sumitur a crea
 turis in quibus est trinitatis vestigium vt i so
 le. Nam vt dicit Aug. in sole est quedam tri
 nitas: et vnitatem. representans trinitatem et vni
 tatem dei tanq; vestigium pedis representat
 pedem. Anima ho hominis et angelus h; idē
 representant tanq; speculum imaginem et ma
 gis pfecte. In sole. n. est ipa substātia solis tā
 q; pater q; a nullo generatur. a quo generat
 radius splendoris. sicut filius dei a patre. et ab
 vtroq; pcedit calor. s. a sole et radio eius sicut
 spūsanctus a patre et filio et hec tria sunt siml
 tempore. sicut illa eternitate. quia statim q; sol
 fuit emisit radium. et eodem tempore vixit ca
 loris ab vtroq; processit. sic deus ab etno ge
 nerauit filium. et ab eterno spiritus sanctus ab
 vtroq; processit. Et sicut radius splendoris a
 principio fuit a sole natus et semper nascit ab
 eo. et calor a principio pcessit ab ambobus et

semper procedit. sic filius dei ab eterno fuit ge-
nitus a patre et semper gignitur siue genera-
tur. et spiritus sanctus ab eterno processit ab
utroque et semper procedit. Et sicut radii splen-
doris manens in sole omnia et totum mundum
implet lumine ita filius dei splendor glorie ma-
nens in patre est ubique. Et sicut calor proce-
dens a sole et radio eius totum mundum cale-
facit. sic spiritus sanctus a patre et filio. proce-
dens corda omnium hominum calefacit. Et
propterea in specie ignis apparuit. Et sicut
sol per splendorem suum omnia illuminat. sic
deus per filium suum. **Iohannis. j.** Erat lux
vera que illuminat omnem hominem venien-
tem in hunc mundum in mundo erat et m. zc.
Et sicut sol per calorem et radium splendoris
omnia operatur. ita deus per filium et spiritu-
sanctum omnia operatur et regit. quia indivi-
sa sunt opera trinitatis ut dictum est. **Wira-**
biliter ergo vestigium trinitatis relucet in so-
le. **¶ Tercia** ratio sumitur a creaturis. ubi est
iocunditatis solatium. quia homo solus exi-
stens non potest plenam iocunditatem habe-
re. quia est animal sociale secundum naturam. **Un-**
de Genes. ij. Non est bonum hominem esse
solum faciamus ei adiutorium simile sibi. Ani-
malia etiam multum affliguntur stando soli-
tarie. ut canis in cathena. **Consistit** autem p-
fectio societatis humane in tribus. scilicet pa-
tre filio et uxore. **Si** enim est pater filius et uxor
plenam iocunditatem habent quantum ad so-
cietatem. **Cum** igitur in deo sit plena et perfe-
cta leticia oportet quod ibi eternalis societas re-
periatur. scilicet pater et filius. et amor tanquam
uxor. cui totum suum bonum vult deus. quia
si iocunditas societatis reperitur in homini-
bus que quidem societas ex tribus perficitur
vel completur. oportet quod talis iocunditas so-
cietatis eminentius sit in deo. quia ut dictum
est quicquid boni et iocunditatis est in creatu-
ra. eminentius est in creatore. et sic patet quod tri-
nitas est in deo. **Iohannis. v.** Tres sunt qui
testimonium dant in celo. pater. verbum. et spi-
ritus sanctus. **Et** sic patet secundum. **¶ Tercio**
probatum quod tres persone in divinis sunt.
pater filius et spiritus sanctus. **Et** primo quod ibi
sit pater et filius probemus. **¶ Nam** pater et fi-
lius dicuntur relative. et ideo probato quod ibi
sit pater probatum erit quod ibi sit filius. **¶ Circa**
quod sciendum quod tunc res dicitur perfecta
secundum philosophum. quando habet propriam

operationem. **Est** autem duplex perfectio. p-
ma et secunda. **¶ Prima** perfectio est quando
res est perfecta ad esse. secundo quando est
perfecta quantum ad operari. **¶ In** deo autem op-
tet omnem perfectionem ponere. ergo propri-
am operationem oportet ibi esse. **Est** autem
duplex operatio ut dicit philosophus. **¶ Una**
que transit in exteriorem materiam. que non
perficit operantem. ut secare et talis non est
perfecta nec propria operatio rei. **¶ Alia** est que
non transit in exteriorem materiam. ut intel-
ligere et amare. **¶ Et** ista est perfecta et propria
operatio creature rationem habentis. scilicet
intelligere veritatem et velle et amare bonum
Cum igitur deo solum optima et perfecta sint
attribuenda. solum iste due operationes vel
actiones erunt in deo. scilicet intelligere veri-
tatem et velle bonum per amorem. **¶ Nam** om-
nia alia deus facit per solum imperium volun-
tatis. quia dixit et facta sunt. **¶ De** autem due
operationes sunt naturales deo quia secundum na-
turam suam sibi conveniunt. nec ab eo sepa-
rari possunt. quia si deus est. oportet quod intel-
ligat et amet. **¶ Propria** autem et perfecta ope-
ratio patris in quantum pater est ut possideat
et generet filium sibi similem. **Cum** igitur in deo
sit perfecta paternitas ratio. et perfecta patri-
tas. a qua omnis alia paternitas nominatur.
ut dicit apostolus **Ephe. iij.** oportet quod deus
pater generet filium. **¶ Ita.** ultimo. **Ego** qui ge-
nerationem alijs tribuo nunquid sterilis ero.
¶ Talis autem generatio oportet quod sit intel-
lectualis. scilicet per intellectum et non carnalis
quia generatio carnalis transit in exteriorem
materiam. que ut dictum est deo convenire
non potest. **¶ Deus** ergo intelligendo se gene-
rat filium quem vocat verbum patris. quia cum intellectu
in quantum tale. sit perfectio intelligens. et deus sit sua
perfectio operis quod solum seipsum intelligat et omnia alia
in se. et ideo talis relatio que est in deo. potest esse intelligens
et intellectus. est paternitas et filio. et ideo deus in-
quantum est intellectus a se est deus filius. **¶ Et** sic patet
quod eiusdem nature et eiusdem essentie est pater et filius. quia
deus intelligens et intellectus eiusdem nature et essentie est.
¶ Ioh. x. **Ego** et pater unum sumus. **¶ Et** quod nullum
accidens potest deo inesse. quia aut corrumpet ut fe-
bris. aut perficit ut scientia. quoniam utrumque est impossi-
bile in deo. ideo oportet quod talis relatio que est in deo pater et filium
sit in deo realiter. non enim in deo relationes sunt affixe
extrinsecus essentie divine sic relatio paternitas et pe-

377

tro est affixa extrinsecus p[er]sone petri. sed sunt ipsa essentia diuina. et ideo relationes in deo scilicet paternitas et filiatione et spiratio sunt p[er] se subsistentes. et sunt ipse p[er]sone diuine. Nam pater et filius et spiritus sanctus sunt tres p[er]sone subsistentes. Et quia deus se ab eterno intelligit. ideo ab eterno generat filium. **Ps.** Ego hodie genui te. sup[er] in eternitate. **Semp[er]** ergo generat filium quia in eternitate non est prius et posterius. **Iste** ergo filius dei oportet quod sit p[er] omnia equalis patri in potentia et sapientia et in omni re. quia ad perfectionem patris generantis pertinet ut generet filium per omnia sibi similem et equallem. Quia pater diligit filium sicut seipsum et omne bonum suum libenter daret ei. Unde pater bene complexionatus et pulcher et sapiens et in omnibus perfectus libenter generaret unum filium talem. et ad magnam perfectionem patris pertineret si posset talem filium generare et ad defectum pertinet quod non potest talem filium generare. Cum igitur deus sit summe perfectus nec in eo aliquis sit defectus oportet quod generet filium p[er] omnia sibi similem et coequalem. Et hoc est quod dicitur. **Jo. x.** Pater quod dedit mihi maius omnibus est. i. dedit mihi totum bonum suum quod est maius omnibus rebus. ergo deus filius est omnipotens omnia continens et omnia disponens. sicut deus pater. Sed contra dicitur **Joh. xiiij.** Pater maior me est. Ad quod dicendum quod verus est in quantum fuit homo scilicet secundum naturam humanam quam assumpsit. Et etiam ab angelis fuit minor. secundum naturam. non autem secundum gratiam quia etiam in quantum homo habuit maiorem gratiam omnibus angelis. **Ps.** Dimisti eum paulominus ab angelis. i. secundum naturam gloriae et honore coronasti eum. scilicet super omnes angelos p[er] gratiam et gloriae plenitudinem. **Joh. j.** Vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre. **Ista** ratio quod filius sit equalis per omnia patri est ad populum. quia melius satis potest demonstrari quod filius est per omnia equalis patri. Et quia hunc et omnes alios sermones ad populum facio. ideo aliam rationem ad hoc ponere non curo. Secundo probemus quod in diuinitate est tertia persona que vocatur spiritus sanctus. Quod sic patet. Quia sicut dictum est sup[er]. quicquid bonitatis et virtutis et perfectionis est in creatura oportet quod eminentius sit in creatore sicut in causa et in dante. Sed amor in creaturis inter omnia perfecta et virtuosa obtinet

primum locum. Nam inter angelos ordo seraphin est supremus. quia denominatur ab incendio amoris dicuntur enim incendentes. Inter celos illud supremum est quod denominatur ab igne amoris. scilicet celum empireum. In elementa illud est superius quod assimilatur amori. sicut ignis. Inter virtutes amor obrinet principatum. imo est forma et dans esse omnibus virtutibus. et sine ipsa nulla virtus operatur. ut dicit apostolus. **1. Cor. xiiij.** Videmus et in inferioribus quod omne agens mouet res amatas. Aliqui diligunt diuitias. aliqui delicias. aliqui honorem et potentiam. et ideo propter ista omnes mundani operantur. Aliqui diligunt deum super omnia. et ideo tales propter amorem dei omnia predicta contemnunt et nudum crucifixum sequuntur in artissima paupertate. Si ergo in creaturis inuenitur amor tam virtuosus ut per eum operantur omnia oportet necessario quod eminentius reperatur in deo. Cuius ratio est. quia unumquodque tanto fortius amatur quanto melius cognoscitur. et quia deus cognoscit se ut infinitum bonum. ideo summe infiniteque se amat et filium suum. et conuerso filius eodem amore amat se et patrem. Et iste amor vocatur spiritus sanctus. qui ab utroque procedit. nam a patre in filium et a filio in patrem. Et iste spiritus sanctus siue amor oportet necessario quod sit tertia persona in trinitate. Quod sic patet. In nobis amor est accidens. quia potest adesse vel abesse. in deo autem ut dictum est non potest esse aliud quod accidens. Unde oportet quod omne quod est in deo sit subsistens ut verus deus. quia omne quod est in deo est deus. Cum ergo hoc probatum sit. quod in deo sit amor. oportet quod talis amor non sit accidens sed per se subsistens. Ad hoc autem quod aliquid per se subsistat in rationabili et intellectuali creatura accipit nomen p[er]sone. Nam persona est rationalis nature indiuidua substantia. Indiuidua autem substantia per se subsistit. et ideo spiritus sanctus cum per se subsistat indiuidua natura est tertia in trinitate persona. **¶** Alterius iste spiritus sanctus oportet quod sit eiusdem essentie et nature cum patre et filio. Cuius ratio est. quia natura amoris unire est. Nam transfert amantem in amatum. ut dicit **Dioni.** et **Aug.** Si ergo amor qui est in nobis hanc virtutem habet. multo magis amor diuinus ergo spiritus sanctus qui est amor patris ad filium et filij ad patrem unit patrem cum filio in ea-

dem essentia 7 natura. 7 est cū eisdem in eadē
essentia 7 natura. p̄pterea spiritussanctus vo-
catur vinculum amoris. Et quia in eēntia dei
nihil est quod non sit deus. id̄ spiritussanctus
cum sit in eadem essentia cum patre 7 filio est
verus deus: sicut pater 7 filius. Et sic p̄t̄ q̄ ē
vn̄ de⁹. 7 sint tres p̄sone. 7 q̄ iste tres p̄sone
sunt pater 7 filius 7 spiritussanctus. 7 q̄ iste
tres p̄sone sunt vna 7 eadem essentia 7 p̄ con-
sequens sunt vn̄ius nature 7 vn̄ius eēntie. et
omēs tres sunt vn̄us deus. 7 nō tres dii. Be-
ne ergo di. ap̄ls. q̄ p̄ ea que facta sunt diuini-
tas dei 7 eius virtus cognoscitur. quia p̄ rō-
nes sumptas a creaturis omnia supradicta s̄
p̄bata. Et sic patet tercium.

De eplā sermo de eadem materia. lxxv.

Gratia domini
nostri hiesu xpi 7 caritas dei 7 cō-
municatio sancti spiritus sit semp̄
cum omnib⁹ nobis. ij. Cor. xij. Tam in euā-
gelio q̄ in epistola exprimitur trinitas diuina
rum personarum cum suis appropriatis 7 at-
tributis. Nam in euangelio exprimitur per-
sona patris cum suo appropriato. s. potentia
que patri appropriatur ibi. Nemo pōt̄ hec si-
gna facere que tu fac. ni. fu. de. cum eo. Quia
mirabilia facere potentie patris attribuitur.
Persona x̄o filij cum suo appropriato. s. sa-
pientia que filio appropriatur ibi. Scim⁹ q̄ a
deo venisti magister. Filius. n. ad docendum
nos sapientiam suam venit in mundum vt ve-
rus magister. Job. xij. Vos vocatis me ma-
gister 7 domine 7 bene. sum etenim. Persona
aūt spiritussancti cum suo appropriato. s. bo-
nitate que sp̄i sancto appropriatur exprimit̄
ibi. Spiritus enim vbi vult spirat 7 vo. e. au.
Et magna enim sua bonitate spiritussanctus
spirat nobis bona desideria 7 facit nos voces
suam audire. Similiter in verbis p̄positis de
eplā hodierna sumptis eedem tres p̄sone cū
suis attributis exprimentur. Nam primo ex-
primitur p̄sona filij cum attributo scilicet gra-
tia ibi. Gratia enim dñi n̄i hiesu xpi. Gratia
enim x̄po attribuit̄. Job. j. Gratia 7 veritas
p̄ hiesum x̄pm facta est. Secundo exprimit̄
p̄sona patris cum suo attributo quod est ca-
ritas ibi. Caritas dei. Caritas. n. deo patri at-
tribuitur. j. Jo. iij. Deus caritas ē. Tercio ex

primitur p̄sona spiritussancti cū suo attribu-
to quod est cōmunicatio sui ipsius. ibi. Et cō-
municatio sancti sp̄s. Attribuit̄. n. cōmuni-
catio sp̄i sancto. quia p̄ spiritum sanctū omne
bonum cōmunicatur nobis. Unde ap̄ls po-
st̄q̄ multa bona enarrauit data nobis p̄ sp̄m
sanctum p̄cludit. hec at̄ op. vn. at. i. f. di. sm. p̄
vult. j. Cor. ij. Verum quia trium p̄sonarum
est vna eēntia 7 per consequens vna virtus
7 vna operatio. ideo omnia supradicta 7 oia
alia que lib⁹ trium p̄sonarum operatur nihil
enim vna operatur quod alia non operetur.
Aug. Indiuisa sunt opera trinitatis. Job. v.
Quecunq̄ pater facit hec 7 filius similiter fa-
cit. Et id̄ ad hoc ostendendum ap̄ls ait. Gra-
tia dñi nostri hiesu xpi 7 caritas dei 7 cōmuni-
catio. s. s. sit 7 non dicit sint. vt ostendat q̄ hec
omnia ab vna virtute procedant. An̄ Aug.
di. q̄ incarnatōnem xpi tota trinitas operata
est. tñ soli filio attribuitur. 7 solus filius dicit̄
incarnatus. Jo. xij. Non credis q̄ ego i pa-
tre 7 pater in me est. philippe qui videt me vi-
det 7 patrem meum. Sed omnipotentia ap-
propriatur patri ne p̄pter antiquitatem tēpo-
ris credatur impotens. sicut apud nos senes
sunt impotentes q̄ vn̄us filius 7 spiritussanct⁹
similiter sint omnipotentes. Et sic est de alijs
Nam filio appropriatur sapientia ne p̄opt̄
iuuentem credatur inscius. Et spiritussan-
cto appropriatur bonitas ne p̄pter abundan-
tiam sp̄s 7 virtutis credatur minus p̄t̄ 7 bo-
nus. sicut apud nos esse consuevit. De istis ḡ
ser. s. tribus appropriatis 7 trib⁹ attributis ent̄
sermo p̄sens. Nam in p̄nti sermone de vni-
tate eēntie 7 trinitate p̄sonarum dicendum ē
Primo ergo de appropriato patris dicam⁹
quod est potentia. Circa quod sciendum q̄
tripliciter deus pater est omnipotens. 7 omnia
pōt̄. Et si multa dicatur non posse. hoc non
est ex defectu potentie eius. ¶ Sed ex
quatuor contungit. scz ex defectu rei vel ex im-
possibilitate eius quod dñi non posse. vel ex eo
q̄ talis potentia ex impotentia procederet.
vel ex eo q̄ talis potentia defectum in deo po-
neret quod est impossibile. Primo deus om-
nipotens dicitur aliquando non posse aliq̄d
ex defectu rei. Sic non potest facere q̄ ego
sum in pluribus locis in eodē tempore quia
non est passiva potentia in me ad hoc recipiē-
dum 7 fm̄ hunc modum dicitur q̄ deus non
potuit maiore ḡt̄z necq̄ p̄ferre b̄e ma-

sic q̄ fm conditōes sue nature nō fuit capax
 maioris gratie neq̄ plurium. **Exemplum** de
 vreo pleno aqua in quem quis nō pōt mit-
 tere plus quia viceus nō pōt plus recipere.
Similiter papa nō posset facere vnam femi-
 nam ep̄m neq̄ vnum iudeum. quia in vtroq̄
 nō est potentia passiva ad recipiendum or-
 dines. **Secundo** deus omnipotens dī nō
 posse aliquid ex impossibilitate rei sed ex eo
 q̄ illud nō est possibile. sic nō pōt facere q̄
 aliquod pretentum nō fuerit puta q̄ ego n̄
 fuerim natus. vel q̄ contradictoria sint simul
 vera. v̄l q̄ ego sim homo 7 asinus simul. v̄l q̄
 corrupta sit virgo. **Tercio** deus omni-
 tens dicitur nō posse aliquid eo q̄ illud fa-
 ciendo deficeret 7 talis potentia ab impoten-
 tia pcederet. sic deus nō potest peccare quia
 peccare est deficere a regula ratiōis 7 pecca-
 tum ē quidam defectus rōis. **Unde** Augu-
 di. q̄ peccatum nihil est 7 nihil sunt homines
 cum peccant. **Et** Boe. di. q̄ homines iō pec-
 cant quia in efficientia boni stare nō possunt
Exemplum de cadente qui ideo cadit q̄ nō
 potest se tenere. **Et** fm hunc modum dicitur.
 q̄ deus nō posset vnum sanctum hominem
 ad infernum condemnare. quia condemnare
 innocentem est magnum peccatum. **Uñ** pe-
 trus de tharēthasia d. q̄ deus posset trahere
 iudā de inferno. sed nō posset emittere petz
 de paradiso. **Quarto** deus omnipotēs dī
 nō posse aliquid ex eo q̄ talis potentia po-
 neret defectum in deo. 7 fm hunc modū deus
 nō potest esse corpus. nec potest aliquam pe-
 nam pati in sua natura. nec potest esse igno-
 rans. nec potest aliquam mutatōnem recipe-
 re. **Et** ideo nō potest predestinatos ad vitaz
 eternam mittere ad infernū nec p̄scitos ad
 infernum mittere in paradisu. quia sequere-
 tur q̄ deus mutaretur in proposito quod est
 impossibile. **Rume. xxiij.** Nō est deus vt ho-
 mo vt mentiatur. nec vt filius hominis vt mu-
 tetur. **Unde** simpliciter deus posset predesti-
 natos damnare 7 p̄scitos saluare. **Sed** con-
 siderando q̄ sunt predestinati vel p̄sciti nō
 posset. **Si** ergo volumus q̄ omnipotētia dei
 manifestetur in nobis ista quatuor remouea-
 mus a nobis. quia vt dictum est. dei potentia
 bec quatuor nō valet efficere. **Primo**
 amoueamus a nobis defectum capacitatis et
 extendamus nos ipsos ad maiora. 7 tunc deus
 dabit nobis maiores gratiā. **Apoc. xxiij.** Qui

sanctus est sanctificetur adhuc. **Sed** si volu-
 mus semper stare in modico bono quod faci-
 mus. deus nō potest nobis dare maiore gra-
 tiaz. quia nō sum⁹ capaces. **Biere. xxiij.** Scri-
 be virum sterilem istum. qui nō prosperabit
 in diebus suis. **Job. xxiij.** In nidulo meo mo-
 riar. **Isa. iij.** Panem nostrum comedemus 7
 vel. n. o. tantummodo inuocetur super nos no-
 men tuum. **Satis** videtur multis q̄ viuāt de
 suo. 7 q̄ signent se de mane 7 vtinam se bene
 signarent. **Contra** tales dicit **Apoc. iij.** Uti-
 nam esses frigidus aut calidus. sed quia tepi-
 dus es 7 nec frigidus nec calid⁹. incipiā te euo-
 mere ex ore meo. **Exemplum** deus facit vt na-
 tura que membro operanti dat virtutem 7 n̄
 operanti retrahit. **Unde** fabri habent fortio-
 ra 7 meliora brachia. scriptores meliores ocu-
 los. cursores fortiores 7 meliora crura. **Itē** fa-
 cit sicut rex qui dat feudum militi 7 si pruden-
 ter agit dat ei castrum. propterea dicit ap̄tus
Philip. j. Hoc oro vt caritas vestra magis
 ac magis abundet in scientia. 7 in omni sensu.
ij. Cor. ix. Potens est deus omnem gratiam
 abundare facere in vobis vt abundetis in oē
 opus bonum. **Secundo** amoneam⁹ a no-
 bis impossibilitatem. vt si volumus amici dei
 fieri in hac vita. nō simus amici seculi huius
 quia ista sunt contraria 7 impossibilia. naz de⁹
 mandat p̄ biere. aliena nō rapere. ppria lar-
 giri. vana nō appetere corp⁹ macerare. **Uñ**
 deus autem omnium contrarium docet. naz p̄
 alapa reddet vulnus. p̄ vulnere mortem. ini-
 micos expellit. bona eorum aufert. pauperib⁹
 nō benefacit. s̄ decorat ip̄os. honores sum-
 moperere querit. 7 ventri vt deo seruit. **Philip.**
ij. Quorum deus venter est. **Et** ideo impos-
 sibile est eē amicos dei 7 mundi. **Yac. iij.** Adul-
 teri nescitis quia amicitia huius mundi inimi-
 ca est dei. quicumq̄ ergo voluerit amicus esse
 huius seculi inimicus dei cōstituitur. **Eccl. ij.**
Ue peccatori ingredienti terram duab⁹ vjjs.
Impossibile est ergo esse cum deo 7 cum mun-
 do. **Luc. xj.** Qui nō est mecum contra me ē.
 7 qui nō colligit mecum dispergit. **Tercio**
 amoueamus a nobis impotentiam resistendi
 peccatis. quia omnipotentia dei cum tāta im-
 potentia stare nō potest. 7 quid prodest do-
 minari hominibus. 7 regere ciuitates. 7 vni vi-
 li temptatōni nō posse resistere. 7 vnum mo-
 tum nō posse refrenare. **Prover. xxiij.** **De-**
lior ē patiens viro forti 7 qui dñatur anio suo

expugnatores vibium. **Boet.** Vide quanta sit malorum impotentia. ut nūq̄ ad id quod desiderant possint venire sc̄z ad p̄fectum bonum. Et ideo si volumus q̄ dei potentia habitet in nobis. resistamus mūdo. carni. et dyabolo. **Jaco. iij.** Resistite dyabolo et fug. a. v. o. **¶** Quarto amoueamus a nobis id quod ponit defectum ī deo. s. falsam fidem quia fides exterarum nationum ponit magnum defectum in deo et falsitatem. cum dicat eum eē solum. cum ipse sit trinus. cum dicat ipm esse solum deum. cum ipse sit deus et homo. **Habemus ergo veram fidem que credit deum sicuti est. Hebr. x.** Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei aspsi corda a conscientia mala et abluti corpus aqua munda teneamus spei nostre confessiones indeclinabilem. **Jo. xj.** Qui credit in me. et si mor. su. vi. et omnis q̄ vi. et cred. in m. n. m. ineter. Ecce magna oipotentia de mortuis viuos facere et a morte perpetua conseruare. Et hoc id q̄ defectū fidei non habemus. Si ergo volumus q̄ deus p̄ suam potentiam habitet in nobis extendamus nos ad maiora. non simus amici huius seculi. resistamus peccatis et habeamus veram fidem. et tunc in deo omnipotenti erimus valde potentes. et mirabilia faciemus. **Joh. xiiij.** Qui credit in me opera que ego facio et ipse fac. et ma. ho. facit. Et sic patet primum. **¶** Secundo de quodam attributo patri dicamus: quod est caritas. Et nota hic differentia in e appropiata attributa et propria quia appropiata ita appropiatur vni persone quod non alteri. ut potentia solum patri. sapientia solum filio. et bonitas solum sp̄i sancto. Sed attributa sunt cōmunia essentie diuine et attribuantur vni persone sicut alteri. vnde caritas ita attribuitur patri sicut filio et sp̄i sancto. Et idem est de gratia et de cōmunicatōne. et d omnibus que de essentia diuina predicant. q̄ quasi sunt infinita. **Propria ho sunt que ita conueniūt vni p̄sone q̄ nullo modo alteri. ut gigni filio. et gignere patri et procedere sp̄i sancto. Sic ergo caritas attribuit deo.** **¶** Circa quod sciendum q̄ maxima caritas dei ad hominē q̄stū ad quatuor demonstratur. **Primo q̄ filium suum hominē fieri constituit et naturam hūanam tanq̄ in sponsam sibi accepit. Jo. j.** Verbum caro factum est. **¶** Unde cantamus. Hodie celesti sponso iuncta ē eccl̄a. Ecce mirabilis amor quia impera

tor dices. potens. sapiens. pulcer. et eternus accepit pauperulam inuvalidā. sedam. insipie tem. et morti condemnatā. **Hebr. ij.** Quisq̄ enim an. app̄re. sed semen abra. **¶** Secundo in eo q̄ eundem filium postq̄ carnem assumpsit. fecit. xxx. annis seruire p̄ homine erudiendo et informando in luto penalitatum humane nature. et tandem p̄ ipso redimendo constituit eum mori. **Joh. ij.** Sic deus dilexit mundum ut filium suum vnigenitum daret. s. ad mortem. **Hic cadit exemplū de paulino ep̄o nolano. qui p̄ filio vidue liberādo iuit ad africanam. et factus est seruus. Quere in dyalogo Greg. ¶** Tercio in eo q̄ homines sibi in filios adoptauit et fratres xp̄i. **Jo. ij.** Videte qualem caritatem dedit nobis deus. ut filij dei nominemur et simus. **¶** Quarto in eo q̄ homines sic redemptos et filios adoptatos. heredes regni fecit in siml cū filio suo biesu xp̄o. **Ro. viij.** Filij dei sumus si autem filij et heredes. heredes quidem dei. coheredes aut xp̄i. **¶** Si ergo volumus q̄ caritas dei maneat in nobis attendamus ad ista quatuor. **¶** Primo ut naturam nostram sic exaltatam et magnificatam in suo honore conseruemus. s. in honore virtutum. q̄ honor fm p̄ fm. ē reuerentia exhibita in testimonium virtutis. **Phil. iij.** Sic state in domino carissimi. Honor mundi est falsus honor. quia est honor pannorum et equorum et domicellorum. **Hic cadit exemplum de illo qui osculabatur pannos suos. q̄ propter eos honorabatur. ¶** Secundo ut in formatōem quam xp̄e fecit nobis retineamus. **Jo. xiiij.** Qui habet mādāta mea. et seruat ea hic est qui diligit me. Et ipm p̄ nobis redimēdis mortuum non amplius morti exponam. quod facimus dum peccamus. **Hebr. vj.** **Rursum cru. sibi met. si. dei. ¶** Tercio ut filij adoptiui in adoptōne filiorum dei viuamus quod facimus dum fm spiritum viuimus et non fm carnes. **Ro. viij.** Qui spiritu dei agitur hi filij sunt dei. **¶** Ibidem. Debitor es sum non carni ut fm carnem viuamus. si. n. fm carnem vix. mo. si autem sp̄i. fac. car. mor. viuētis sup. in adoptōne filioꝝ. **¶** Quarto ut temporale gaudium regnum eternum non perdamus. **Matth. xvj.** Si quis vult post me venire. s. ad regnum abne. semet. et tol. cru. suam. i. renunciet vite carnali et gaudio mundi: seu tēporali et agat penitentiam. **¶** Si autem hic voluerimus delectari perdemus regnum et̄nū.

Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos. 7 in punito ad infernum descendunt. **Luce. xvi.** Recordare fili quia recepisti bona in vita tua etc. Et sic patet secundum. **¶ Tercio** de appropiato filij quod est sapientia dicamus. Circa quod quatuor videamus. **¶ Primo** quod filius dei per sapientiam suam scit omnia presentia presentia 7 futura cogitata. 7 que in celis 7 que in terris sunt 7 que esse possunt. **Hebr. iij.** Omnia nuda 7 aperta sunt oculis eius. **Prover. viij.** ego sapientia habito in consilio 7 eruditus inter sum cogitationibus. per me reges regnant: 7 legum conditores iusta decernant. **Secundo** quod filius dei per sapientiam suam est causa omnium rerum que fiunt vel sunt. Sicut enim artifex per scientiam suam est causa forme introducte in artificiatum. ita dei filius per sapientiam suam est causa totius rei. **Job. i.** Omnia per ipsum facta sunt. id est per filij sapientiam. **Hebr. i.** Per quem fecit 7 secula. **¶ Tercio** quod sapientia filij dei multum a sapientia mundi differt. **Jaco. iij.** Non est sapientia ista desursum descendens. sed terrena animalis. dyabolica. que autem desursum est sapientia. primum quidem pudica est deinde pacifica. modesta. suavis. bonis consentiens. plena misericordie et fructibus bonis. iudicans sine simulatione. **¶ Quarto** quod ipsa sapientia dei est ipse filius dei. 7 idem in essentia cum deo. **Ecl. xxiij.** Ego ex ore altissimi prodij primogenita ante omnem creaturam. **1. Cor. i.** Nos autem predicamus christum crucifixum. dei virtutem 7 dei sapientiam. Ex his quatuor debemus accipere quatuor utilia documenta. **Et primo** ex hoc quod ipse scit omnia. ac etiam cogitata. debemus concipere magnum timorem 7 magnam erubescenciam de peccatis. quia 7 omnes angeli 7 sancti similiter vident omnia. cum ipsum deum vident. **Et quis** ita effrons qui non erubesceret peccare cum femina in platea. **Certe** omne peccatum ita est abominabile coram deo 7 curia celesti sicut peccatum carnale coram hominibus. **Sap. xiiij.** Similiter sunt abominabiles deo impius 7 impietas eius. **Et ideo** omnis peccator est sicut canis 7 sicut meretrix impudens. **Hiere. iij.** Frons meretricis facta est tibi. noluit erubescere. **Cogitemus** carissimi qualis verecundia erit in die iudicij. quando ab omnibus omnia videbuntur. **Dan. viij.** Iudicium sedit 7 libri aperti sunt. id est. conscientie singulorum. **Et quia** sicut canes peccaverunt. ita

sicut canes expellentur. **Apoc. xxij.** Frons canes 7 venefici. **Et ideo** sicut dicit **Boe.** Magna est vobis si dissimulare non vultis necessitas indita probitatis. cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. **Hic** cadit exemplum de illo heremita qui simulavit se velle peccare cum una meretrice dicens. quod ita videretur in camera sicut in platea. propter quod meretrix verecundata conuersa est. **¶ Secundo** ex hoc quod ipse per sapientiam est causa rerum. debemus accipere exemplum operandi que scimus. **Matth. vij.** Non omnis qui dicit mihi do. do. intra. in re. ce. sed qui fac. volun. patris mei ipse intra. in regnum celorum. **Ridiculus** est alios docere 7 nihil operari. **Talis** est sicut candela lucens que se consumit 7 alios illuminat. **Yac. i.** Estote factores verbi 7 non auditores tantum fallentes vosmetipsos. **Carissimi** omnes sumus christiani 7 veritatem scimus 7 credimus sed nunquid non damnabimur si non fecerimus ea. certe sic. **Lu. xij.** Seruus qui novit voluntatem domini sui. 7 non se. sed vo. eius. plagis multis. **Exemplum** de ficulnea. que habebat solum folia cui maledixit christus 7 statim aruit. ut patet **Matth. xxi.** **Aug.** Bene loqui 7 male agere nihil aliud est quam se sua voce damnare. **Item** surgunt indocti 7 celum rapiunt. nos autem cum doctrinis nostris ad infernum demergimur. **Ro. ij.** Qui predicas non furandum furaris sed duriciam tuam 7 cor impenitens thesaurizas tibi iram in die ire. **¶ Tercio** ex hoc quod eius sapientia est dissimilis sapientie mundi debemus ipsam imitari. ut non sit sapientia nostra terrena animalis dyabolica. **Sapientia** mundi dicitur terrena. quia de terrenis cogitat. de terrenis loquitur. 7 terrena docet operari. **Hiere. xxij.** Terra terra terra audi verbum domini. **Dicitur** animalis. quia sicut talpa involuit se in terrenis 7 ut aranea euiscerat se per terrenis. **Psalmista.** Anni nostri sicut aranea meditabuntur. **Et sicut** omnia animalia vertunt faciem suam ad terram sic ipsa sola terrena respicit. **¶ Dicitur** dyabolica. quia sicut dyabolus semper decipere nititur. **Proverborum. xx.** Omnis emptor d. malum est malum est. 7 cum recesserit gloriabitur. **Item** totus conatus eius est ad ascendendum. sicut lucifer voluit ascendere. **Isai. xiiij.** Ascendam super altitudinem nubium 7 similes ero altissimo. **Sit** ergo sapientia nostra pudica. modesta. pacifica. misericordia plena.

bonis consentiēs. plena boīs fructib. Quarto ex eo q̄ sapientia dei est filius dei. debem⁹ super omnia sapientiam dei querere tāq̄ p̄fectum bonum. Sap. vii. Venerūt mibi oia bona pariter cum illa. Prouer. viii. Melior ē sapientia cunctis openb. preciosissimis et omne desiderabile ei non pōt comparari. Et sic patet tercium. **A** Quarto de attributo filio. s. gratia videamus que gratia q̄tum ad nos xpianos mirabilis apparet q̄tum ad q̄tuor. **¶** Primo quia in suum populum nos elegit omib. alijs reprobatis. Osee. j. Uoca. non plebem meam plebem meā. Io. ix. In iudicium ego in hunc mundum veni. vt qui nō vident videant. et qui vident ceca fiant. Gratia dei olim queuit super iudeos. sed ablata ab eis propter peccata eoz. modo requiescit super xpianos. Hoc figuratum fuit quando arca dei capta fuit et translata ad philisteos. et posita in templo dagon. et de mane inuentum est ydolum dagon proiectum ad terram capite truncatum. vt patet. j. Reg. v. Quia in receptione gratie fidei filij dei. omia ydola sunt confracta. **¶** Secundo quia nobis infirmantib. efficacissimas medicinas. s. sacramenta ecclesie preparauit. Luc. x. alligauit vulnera ei⁹ infundens oleum et vinū. Nulla alia natio habet medicinas nisi mortales. contra infirmitatem peccati. **¶** Tercio quia thesaurus virtutis passionis xpi nobis per prelatos eccie dispensandus inter xpianos est derelictus. et p̄ ipos oportet habere quicunq̄ vult. Quia vt di. August. Non ē locus veni sacrificij in toto mundo extra catholicam ecciam. Et similiter eius doctrina in nobis req̄uit. Mat. iiii. Vobis datum est nosse mi. reg. dei. ceteris autem in pabo. vt videntes nō videant zc. **¶** Quarto quia solum xpianis celum aperitur omib. alijs foris remanentibus. Mat. xxv. Domine domine aperi nobis. Et sequitur. Amen dico vobis nescio vos. Unde petri p̄cipi apostolor. sine xpianoz capiti dictū est. Tibi dabo claues regni celoz. Mat. xvj. Et his q̄tuor invitamur ad alia q̄tuor. **¶** Primo vt non sicut iudei p̄pter peccata nostra reprobemur. Hieremie. vj. Argentum reprobum vocate eos. quia dominus proiecit illos. Sic esau primogenitus ysaac reprobatus est. et iacob substitutus est. Ro. ix. Iacob dilexi. esau autem odio habui. Sic reprobatus ē saul et dauid substitutus. j. Reg. xvj. Quous

q̄ tu iuges saulem cur ego abiecerim eū. **I**sta reprobatio inuisibiliter fit quotidie. Nam ad locum iudeis deputatum scz in infernoz quotidie vadunt xpiani. et strages et pestilentias iudeos reprobatos factas quotidie patiuntur. Ps. Reges eos in virga fer. et tā. vas si. confringes eos. zc. Et ideo pōt dicere xps illud. Gen. vj. Penitet me fecisse hominem id est penitet me fecisse populum xpianum elegisse tot mala sunt in eo. et idcirco delebo eum a facie terre. Et ideo debem⁹ valde timere ne et nos reprobemur et a gratia effluamus. Hebreo. ij. Propterea abundantius oportet nos obseruare ea que audiimus ne forte pessumamus. **¶** Secundo vt istas medicinas sumamus quas xpc fecit in sanguine suo. et vt secure sumeremus ipse voluit primo sumere. nos et ieiunauit et baptizatus est: et omnia opera virtutum exercuit. vt nos similiter facerem⁹. Io. iij. Exemplum enim dedit vobis zc. Et quid prodest confici medicinam nisi sumatur. imo est dispendium magnum. Sic. n. dicitur xps omnes saluasse. quia fecit medicinas potētes saluare omnes. si sumantur. Et ideo ait. Mat. xxvj. Bibite ex hoc omnes. **¶** Tercio vt istū thesaurum carum teneamus et per indulgentias que per exercitia virtutum et opera pietatis dantur ipso vtamur. j. Thimo. iij. Ecce teipm circa pietatē. Et q̄d p̄dest tenere thesaurum in arca clausum. Ecc. xxj. **¶** Sapientia abscondita et thesa. inui. que vti. in vtriq̄. Nam ille seruus qui abscondit pecuniam domini sui et nō est vsus ea cōdemnatus est. et ab eo est ablata. Lu. xix. Et ore tuo te iudico serue neq̄ quare non dedisti pecuniam meam ad mensam. **¶** Quarto vt nitamur in celum introire per portam angustam penitētie. Mat. vij. Contendite intrare p̄ angustam portā q̄ arta est via que ducit ad vitam. Mat. xij. Regnum celozum vim patit et violenti rapiunt illud. Carissimi ista est magna gratia. q̄ olim quantuncunq̄ homo bene operaretur ad inferos et non ad celos ibat. Job. xvj. In pfundum inferni descendit anima mea. vbi constituta est domus omni viuenti. Et sic p̄t̄ quartum. **¶** Quinto de appropriato spiritui sancto. scilicet de bonitate dicamus que q̄stū ad quatuor apparet mirabilis siue magna. **¶** Primo in eo q̄ contra nos voluntarie mltotiens peccantes non prouocatur. sed patēter expectat vt reuertamur et misereatur no-

sri. **Ma. xxx.** Propterea nos expe. de. vt mi-
 seretur nostr. **Apoca. iij.** Ego sto ad ostium
 ⁊ pulso si quis aperu. mi. intro. ad illum. **Sta-**
 tum enim q̄ peccator voluntarie offendit deū
 debet mitti ad carcerem inferni sicut re^o cri-
 minis lese maiestatis nisi bonitas sp̄s sancti
 sustineret eum. quilibet peccator debet sic
 cogitare quare terra nō absorbet me sicut da-
 than ⁊ abyron. quare non suffocor sicut pha-
 rao ⁊ exercitus eius est suffocatus. quare non
 consumor ignis incendio sicut ille quinq̄ ciui-
 tates in momento submersę sunt. quare a be-
 stijs non deuoror: sicut filij israhel a serpenti-
 bus perierunt. **Quid illi plus peccave-
 runt: Certe nō. Q̄ quot sunt qui equalia pec-
 cata sicut quicunq̄ ex istis habent. ⁊ tamen
 ex bonitate spiritus sancti misericorditer tole-
 rantur. Sed audi peruersitatem. Eccl. viij.**
**Quia non profertur cito contra malos sen-
 tentia absq̄ vllō timore filij hominum pepe-
 trant mala. ⁊ Secundo in eo q̄ peccatores
 reuertentes. tam benigne ⁊ benigne suscipit.
 Hiere. iij. Tu fornicata es cum amatoribus
 multis. tamen reuere ⁊ ego suscipiam te. h̄
 figuratum est in patre filij prodigi quem pa-
 ter benigne suscepit. **Luc. xv.** Videns illum.
 misericordia est motus. ⁊ cecidit super collum
 eius ⁊ osculatus est eum. ⁊ ait seruis suis. ad-
 ducite vitu. ⁊. **⁊ Tercio in eo q̄ reuertenti-
 bus omnes offensas ⁊ peccata dimittit. **Luc.**
xvij. Duo homines ascenderunt in templū.
Et sequit. Descendit hic iustificat⁹ in domū
suam ab illo. Ps̄. Dixi confitebor aduersum
me iniusticias meā domio. ⁊ tu remisisti impie-
tatem peccati mei. Sic perfecte absoluit ma-
thæum petrum. adulteras. magdalenam. ⁊ in-
finitos alios. ⁊ Quarto in eo q̄ reuersos sic
ornat ⁊ dicit. vestiens eos veste nuptiali oim
virtutum ⁊ donorum spiritus sancti. **Luc. xv.**
Cito proferte stolam primā. ⁊ in. al. ⁊ da. ann.
in ma. eius. ⁊ cal. in pe. eius. Que vestis plus
valet q̄ totus mundus quia facit hominē di-
gnū deo ⁊ conuiuiū regali vite eterne. Si er-
go volumus q̄ bonitas spiritus sancti nobis
prosit: adhuc quatuor aduertamus. ⁊ Pri-
mo vt cito ad deum conuertamur ex quo nos
ita patienter expectat. **Eccl. v. Ne tardes cō-**
uertere ad dominum ⁊ ne differas de die in diē
Quia si diu faceremus eum expectare. sicut
est mitis in expectando. sic esset seuerus po-****

stea in puniendo. **Exemplum acetum factū**
de dulci vino magis est forte q̄ de labrusca.
Lu. xij. Ecce venio per tres annos querens
 fructum in ficulnea hac ⁊ non inuenio. succi-
 de ergo illam vt quid etiam terram occupat.
Sic iudeos p̄ quadraginta annos expectauit
quos postea in excidium ⁊ exterminium tra-
didit. Ps̄. Quadraginta annis proxim⁹ fui
generationi huic ⁊. ⁊ Secundo ex quo ita
benigne suscipit secure ad deum reuertamur
dicentes. Pater peccati in celum ⁊ coram te
⁊ non sum dignus vocari filius tuus sed fac
me sicut vnum de mercenarijs tuis **Luc. xv.**
Hebreorum. iij. Adeamus ergo cum fidu-
cia ad thronū glorie eius vt misericordias cō-
sequamur ⁊ gratiam inueniamus in auxilio
opportuno. ⁊ Tercio ex quo omnia peccata
dimittit pure ⁊ deuote ip̄a confiteamur. quia
aliter non consequeremur indulgentiam de
peccatis. **Maie. xlij. Dic tu iniquitates tuas**
⁊ iustificans. Exemplum de dauid qui quia
dixit peccauit. statim dixit Nathan prophe-
ta. transfuit deus peccatum tuum a te. ij. **Re-**
gum. xij. Et angelus cedens populum statim
dauid dicente. ego sum qui peccauit. ego ini-
que egi. conuertit gladium suum in vaginam
⁊ non occidit amplius populum. ⁊ Quarto
ex quo tam preciosam vestem nobis donat et
ita virtuosam eam reuere ⁊ cum magna
diligentia teneamus ⁊ custodiamus. ⁊ nō for-
tiamur de illa exponentes eam fortune. sicut
militēs pilati sortiti sunt de tunica inconsutu-
li Christi per quam hec vestis figurabatur.
quod facimus dum non curamus bene ope-
rari. Sed dicimus si predestinatus sum q̄
saluer. saluabor omnino aliter non. Aliqui vo-
lunt eam diuidere dum fidem vel castitatem
vel aliam virtutem sine ceteris volunt habe-
re. Psalmista. Diuiserunt sibi vestimenta
mea. ⁊ super vestem meam miserunt sortem.
Et sic patet quintum. ⁊ Sexto de attribu-
to spiritus sancto: quod est communicatio di-
camus. Circa quod nota q̄ bonum est com-
municatiuum suipsius. Bonitas ergo spiri-
tus sancti in hoc apparet quia bona sua no-
bis communicat. Quatuor autem bona spi-
ritus sanctus nobis communicat abundanter
⁊ excellenter. **EQ̄ Primo bona nature. s.**
animam ⁊ corpus in vno homine coniungen-
do. **Sc̄. j. Faciam⁹ hoīem ad imaginē ⁊ simi-**

litudinem nostram. Ecce magna dignitas in natura esse ad imaginem dei factum. **S**ecundo bona fortune scilicet diuitias bestias ac omnem creaturam subiiciendo nobis. **P**s. Omnia subie. sub pe. eius o. 7 bo. vii. 2. Ecce magna abundantia in fortuna. vt omnia sint facta ppter nos 7 ad nostrum seruitium deputata. **T**ercio bona gratie. s. virtutes 7 dona nobis infundendo. j. **C**oz. xij. Hec omnia operat vnus atq; idem spiritus diuidens singulis. put vult. **Q**uarto bona glorie. s. dei visionem pmittendo. **Y**o. xiiij. Ego manifestabo ei meipm. **R**o. viij. Ipse enim spūs testimonium reddit spūi nostro qd filij dei sumus. Si autem filij 7 heredes. s. glorie dei que est hereditas. **E**t bis quatuor ad alia qtuor iuitam.

Et pmo vt bona nature ad dei cultū exerceamus 7 i ipis deo seruiamus. **P**s. Fortitudinem meam ad te custodiam. i. ad tuum cultum. **E**t simile est de ingenio 7 prudentia 7 de omnib; bonis nature. que omnia ad laudē dei debemus exercere. **I**sa. xliij. Populū istū creauit mihi laudem meam narrabit. quia bōa nature tenemus a deo sicut miles tenet feudū a rege. 7 ideo omni die mane debemus oscularē terram in huius recognitiōez sicut sardi petem iudicis arborē. j. **C**oz. iij. Quid habes quod non accepisti. si autem accepisti qd gloriaris quasi non acceperis. **E**t ideo cum bona nature deus aufert a nobis. vel non dat pfecte murmurare nō debemus. **M**ath. xx. Amice non facio tibi iniuriam. an nō licet mihi qd volo facere. **R**o. ix. Nunquid di. signentum ei. qui se finxit quid me fecisti sic an non habet pntem figulus lutū ex eadez massa facere aliud quidem vas in honorem aliud in contumeliā. **S**ecundo vt bona fortune in nostrum commodum conuertamus. vt. si ipis dominemur 7 non dominant ipa nobis. quia vt dictū est deus subiecit ea pedib; nostris. **I**tem qd ipis non ad luxuriam vel supbiam vtamur sed ad corporis sustentatiōem. j. **T**himo. vi. Habētes ali. 7 qui. t. eb. pten. s. **I**tem vt ipis peccata nostra redimam. **D**an. iij. Peccata tua ele. redi. **T**ercio vt p bona gratie vitam eternā mereamur qd per omne opus bonū gratia in foanatum vitam eternam meremur. **R**o. vi. Gratia dei vita eterna. **Q**ui autem non est i gratia p nullum opus bonum meretur vitam eternam. **L**u. v. Per totam noctem laborat. nihil. cep. **L**unc homo in nocte laborat quādo

sine gratia operat. **A**d hoc ergo sunt nobis data bona gratie. vt opera nostra sint digna vita eterna. **J**oh. xij. Si bec scitis beati eritis si feceritis ea. **Q**uarto vt gloriam dei p q habenda habemus pignus spūs sanctum. vt di. **apls. ij. ad Coz. j. totis p̄cib; flagitemus. vt quod nobis deus disposuit ante. secula donare cum sibi placuerit largiatur. **Q**uia vt di. **G**reg. ipa pdestinatio regni celestis ab omnipotenti deo sic est ordinata. vt sanctorū p̄cib; obtineatur. **E**t id hiesu orante celum est apertum. **L**uc. xi. Petite 7 accipie. queni. 2. **E**t sic patet totum.**

Dominica prima post tri. de enā. sermo. lxxij.

Homo quidam

erat diues 2. **L**u. xvj. **S**icut dicit **B**oc. in de psol. Non quod ante oculos nostros situm est sufficit intueri sed rerum exitus prudentia metitur. **H**omo autē rōnalis a rōne p quam a bestijs differt habet considerare finem rei. **E**t ideo homo rationalis finem debet cōsiderare. **P**oeta. Quicqd agis prudenter agas 7 respice finem. **U**nde homo qui considerat solum presentia 7 nō futura bestijs comparatur. **P**s. Homo cui in honore esset. s. rōnis non intellexit. scz fm rōnem considerare finem 7 ideo comparat est iu mentis. **Q**ui vult ergo esse homo 7 cauere a peccatis consideret nouissima sua. **E**ccli. vij. **D**emorare nouissima tua 7 in eternum non peccabis. **C**onsideremus ergo presens euangeliū 7 videbimus mirabilia 7 presentia 7 futura. **I**n quo continent quatuor. **P**rimū ē status peccatoris 7 iusti in vita. in quo dei inficia cōmendetur. ibi. **H**omo quidam erat diues. **S**ecundum est transitus vtriusq; p mortem. in quo diuersa eorum cōditio demonstratur. ibi. **F**actum ē autē vt mo. men. **T**ercium est petitiō diuitis post mortem. **I**n quo malorum summa miseria declaratur. ibi. **E**le. autēz ocu. suos cum es. in tor. **Q**uartum est responsio abrahe ad diuitem in quo seuera sententia enarratur. ibi. **R**ecordare fili quia recepisti bona in vita. **P**rimo ergo ponitur status peccatoris 7 iusti in vita. **S**ed primo status peccatoris qui describitur quadrupliciter scz diues 7 iniquus. vanigloriosus 7 supbus. gulosus 7 luxuriosus. immisericors 7 crudelis. **P**rimo namq; fuit diues 7 iniquus. **U**bi nota qd diues inquantū diues nō dānat. qd

patet ex hoc euangelio. Nam abraham valde diues fuit. Gen. xij. Erat abrahā diues valde in possessione auri et argenti. et tamen non est damnatus. sed in requie collocatus. Similiter antiqui patres valde diuites fuerunt. quod omnes sunt saluati. **H**ic damnatur autem diues tripliciter vel quia male acquisiuit. vel quia male retinuit. vel quia male expendit. Si male et iniuste acquisiuit damnatur vt fur. Si male et tenaciter tenuit vt seruus diuitiarum et non dominus. damnatur vt auarus. sicut ille diues qui dicebat. Saude anima mea ha. mul. bo. repo. in an. plur. Lu. xij. de quibus nec ipse comedit nec alijs comedenda dedit. sed homo extraneus vorauit ea. Ita accidit auarus. Et ideo sequitur. Stulte hac noc. re. ani. tu. et. s. demones. que autem passu curerunt. Si vero male et inutiliter expendit damnatur vt prodigus et dissipator bonorum domini sui. sicut ille diues epulo. Lu. xvj. **H**ic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius. Omnia enim bona que habemus deus nobis tribuit vt dispensatoribus suis. Math. xxv. Simile est regnum celorum homini peregre. profici. qui vo. ser. s. et tra. il. bo. sua. Basilus. **A**n iniustus est deus et res inequaliter distribuens cur enim tu abundas ille vero mendicat. nisi vt tu bone dispensationis premia consequaris. ille vero patientie beneficijs decoretur. Sic ergo condemnatus est diues iste iniquus. **S**ecundo fuit vanigloriosus et superbus. quia induebatur purpura que est vestis regia. et bisso qui est pannus lineus mollis et delicatus. **G**losa. Purpura color est regij habitus de conchis marinis ferro conchalis emissa. bisso est genus lini candidi et mollissimi. Purpura ergo induebatur exterius et bisso interius ad modum cocte. Purpura autem sanguine tingitur. purpura ergo vestiuntur. qui vestimenta sua multiplicant de sanguine maxime crucifixi vt clerici. vel de sanguine pauperum vt vsurarij et predones et raptores. sed certe vestimentum istud mixtum sanguine erit in combustionem et cibus ignis. vt dicitur Isaie. ix. Bisso vero propter candorem signat innocentiam quam allegant multi ad palliandum iniquitatem suam quasi ex rationabili causa talia faciant. Tales illudunt christo in purpura vt milites pilati et veste alba vt ministri herodis. **T**ercio sunt autem quatuor que aggra-

uant et inducunt peccatum in luxu vestium. **P**rimum est sumptuositas quando tantum datur pro vno vestimento de cuius superfluitate possent multi pauperes viuere. Secundum est multiplicitas vt quando ptece pedent onerate vestibus. et pauperes nudi frigore moriuntur. **H**iero. **A**iena rapere conuincitur qui vltra necessitatem sibi retinere probatur. **T**ertium est indecentia que respicit ordinem et statum persone. non enim decet clericum habitu militari vestiri nec rusticum veste regali. **Q**uartum est ostensio que respicit vanitatem et laudem. **U**nde non est gloriandum de vestibus cum potius sint vituperium. **O**portet enim onem de lana gloriari non hominem. et vermē de serico. **B**oet. **G**emmarum fulgor oculos trahit. sed quid est in hoc splendore precipuum gemmarum est illa lux non hominum. **B**re go. **N**emo vestimenta precipua non nisi ad gloriam querit. vt honorabilior habeatur. **U**bi nota quod gloriari et superbire de vestibus est valde periculosum et confusione dignum. quia vestes sunt homini concessę post peccatum in penam. **N**am ante erat nudus et vestiebatur lumine vt sol. et candore vt lilium. **S**ed post peccatum deus fecit tunicam pelliceam in signum furti. sicut suspendendo super oculos fascia alligatur. **F**uratus est enim pomus vetitum et furari voluit veritatem. **E**t ideo sicut furem deus exiit eum candore et lumine. et fasciavit eum pellibus sicut furem euntem ad suspendium et adiudicauit eum morti. **U**nde gloriari de vestibus simile est ac si quis vaudens ad suspendium de pulcra fascia gloriaretur oculorum. **U**el si quis gloriaret de pulcra creatura. **S**eneb. xx. **E**cce dedi fratri tuo mille argenteos hoc erit tibi in velamen oculorum. et ubicunq; perrexeris scito te deprehensam. **I**tem absurdum est valde quod nobilis creatura sicut homo ad imaginem dei factus gloriatur de lana pecudum. de pellibus animalium. de pennis auium. et de visceribus vermium. in quo ostendit magnam paupertatem suam et vilitatem vt pote ab alijs victum et vestimentum mendicans. **E**xemplum mulier portans capillos alienos nullo modo vult vt sciatur et si scitur valde verecundat. **H**ic cadit exemplum de illa symea que vni mulieri portati capillos alienos bēdā vel peplū ele nauit pisis ad scāz katherinā. **T**ercio fuit

Nota
In anno continetur in E.

Quibus
Lignis

gulosis et luxuriosus quia epulabatur quotidie
 splendide. Ubi nota quod venter et genitalia sunt
 aduicina et vnus seruit alteri. Unde qui con-
 tinue bene comedit impossibile est quasi quin
 luxurietur. Hiero. venter mero estuans facile
 spumat in luxuriam. Unde de sodomitis dicitur
 quod periculum eorum fuit saturitas panis et vini et oculi
 Ezech. xvj. Hec fuit iniquitas sodomie soror-
 ris tue saturitas panis et oculi. Unde hec est
 potissima ratio quare indicatur ieiunium et cibi car-
 nium vitantur. vt luxuria temperet. O quot se-
 quaces habet iste diues qui corpe suo seruiunt
 sicut deo. Phil. iij. Quorum deus veteris est. Eccl.
 vj. Vis labor bovis in ore eius. Quod est valde
 sperendum. Boe. Quis non spernat fragi-
 lis viliissimeque rei esse seruum. sed corpus quod
 nunquam satiatur quod satiatum preterit in domi-
 num et vult dominari. quot dolores. quot infirmita-
 tes suis seruitoribus inferre non cessat. quod intan-
 tum grauat hominem quod non permittit oculos in ce-
 lum leuare. sed facit declinare in terram. Ps.
 Oculos suos. sta. de celi. i. ter. Quod perdit hominem in bel-
 lo spirituali. inducit in carceres dyaboli. Ro. vij.
 Video aliam legem in membris meis. Rep. le. me. m. et ca-
 ptiuantem me in lege peccati. Berni. Diuitium vi-
 te hominis panis et aqua. nunc autem non sufficiunt
 fructus arboris. non genera leguminum. non ra-
 dices herbarum. non pisces maris. non bestie
 terre. non aues celi. Hinc est quod querunt pin-
 guia. emuntur aromata. nutriuntur altitia. vnde
 grauatur stomachus. turbatur sensus. comprimi-
 tur intellectus. inde nec salus nec sanitas sed
 morbus et mors. **R.** Quarto fuit crudelis
 et in misericors. quod ostenditur in sancto laza-
 ro cui noluit misereri. aggrauant autem eius cru-
 delitatem octo. prout hic patet. Primo pauci-
 tas pauperum cum di. Erat quidam non. n. a mul-
 tis molestabatur. Secundo mendicitas rerum.
 quia mendicus. pauper aliquid habet sed men-
 dicus nihil. Tercio noticia persone. quia noie
 lazarus qui ab omnibus cognoscebatur mendi-
 cis et morabatur in hierusalem vt tradunt in
 dei. Quarto impotentia exercitiorum. quia
 vlcibus plenus. et ideo non poterat aliquid
 facere. Quinto propinquitas locorum. quia
 iacebat ad ianuam eius. quia erat ita prope et
 semper ipsum intrando et exiundo poterat vi-
 dere. Sexto vilitas ciborum. quia cu. sa. de
 mi. que cadunt de mensa diuitis. non enim que-
 rebat delicata et magna sed micas cadentes.
 Septimo improuidentia famulorum. quia

nemo illi dabat. non enim ordinauerat vt ali-
 quis de famulis beneficeret pauperibus. Eccl.
 x. Secundum iudicem populi sic et minister
 eius et qualis rector est ciuitatis tales inhabi-
 tantes in ea. Octauo misericordia catulo-
 rum. quia canes veniebant et ling. vulne. eius.
 Valde enim manifestatur eius crudelitas. quod
 videns canes misericordiam prestare paupe-
 ri de linguis suis non miserebatur ei de micis
 suis. Et sic patet status diuitis ante mortem
 qui fuit plenus vicij et vacuus virtutibus. et
 nota sunt Gregori. et Crisostomi. Non est parabola
 ista sed res gesta secundum veritatem ad litteram.
 Item nota quod sicut dicit Greg. si iste non dan-
 do sua fuit talibus supplicij deputatus. qualia
 sustinebunt qui furantur et detinent aliena. Se-
 cundo ponitur status in sti scilicet lazari. qui fuit
 in contrarium statui peccatoris. nam fuit pau-
 per rebus sed diues meritis. Et hoc est quod
 dicitur. Et erat quidam mendic. nomi. lazari. Fuit
 enim pauper et mendicus rebus. Primo
 fuit mendicus rebus fortune. scilicet diuitijs
 honoribus et delicijs. Nam pauper fuit diui-
 tijs. Et hoc est. Erat quidam mendicus. pau-
 per fuit honoribus. Et hoc est. Quia iace-
 bat ad ianuam. sup. vilijs et despectus. Pau-
 per fuit delicijs quia non varia sercula. sed mi-
 cas cadentes de mensa diuitis desiderabat et non
 habebat. et hoc est. Cu. sa. de mi. Secundo fuit
 pauper et mendicus bonis nature quia vlceri-
 bus plenus. Tota natura sibi defecerat quia
 caput collum facies brachia manus cor renes
 tibia crura et pedes et breuiter omnia membra
 erant vlcerosa et infirma. et hoc est. Vlcibus
 plenus. Ita quod nec iacere. nec sedere stare nec
 poterat sine pena. Va. j. A planta pedis vsque
 ad verticem eius. est in eo sanis. Tercio fuit pauper
 et mendicus suffragij creature. quia omnis
 creatura dereliquerat eum. preter canes. quia
 non parentes et consanguinei et noti eum iua-
 bant. nec aliquod hospitale ipsum recipiebat sed
 sub diuo in terra iacebat. Sed quis fuerat sic
 pauper rebus. fuit tamen valde diues meritis
 nam veras diuitias habuit. scilicet virtutes et do-
 na spiritus sancti que sunt vere proprie diuitie ho-
 minis que faciunt hominem perfecte diuitem.
 Nam ipsum satiant. ipsum nobilitant. ipsum
 comitantur. et non derelinquunt. et cum ipso im-
 perpetuum durant. Diuitie temporales hec
 oia videtur dare. sed metuntur et nihil bonorum profert.
 Et ideo si proprie vellemus loqui. lazarus fuit

Crudelis et
 in misericors

Distans... quod...

valde diues. 7 diues valde paup. **H**abuit ei vicia mentis que redigunt homines ad nihil. Quia vt dicit **Aug.** Peccatū nihil ē et nihil fiunt homines cum peccant. **E**t hec ē rō qua re diues ille nō nominat: s̄ paup vocatur lazarus quia rei nō existenti nō imponit nomē. **S**ed peccator: cum sit minus q̄z nihil. 7 q̄ facit peccatū seruus ē peccati. 7 seruus minor ē dño. s̄ peccator: ē minus q̄z nihil. **I**tem punitur in quo deliquit. quia em voluit nominari. et in fama apud homines haberi. iō nomē ei⁹ subicitur. 7 sic patet primū. **S**ecūdo ponit trāsitus vtriusq; p mortem. s̄ paupis 7 diuitis. 7 primo paupis. ibi. **F**actum est aut vt m. mē. qui fuit de paupitate ad diuitias. de afflictōe ad delicias. de ptumelia ad honorem. de labore ad requiē. de morte ad vitam trāsstat⁹ vnde moztis fuit finis omnium maloz suoz 7 initium omnium bonozum. **P**sal. hec mu. de ex. **E**t hec omnia notantur in eo qd dicitur portatus fuisse ab angelis in sinum abrahe. **R**az sinus abrahe ē diues. delitiosus. honorabilis requies laborum et vita animarum. **E**t ideo qui petebat elemosinas petuntur ab eo tanq; a diuite. qui in fame et siti et multis penis vivebat ē in delitijs beatorū. qui vlcerosus et abominabilis cū canibus iacebat. honorabilis manet in sinu abrahe. et qui i multis laboribus fuit requiescit in sinu abrahe. 7 qui erat i mortib; frequēter. vita viuit 7 nō morietur. **U**n si volumus pprie loqui iustus nō morietur sed trāsit de morte ad vitam. **I**oh. v. **N**ō morietur in eternum: sed transiet de morte ad vitam. **E**t quid mirū si portatus ē ab angelis in morte. cuius custodes erant in vita. cuius vita tota erat angelica. **P**sal. Angelis suis mādauit de te vt custo. te in om. vjs tuis. **E**t notādum qd sinus abrahe dī requies sanctorū. quia omnes saluantur i fide mediatoris. que fuit in pectore abrahe qui vere credidit filius dei d se nasciturū. **S**all. iij. **C**redidit abrahā dō. **I**psē abrahe primo facta fuit pmissio d xpo. **B**ene. xxvj. **I**n semine tuo benedicētur omnes gentes. **E**t iō abrahā dī prima via credendi. 7 iō vsq; modo ecclia rogat deportare animas in sinum abrahe que saluantur. **I**oh. viij. **A**brā exultauit vt videret diem meum. s̄ mee incarnatōis. 7 vidit. s̄ p fidem et gauisus ē p spem. **A**d literam. sinus abrahe tunc tps vocabatur quidam locus sub terra iuxta limbū puerorum damnatorū solum p

peccato originali. qui nūc vocat limbū sanctorū patrum. vbi ante aduentum filij dei omnes anime fidelium quiescebant. et ad illum locum descendit anima xpi in morte. 7 extraxit inde omnes illas animas. ita qd ille loc⁹ vacuus remansit. **S**ecundo ponitur transit⁹ diuitis. qui fuit per omnia in cōtrarium. nam trāsiiuit de diuitijs ad paupitatem. imo ad summam mēdicatē. quia in indigentia omnium bonozum pstitutus. vnā guttam aque petijt 7 nō potuit habere. **I**saie. lrv. **E**cce serui mei comedent 7 vos esuriētis. **D**e delitijs ad tormenta. **I**oh. iij. **A**b aquis nimium trāsēūt ad calorem nimium. **U**nde hic nō dī eē in tormento sed in tormentis. **E**leuans inquit oculos cū eēt in tormentis. **D**e honore ad ptumeliam. **U**nde ad foueam inferni tāq; canis mortu⁹ ē plectus. **E**t qd maius vitupium valet esse i ista vita qz p̄ci ad foueas tāq; canis v̄l asinus. **H**iere. xxij. **S**epultura asini sepelietur putrefactus et plectus extra portas hierlm. **E**xemplū. **S**ic ptingit de diuite peccatore sicut de asino. **N**am asinus p totam vitā portat onera et pgregat alijs multa. in morte aut p̄icitur ad foueas. fiunt de eo tres ptes. **N**ā coriū ē dñi de quo coopunt scuta ad prelia nutriendum. carnes comedunt canes ossa ho remanent cōburenda ad soles. **S**ic p omnia peccator: diues multos labores sustinet in vita p diuitijs pgregandis. 7 alijs thesaurizat. **I**oh. xxvij. **D**iuēs dū dormierit nihil secū auferet. **P**sal. **T**hesauri. 7 ig. c. pgre. e. **I**n morte aut p̄icitur ad foueas inferni. 7 fiunt de eo tres ptes. nā coriū. i. substātia terrena ē p sanguineorum. d quo vt plurimūz fiunt rixe. carnes ho comedunt vermes. aīa ho remanet i fouea inferni ab igne cōburenda. **D**e solatiōe trāsiiuit ad laborē interminabilem 7 sine fructu. **L**uce. v. **P**er to. no. la. ni. ce. **S**emp laborant qui sunt in inferno 7 nihil capiūt. **D**e vita ad mortem. s̄ triplicem. **P**eccator ei⁹ morietur triplici morte. s̄ morte culpe in sepatōe anime a deo. morte nature in sepatōe aīe a corpe. et morte pene in p̄iunctōe anime ad penāz v̄l ad tormenta. **A**poc. xix. **M**issi sunt in stag. ig. 7 sul. qd ē mors. **E**t hoc ē qd di. **M**ortuus est autem di. 7 se. ē in infe. **E**t sic patet secunduz. **T**ercio ponitur petitio diuitis post mortē qui petijt aliquaz cōsolatōem in penis. quia eleuans oculos dum esset in tormentis. **U**bi nota qd hec ē differentia inter iustū 7 peccato

245

no

57

D

rem. quia iustus ad deum eleuat oculos in prosperis et in aduersis. **Psal.** Ad te leuauit oculos meos qui habitas in celis. **Peccator** autem raro eleuat oculos nisi in aduersis. **Isa. xxviii.** Et tunc modo sola ueratio dabit intellectum auditui. **Grego.** Oculos quos culpa clausit pena aperit. **Sic** iste seruus nequam eleuauit oculos in aduersis sed in prosperis noluit eleuare. **Et** ideo dicitur **Eccl. xxxi.** suo malinolo toritura et compedes. **Exemplum** de pharaone qui semper in percussione plage rogabat moysen et cessante plaga nihil faciebat. **Sic** uideamus ad oculos tota die. quia peccator plaga infirmitatis grauatus facit testamentum promittit reddere aliena et confitetur. et postquam liberatur nihil agit. **Osce. vi.** In tribulatione sua mane consurgens ad me. **Hic** cadit exemplum de vulpe et sumea. que dum in quadam nauis esset verberata pro eo quod permisit sibi auferri gallinam quam custodiebat a vulpe. **Alia** uice dum uellus simile facere vulpes sumea posuit sibi digitos ad oculos ut non dormiret. sed quia iste nec in loco nec in tempore congruo oculos eleuauit ideo nihil profuit. **Eccl. iij.** omnia tempus habet. **Sed** nunquid anima exuta corporales habet oculos. **Circa** quod sciendum quod omnes potentie alligate organis corporis sine membris. corrupto corpore corrumpuntur. potentie autem anime que organis non alligantur ut intellectus. uoluntas. memoria. intelligentia remanent in anima et cum ipsa recedunt. **Eleuauit** ergo oculos mentis scilicet intellectum per quem cognouit abraham et lazarus. **Ex** quo patet ut dicit **Grego.** quod in alia uita et boni bonos et malos. et mali malos et bonos cognoscunt. que naturalis cognitio non auferretur ab eis. **Sed** exuta corpore naturaliter omnes animas cognoscit quia iste cognouit animam abrahe quem nunquam uiderat. nec distantia localis aliquid facit vel impedit in tali cognitione. **Dicit** autem beatus **Grego.** quod usque ad diem iudicii anime damnatorum uident sanctorum animas in gloria. nec de hoc aliquam gloriam habent: sed tormentum. quia non uident gloriam eorum sed cognoscunt per intellectum ipsos esse in loco ubi omnes apparent eis gloriosi. **Sicut** si uiderem quoddam palacium. in quo crederem esse magnum gaudium. et ibi scirem esse inimicos meos tormen-

tarer ex hoc et non gauderem. **Sed** post diem iudicii talis cognitio auferretur per diuinam iusticiam ab eis. **Quia** enim anime in egressione a corpore infunditur species rerum naturalium et anima quicquid recipit indelebiliter recipit propter quod anime naturaliter cognoscunt se inuicem. et naturalis cognitio in demonibus et in animabus damnatorum deberet cognoscere animas beatorum sicut modo cognoscunt nisi per diuinam iusticiam talis cognitio auferretur ab eis. **Sed** sicut modo ipsa anima in corpore manens non cognoscit animas defunctorum. sic post diem iudicii anime damnatorum non cognoscunt animas beatorum. nec per hoc minuetur eorum pena. quia remanebit in eis memoria de felicitate sanctorum. **Sed** quid est hoc quod dixit misere re pater abraham. **Quid** damnati petunt misericordiam. cum ille qui misericordiam petit uideatur de malo dolere. **Et** ideo nota quod mali sunt obstinati in malo nec unquam penitent ueritate pene. **Sapient. v.** Dicentes intra se penitentiam agentes. **Sed** non penitent de malo quia malum. **Unde** ille non petit misericordiam secundum quod petit misericordiam reus qui uolet de malo quod fecit sed petit misericordiam. id est releuationem a pena. **Et** hoc est quod hic dicit **Matth. Lazarum.** ut intin. et. di. sui. **Per** digitum enim intelligitur spiritus sanctus. **Luc. vi.** Si in digito dei eicio demonia. id est in spiritu dei. **Digitus** autem habet tres partes secundum tres nodos. per quos intelliguntur tria que sunt a spiritu sancto. penitendo peccatorum. operatio bonorum et dimissio penarum pro peccatis. **Utrum** extremum digiti scilicet dimissionem pene petebat iste. **Et** nota quod dicitur iste multum peccauerat in lingua et uaniloquio. et in detractatione et in epulatione. et ideo torquebatur in lingua. id est in desiderio anime accipiendi linguam metaphorice. **Quia** ut dicit **Grego.** scriptura loquitur secundum modum humanum et nobis intelligibilem. **Petebat** ergo guttam aque. id est aliquid refrigerium in tormentis. sed inuiste petebat. tum quia uolebat relaxationem pene sine penitentia. tum quia lazarus quiescentem petebat admitti ad locum tormentorum. **Et** propter hoc non fuit exauditus. **Et** sic patet tertium. **Quarto** ponitur respon-

sio abrahe que fuit iusticia plena. **N**ō ei erat iustum vt lazarus diuitem solaretur. vñ ait. **F**ili recordare qz bo. rece. in vi. t. 7 la. similiter mala. q. d. bona tpaia que recepisti i vita tua fuerūt premiū omnis boni quod fecisti 7 simili- liter mala que sustinuit lazarus patienter fu- erunt sufficiens pena omnis mali qd fecit. **E**t iō nō restat aliud nisi vt tu puniaris p pecca- tis tuis. 7 lazarus p̄mictur p meritis suis. qz i alia vita nec tu p peccat̄ es punitus. nec ipe p meritis remuneratus. **E**t inde ē q frequē- ter mali p̄sperentur in vita ista et boni aduer- sa patientur. **J**ob. xij. Abundant tabernacu- la p̄donum 7 audacter puocant deus. **H**ie re. xij. Quare via impiorum p̄speratur. bene ē omnibus qui inique agunt. **H**ic cadit exē- plum istius heremite cuius seruitor iuit ad ci- uitatem et vidit mirabiles exequias vni pec- catori mortuo fieri. 7 rediēs ad cellā inuēiens heremitā comestum ab vrsō. angelus dixit ei q totum meritum istius peccatoris erat ei re- tributum in honorabili sepultura. 7 peccatus heremite erat punitū in dolorosa morte. **A**n Grego. di. de isto p̄pheta quem leo occidit in via. nec ex eo comedit. qz peccatus eius in ip̄a morte punitum ē. iij. Regu. xij. **E**t sic patet qz p̄ne ad duo sunt viles. put ex hoc enāge- lio colligitur. **N**ā apiunt oculos et purgant a peccatis. **A**ddidit 7 abraham di. **I**nter nos 7 vos chaos magnum firmatum est. **U**bi nota qz inter bonos et malos est magnum chaos. i. distātia et interuallum. s. locorum et meritoꝝ 7 voluntatum. **L**ocoꝝ. quia boni in celo 7 ma- li in inferno. meritoꝝ. quia boni habēt ma- gna merita. mali habent demerita. **V**olunta- tum aut. quia boni p̄formant se in omnibz vo- luntati diuine. mali vō sunt in voluntate ob- stinati. **E**st aut sciēduz qz in bonis duplex vo- luntas ē. s. nature 7 rōnis. **S**cđm voluntates nature cōpatiuntur damnatis 7 maxime suis amicis 7 h̄m voluntatē rōis quā p̄formant in omnibz voluntati diuine nō cōpatiunt̄: s̄ con- gaudent de pena eoz. sicut d̄ iusticia dei. **D**s̄ **L**etabitur iustus cū viderit vindictā. **E**t h̄ ē qd̄ hic d̄r qz hi qui volunt hinc veniē ad vos voluntate nature cōpatiēdo vobis nō pos- sunt voluntate rōis. quā diuine voluntati cō- formāt. **S**imiliter in damnatis ē duplex vo- luntas. s. voluntas nature qua dolent de pec- catis in q̄ remanet vermis p̄scie h̄m istd̄ **Y**sa. lxvj. vermis e. n. moiet. 7 voluntas obstina-

ta in malo qua nō penitent. neqz dolēt de pec- catis. **E**t hoc ē qd̄ dicitur. **N**eqz qui volunt inde huc trāsmearē. s. voluntate nature. pos- sunt voluntate obstinata in mala. quia illuc n̄ vadunt nisi vere penitentes. **P**ostq̄ aut di- ues iste nō est exauditus. p se etiam p fratribz suis rogauit di. **R**ogo te vt mit. la. zc. **S**z nū quid sciunt mortui facta viuētium. **D**icēduz qz nō cognitōe naturali: sed cognitōe gl̄ie sic. quia beati sciunt omnia que volunt. **A**ugust. **R**esciunt mortui etiā sancti quid agāt vni. s. cognitōe naturali. **I**dem dicit Grego. super illo verbo **J**ob. **S**ive fuerit filij eius nobiles siue ignobiles nō intelligent. **P**ossunt at̄ scire dupliciter. s. p̄ reuelatōez angeloz v̄ de- monum et p̄ animas hinc exeuntes. **I**ste aut̄ bene sciebat qz fratres sui erāt adhuc in mun- do. quia nō videbat eos in inferno nec in lim- bo. sed quid agerent bene v̄ male ignorabat. **S**ed nūquid damnati vellent aliquē saluari. **D**icēdum qz nō. **S**ed iste petebat fratres pe- nitentiam agere et saluari ne sibi pena accre- sceret. quia in factis suis dederat malum exē- plum fratribz cuius peccatum fratres sui s̄ imitati. iō si damnarent̄ pena accresceret sibi. **I**tem si tota vna parentela damnatur maior pena ē talibus de parentela ista q̄tū ad remor- sum p̄scie qz si aliqui saluarent̄. **I**tem volun- tate nature ille volebat fratres saluari. qz exq̄ aliqui saluari debebāt potius volebat de fra- tribz qz de alijs. **E**t iō p̄pter has tres rōnes petebat lazarus ad fratres mitti. **S**ed in nul- lo ē exauditus. quia qui nec deū p̄ scripturam loquētē. nec primū de p̄cantem exaudit. in- stum est vt ipe clamans nō exaudiat. **P**ro- uer. xxvij. **Q**ui declinat aures suas ne audi- at leges. orō eius erit execrabilis. **I**n eodē. xxj. **Q**ui obturat aurem suā ad clamorē paupe- rum clamabit ipe 7 nō exaudietur. **E**t hoc est qd̄ dicitur. habent moysen 7 p̄phetas. i. dicta moysi 7 p̄phetarum que sunt efficacius testi- monium qz testimonium mortuorum audiāt ergo ea. mortui ei possunt mentiri: sed scriptu- ra non. **I**tem scriptura est vox dei cui deo dat virtutem ad conuertēduz homines. **U**nde loquente **P**etro ce. s. s. super o. qui audi. ver. **A**ctuum. x. **P**sal. **E**cce da. vo. s. vo. virtutis. **S**ed dictum mortuorū est sine virtute aliq̄. **E**t hoc patet i lazaro quem xp̄c suscitauit ad cuius dictum iudei non sunt cōuersi. imo co- gitauerunt eum interficere. **H**oc etiam patz

Lucas

Mo

in saule cui samuel apparuit et dixit euentum belli qui nō correxit se nec desistit a bello. **S**z quid plura. **N**ec mortui nec viui puerūt peccatozē nisi deus tangat cor. **E**xo. iij. **E**go indurabo cor pharaonis. i. indurari pmittam. et idcirco nō dimittet vos nisi in manu forti. **E**t si deus tangat cor modica verba sunt necessaria. **E**t iō sūmope petēdum ē q̄ deus tā gat cor. **H**oc euidentius patet in xpo qui fuit melior p̄dicator de mundo qui descendit d̄ celo p̄uersatus ē in mundo. resurrexit a mortuis 7 de omni loco 7 de omni re dixit mundo veritatem. et tamen mundus eū nō audit nec fecit penitētiā. **I**lli solum faciunt penitētiā quorum deus tangit corda qui a deo sūt p̄destinati. **A**c. xij. **E**t crediderūt quotquot erāt p̄ordinati ad vitam eternā. **E**t sic p̄ quartum.

De epistola

Sermo. lxxij.

Deus caritas est

I. **J**oh. iij. **M**agna ignorantia et magna negligētia ē in hominibus circa caritatem. nā caritas ē illa margarita p̄ciosa p̄ qua homo deberet omnia vendere vt ip̄am haberet. quia ip̄a habita omnia habentur 7 p̄ciosa sunt. **R**o. viij. **D**iligentibus deū omnia coopantur in bonum. **E**t ip̄a nō habita nihil habetur 7 penitus omnia nihil valēt. **I**. **C**or. xij. **S**i lin. ho. lo. x. **P**er defectū caritatis damnatur. vt patet in euāgelio hodierno. 7 p̄ caritatez saluamur. **M**at. xv. **V**eben. pa. m. p̄ci. re. x. **E**suriui em̄ x. **B**eat⁹ autē **J**ohannes sicut sapiens et solers magister cognoscens virtutem et bonitatem caritatis ad eam in epistola hodierna mirabiliter nos hortatur. **I**n qua quidem epistola septē facit **P**rimo ostēdit perfectam dei caritatem circa nos manere. **I**n p̄ncip̄e. **S**ecundo exq̄ deus ita p̄fecte nos amat hortatur nos in tuam dilectōnem habere. **I**bi. **C**arissimi si de⁹ dilexit. 7 n. d. in. di. **T**ercio ostēdit fructū mutue dilectōis in diligente p̄sistere. **I**bi. **D**eum nemo vidit vnq̄ si dili. inui. **Q**uarto ostēdit signa p̄ que fructus dilectōis manere in nobis p̄d̄t veraciter apparere. **I**bi. **I**n hoc p̄gno. quo. i. eo ma. 7 ip. i. nobis. q. d. sp̄ūs sancto suo de. no. **Q**uinto demonstrat signa p̄ que appa

ret perfecta caritas i nobis manere. **I**bi. **I**n b̄ perfecta ē caritas no. **S**exto quasi p̄cludēdo inducit nos ad dilectōem dei. 7 ostendit q̄ di dilectōem sine p̄ximi dilectōe nō possum⁹ obtinere. **I**bi. **N**os ḡ dili. de. quoniā ip. p̄i. di. n. si quis x. **S**eptimo ostēdit vtrāq̄ dilectōem scilicet dei et proximi sub p̄cepto fore. **I**bi. **E**t hoc mandat⁹ habemus a deo. **P**rimo ergo ostendit perfectam dei caritatem circa nos manere. **Q**ue p̄t hic colligitur apparet maxima q̄tum ad quatuor. **P**rimo q̄ nō seruū vel angelum vel aliam quamlibet creaturam misit deus in mundum. scilicet ad mundum illuminandum informandum et de manu dyaboli liberandum scilicet filium suū vnigenitum. **J**oh. xij. **S**ic deus dilexit mundum vt filium suū vnigenitum da. **B**ernhar. **D**omine quid est homo q̄ memor es ei⁹ nam mittis ei filium tuum. mittis ei spiritum sanctum 7 ne quid in curia celesti vacet in ei⁹ ministerium mittis angelos tuos. **H**ebreo. j. **O**mnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi p̄pter eos qui hereditatem capiunt salutis. **E**t hoc ē. **I**n hoc appa. can. dei. in nobis. **S**ecundo quia non aliquid vile vel modici valoris sic veniens nobis apportauit. sed vt viuamus p̄ ip̄m. ij. **P**etri. j. **P**er quez maxima et p̄ciosa nobis promissa donauit. **M**elius quod est in vita ista et ad quod omnia ordinantur est bona vita. **N**am mundani pro bona et pingui vita corporis omnia faciunt. **E**ccl. **O**mnis labor hominis i ore ip̄ius. **S**pirituales autē viri omnia faciunt pro vita anime 7 ad laudem dei. **I**. **C**or. x. **S**ive ḡ māducatis siue bibitis vel aliud quid fa. omnia i gloriam dei fa. **N**ota ergo q̄ triplicem vitam a filio dei habemus. **P**rimo vitas nature. **A**ctuū. xxvij. **I**n ip̄o enim viuimus. monemur et sumus. **S**ecundo vitam gratie. **S**al. ij. **V**ino at̄ iā nō ego. vi. **N**o i me xpc̄ sc̄z vita gr̄e. j. **J**oh. j. **D**e p̄citudine e⁹ nos oēs accepimus gratiam pro gratia. **T**ercio vita glorie. **J**oh. x. **E**go veni vt vitam ha. et abundantius habeant sup̄le q̄s angeli. quia erim⁹ beati in anima et corpore quod angeli nō habent. **T**ercio apparet maxima caritas dei. quia gratis et prior dilexit nos. **E**p̄he. j. **E**legit nos in ip̄so ante mundi constitutionē vt essemus sancti et immaculati. **H**iere. xxxj. **I**n caritate perpetua di. te. ideo attraxi te mihi.

Quarto quia de filio suo vnigenito fecit hostiam p peccato nro delendo in q mortui iacebamus ppter quem repropiciatus e et placatus nobis deus. **Eph. ij.** Propter nimiaz caritatem suam qua dilexit nos cum essemus mortui in deli. no. cõui. no. xpo. cuius g. ef. sal. **Hebre. v.** Una em oblatõe psummauit sanctificatos in sempiternum. **Exemplu de abraha** cui deus habuit p bono quia voluit filiu suum sacrificare. **Gene. xxij.** Quia fecisti rem hanc 7 nõ pep. si. t. vni. ppter me benedicã tibi. Hoc figuratum fuit qn egrediens de archa obtulit sacrificium deo cuius odorem suauitatis odoratus e dominus: 7 ait ad eum **Requaqs vltra maledicam terre ppter homines.** Et sic patet primu. **¶ Secundo ex h** q deus nos ita pfecte dilexit 7 diligit nos debemus inuicẽ diligere. cuius rõ e. quia si deus diligit nos debemus ipm reamare quia duru e animus qui 7 si nolit dilectõem impendere saltem nolit repẽdere. **Natura aut amoris est trãssere 7 vnire amantẽ in amatum.** vt dicit **Aug.** si g diligitur deum efficitur vnum in voluntate cum eo 7 p psequens que ille diligit et nos diligitur. sed ipse diligit nos. ergo et nos debemus inuicem diligere. **Diligam?** g in omni homine imaginẽ dei 7 naturaz et nõ errorem et vicia. **Aug.** Sic diligendi sunt homines vt nõ diligantur eoz errores. **Aliud e ei diligitur qd facti sunt. 7 aliud odire quod faciunt.** Sed ve mundo quia in hominib nõ diligit imaginẽ dei: sed imaginẽ suam. s. ens figuratõem suam vel vicioz. **¶ Etum g ad supradicta. iij. quibus dei dilectio demonstrat eẽ maxima circa nos debemus inuicem diligere.** **¶ Primo vt nos ipsos exponamus i salutem primorum ipos exhortando 7 erudiendo ad vitam. ij. Cor. xij.** Ego aut libenter impendaz 7 sup impendar ipse. p animab vestris. **j. Cor. ix.** Quis essem liber ex omnib omnium me seruum feci. vt omnes saluos facerẽ. **¶ Secũdo vt meliora nra primis erogem?** sed bonam voluntatem cõpassionez cordis et bndõi interiora nra. **Prover. xxij.** Prebe si. m. cor. t. Et si exteriora nra impẽdimus. nõ vilia et porcis danda impendamus sed bona q pro nobis tenemus. **¶ Tercio vt non solũ diligentes nos diligamus sicut ethnici 7 peccatores faciunt sed etiam nos nõ diligentes preueniamus in diligendo. Mat. v.** diligite in. vtros benefagite his qui oderunt vos. **¶ Quar**

to vt faciamus hostiam deo d corpibus nris ipsa macerando 7 castigando p salute. primo ruz et orando p ipis. **Ro. xij.** obsecro vos per misericordiam di vt exhibeatis opa vra hos. **vi. Iaco. v.** Orate p inui. vt sal. **Eph. v.** Ambulate in dilectõne sicut et xpc dilexit nos et tra. semetipm. p no. obla. 7 hos. deo. **¶ Sem de us olim placabatur hostia mortua multo magis nõ hostia vna. sic fecit Iudith exponẽs se morti. et liberavit populum suuz. Et sic pz secũdum. ¶ Tercio ostẽdit fructũ mutue dilectõis. et si terreat labor alliciat merces. Fructus mutue dilectõis e ipse deus. qui e omne bonum. **Gene. xv.** Ego ero mer. t. magna ni. **¶ Si g diligamus inuicem. deus quẽ nemo vn qz vidit manet in nobis et caritas eius in nobis pfecta e. fm qd diligitur. quia si pfecte diligitur pfecta dei caritas e in nobis. si nõ pfecte sed sufficienter diligitur pfectio sufficientie caritatis e in nobis. Ergo duplex e fructus mutue dilectõis. ¶ Primo e qz de p gram manet in nobis hic in anima: 7 in futuro p gloriã. **Ioh. xij.** Ad eum veniemus 7 ma. a. c. f. **¶ Secũdus e quia eius caritas manet in voluntate per quaz omnia difficilia videntur nobis facilia. quia diligenti nihil e difficile. 7 nõ diligenti impossibilia. **Mat. xj.** Tollite iugum meum sup vos iu. n. meũ sua. e 7 onus m. leue. sup. amanti. Sed impossibile est non amanti. **Luc. xvij.** Facilius e ca. p. fo. ac. trãssire qz diuitem intrare regnum celoꝝ. Diuitẽ in quã qui plus amat diuitias qz deum. Sed quid est quod di. deuz nemo vidit vnqz. contra. **¶ Vidi dominum facie ad facie. ait Iacob Gene. xxxij.** Ad qd dõm q natura dei inuisibilis e. nec oculis corpõis videri põt eo q lucem inhabitat inaccessibiles. **Ezo. xxxij.** Nõ videbit me homo et vi. **¶ Põt tñ deus apparere cui voluerit in aliqua specie quã ipse eligerit nõ q natura formauerit. vt di. Aug. et sic apparuit patrib ve. te. quia p subiectam creaturam eis apparuit. **Isa. vj.** Vidi dominuz sedentem super solium excelsum. **¶ Moyse aut de quo di. **Rume. q. de nõ p somnia aut enigmata apparebat ei. sic alijs pphetis. 7 q dominus loquebatur ei facie ad facie. que locutio accipienda est intus in anima non exterius i ore. vt di. Aug. aliter vidit deum qz oēs pphete quia vidit eum p eẽntiam sicuti e. nõ oculis corpõis sed mentis. nec sensibus corpõis************

utabatur in tali raptu. vñ in tali raptu anima eius habebat se ad corpus sicut motor ad organum. Anima enim tunc sua presentia tenebat corpus ne dissolueret. non autem vegetabat corpus et hic modus est patrie. Non enim tunc vegetabatur corpus. Et quantum ad hoc fuit miraculum ibi. Unde fuit quasi extra vitam mortalem quodammodo. Nec etiam vidit deum sine lumine glorie inherente per modum passionis transcurrentis. Idem per omnia fuit in paulo. ij. Cor. xij. Scio hominem in christo. sive in cor. si. ex cor. ne. deus scit. raptum homini. vi. ad ter. ce. i. usque ad visionem trinitatis. Non enim aliter fuit ad celum delatus. et sic patet tertium. Quarto ostendit signa per que apparet quod homini fructus dilectionis maneat in nobis et sunt duo. Primum signum quod nos intelligimus quod homini fructus caritatis. scilicet in deo manere et ipse in nobis est datus spiritus sancti. i. largitio donorum spiritus sancti que deus nobis per spiritum sanctum donat. Gal. iij. Quonia autem est filius dei mi. de sp. s. in cor. ve. cl. ab. pat. Isa. xj. Requiescet super eum spiritus domini. spiritus sapientie et intellectus. spiritus scientie et pietatis. spiritus consilij et fortitudinis. et replebit eum spiritus timoris domini. Quando ergo percipimus quod hec spiritus sancti dona manent in nobis signum est quod deus in nobis maneat. et nos in deo sed aliter et aliter. quia homo manet in deo sicut in loco proprio quod sic patet. Res enim a loco proprio quatuor habet. scilicet quietationem. vitam. fructificationem et preservationem. Hec quatuor homo habet in deo. Primo quia in deo quiescit et in nullo alio. Aug. Fecisti nos domine ad te. et inquietum est cor nostrum donec requiescat in te. Mat. xj. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Joh. xvj. In me pacem habebitis. in mundo autem pressuram. Secundo quia in deo vivit. quia ipse est vita. Jo. xv. Manete in me et ego in vobis. Si quis in me non manserit mitti foras sicut palus et arefcet. Unde qui manet in deo nulla morte moritur sed transit de morte ad vitam ut in precedenti sermone dictum est. Tertio quia in deo fructificat ad vitam eternam. quia in deo est radix operum merentium vitam eternam. Propterea enim opera nostra merentur vitam eternam. quia in deo facta sunt. Jo. xv. Sicut palus non potest ferre fructum in semet. nisi man. in vi. sic et vos nisi in me man. Quarto quia in deo preservatur sicut enim deus omnia fecit. ita omnia preservat. Grego. Sicut omnia ex nihilo facta sunt. ita

in nihilum tenderent nisi manus omnipotentis ea teneret. Propter hoc petebat Psal. Custodite me domine quonia speravi in te. Quia nisi dominus custodiat. civi. frust. vigilat qui custodit eam. Sic ergo manet in deo sicut in quietante. vivificante. fructificante et preservante. Sed deus manet in homine sicut naviculus in navi. et dominus in civitate. et rex in regno. quia cum magna diligentia hominem in quo manet dirigat. gubernat et ducit ad portam salutis. Ibo. v. Ego ducam et reducam. Isa. xxvj. Omnia opera nostra operatus es in nobis. Secundum signum quod deus maneat in nobis et nos in eo. est testificatio fidei que sequitur a spiritu sancto. qui enim habet spiritum sanctum libere perficitur fidei et testificatur christum. Act. j. Accipietis virtutem super vos. scilicet in vos. et e. mi. testes in hierosolim. et in omni iud. et sa. et usque ad ultimum. Iohannes apostolus postquam receperunt spiritum sanctum publice confitebantur quonia pater misit filium suum mundum salvare quem prius per humanitatem viderant. Quisquis ergo confitetur veraciter et complete. scilicet corde ore et opere. quonia christus est filius dei per naturam ipse in deo manet et deus in eo. aliter enim non est vera confessio nisi quod ore confitetur opere adimpleatur. Tit. j. Contententur se nosse deum factis autem negant. Ro. x. Corde creditur ad iustitiam autem confes. fit ad sal. Talis ergo fides. scilicet perfecta est signum manifestum quod deus maneat in homine et homo in deo. quia deus caritas est. Caritas autem facit hominem manere in deo et facit eum perfecte credere et veritatem testificari et bene operari. Quia ut dicit Grego. amor dei nunquam est otiosus. operatur enim magna si est. et sic patet quartum. Quinto demonstrat signa perfecte caritatis in nobis. i. quando in nobis est perfecta caritas. Et ponit duo signa. Primum est fiducia siue spes apparenti in conspectu dei in die iudicij. propter spem enim retributionis debemus desiderare diem domini. Philip. j. Cupio dissolvi et esse cum christo. Psal. Si tenuit anima mea ad te. son. vi. zc. Aug. non presbatur perfecta caritas nisi cum cepit dies domini desiderari. Sed cavendum est valde ne talis fiducia sit presumptio. quia cum spes sit certa expectatio futurorum bonorum et gratia et meritis perveniens. tunc convincitur esse presumptio quando alterum istorum deest. Si enim homo expectat regnum dei solum ex gratia sibi dari et non curat digna penitentia opera presumptio est. Contra quod apostolus. ij. Tim. ij. Remo coronat

bitur nisi qui se. **Matth. iij.** Penitentiam agite appropinquate. **Ro. vi.** Gratia dei vita eterna. **Ti. iij.** Non ex operibus in. que fecimus nos sed in sua misericordia. nos fecit. **Oportet enim** quod tale fiducia habeamus ex gratia dei. et bonis que fecimus. **Et hoc est** quod hic dicitur. **In hoc est** perfecta caritas dei nobiscum. ut fiducia habeamus in die iudicii. quoniam sicut ille est et nos sumus in hoc mundo. i. tunc est perfecte caritatis signum in nobis quoniam habemus fiduciam apparendi coram deo. et hoc quare. quia sic deus est super perfectus qui solem suum oriri facit super bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos. ita nos sumus pro modulo nostro perfecti. et lumen doctrine et caritatis expendimus super bonos et malos. et pluias lacrimarum fundimus super amicos et inimicos omnium. persequentibus et calumniatibus nos. **Secundum signum** perfecte caritatis est expulsio timoris. ut quando quis secure et sine timore vivit. **Circa quod sciendum** quod septem sunt species timoris. scilicet timor naturalis. humanus. mundanus. filialis. initialis. filialis. et timor sanctus sine reuerentie. **Primus est timor naturalis** quo timemus naturaliter serpentem vel ensen nudum vel ascendere turrim. vel huiusmodi. **Talis timor** neque peccatum neque meritum habet et talem timorem non emittit caritas. quia hoc timore timuit christus videns appropinquare crucez. **Matth. xiiij.** Cepit ie. pauere et te. **Secundus est humanus.** quo homo timet carni sue ne sibi aliqua molestia inferat. et talis potest esse peccatum mortale et veniale. **Mortale** quando propter timorem vulneris vel mortis vel alicuius lesure corporalis homo peccat mortaliter. **Iob. xij.** Qui amat animam. i. vitam suam intantum quod pro ea conseruanda peccet mortaliter. perdet eam. **Veniale** vero est quando aliquis timens lesuram aliquam corporis peccat venialiter. antequam velit eam sustinere. **Hunc timorem** putat peccatum mortale excludit caritas. **Matth. x.** Nolite timere eos qui occidunt. et post hoc non habent amplius quid facere. **Tercius est mundanus.** quo quis timet perdere bona mundi. scilicet diuitias. honores et talia. et iste similiter potest esse mortale et veniale peccatum. **Mortale** quando quis propter talem timorem peccat mortaliter. veniale quando propter eundem peccat venialiter. **Iob. xij.** Dilexerunt enim gloriam ho-

minum magis quam gloriam dei. **Hunc similiter** mittit foris caritas. putat est peccatum mortale. **Quarto est seruilis** quo quis abstinere a malo solum timore pene vel principaliter timore pene. ut quando vxor non vult male agere solum propter vituperium. et non propter honorem viri vel dei. vel quando quis cauet a malo propter condemnationem solum. hunc etiam emittit caritas. **Quintus est initialis** quo homo conuertitur ad deum. et incipit bene agere et a malo cauere. talis timor habet duos oculos vel respectus. **Unum et principale** habet ad deum propter quem agit bona. **Alterum** habet ad penam propter quem cauet a malo. **Et talis est necessarius** incipientibus et redeuntibus ad deum. **Prover. xv.** In timore domini declinat omnis a malo. **Eccl. i. ca.** Timor domini expellit peccatum. nam qui sine timore est non potest iustificari. hunc similiter caritas perfecta emittit: sed caritas sufficiens non emittit eum sed stat cum eo. **Talis timor non est in perfectis** viris. **Sextus est filialis** quo quis cauet a malo solum propter offensam dei timens separari ab eo. **Talis timor** habet oculos solum ad offensam dei. **Hunc timorem non emittit caritas.** immo stat cum caritate. quia talis timor est perfectorum filiorum dei. **Prover. xxviii.** Beatus homo qui semper est pauidus. **Talis timor est donum spiritus sancti.** **Iob. i.** Erat vir ille iustus et rectus ac timens deum. **Septimus est timor sanctus** siue reuerentie. quo homo cum quodam timore pro deum reueretur qui etiam erit in patria. **Psal.** Timor domini sanctus. pro in se. **Sic ergo perfecta caritas omnem timorem excludit** propter naturalem. filialem et sanctum. **Sufficiens vero caritas non excludit** initialem nec humanum nec mundanum putat sunt peccata venialia. et sic per quintum. **Sexto concludendo** inducit nos ad dilectionem dei dei. **Nos ergo diligamus deum** quo ipse pro. d. n. **Magna inuitatio ad amandum est preuenire amantes.** **Matth. xxij.** Diliges deum. tu. ex to. cor. t. ex to. a. t. et ex to. me. t. **Aug.** Domine celum et terra mare et omnia que in eis sunt dicunt mihi ut amem te. **Et ista dilectio debet esse ita magna** ut etiam primum. propter deum diligamus. **Debemus enim primum diligere in deum.** et propter deum. et ideo non potest esse quod homo diligat deum et odiat primum. quia tantum diligit homo quantum agnoscit quod bonum sit primum autem est bonum magis agnoscit. **Autem ergo in primo sit imago dei** et per consequens deus

cognoscat in primo sicut in imagine sua. quod diligemus deum quem non videmus si primum odiamus in quo relucet imago dei. et per hoc in ipso aliquantulum deum cognoscimus. si enim id quod de eo cognoscimus non diligimus quomodo id quod non cognoscimus diligemus. **N**i si forte dicat. Diligo primum in quantum imago dei: sed non aliter. **D**icendum quod talis dilectio sufficit. scilicet quod homo diligat primum in quantum est imago dei. et in quantum deum imitatur. et ei obedit et in omnibus alijs odiat eum. **T**alis dilectio sufficit. et tale odium potest stare cum dilectione dei. **I**n primo ei debemus odire vicium: et diligere naturam ac etiam in peccatis. **L**uce. xiiij. **S**i quis venit ad me et non odit patrem et matrem suam non potest meus esse discipulus. **E**t sic patet scriptum. **S**eptimo ostendit quod ultra quod dilectio. scilicet dei et proximi cadit sub precepto et si ne utraq; non potest esse salus. ut patet **L**uce. x. **D**iliges deum deum tuum sicut teipsum. imo finis omnis precepti est dilectio. quia in his duobus mandatis uniuersa lex pendet et p[ro]ph[etia]. **J**himo. i. **F**inis precepti est caritas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. **R**o. xiiij. **Q**ui diligit primum legem adimpleuit. **N**am non adulter. non occidit. non fur. non falsus testis. di. et si quid est aliud mandatum in hoc verbo instauratur. dilige primum tuum sicut teipsum. **E**t sic patet totum.

Dominica secunda post tri. de euange.
Sermo lxviij.

Homo quidam fecit cenam magnam et vocauit multos. **L**uce. xiiij. **S**icut dicitur **J**o. xvij. **E**p[iscopu]s venit in mundum ut veritati testimonium perhiberet. **E**go inquit ad hoc natus sum et veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati. **H**ec est autem patens et lucida veritas. quia deus est in largitate et misericordia copiosus. et homo est multa miseria plenus. **D**s. **M**isericordia d[omi]ni plena est terra. quantum ad primum. et miser factus sum et curuatus usque ad finem. quantum ad secundum. **H**ec autem duo profecte in hoc euangelio demonstrant. **I**n quo quidem euangelio summarie tria continentur. **P**rimum est magnificentie diuine bonitatis in magne cene prepatio. **I**n principio euangelij. **S**ecundum est miseria humane perversitatis in vocatorum varia excusatione. ibi. **E**t ceperunt omnes simul ex

cusa. primum dixit. **z**c. **T**ercium est iniusticia pretempore bonitatis in abiectorum electione et pretempore reprobatione. ibi. **T**unc iratus paterfamilias. dixit. **f**. **E**t. ci. in pla. **z**c. **P**rimo ergo ponit magnificentia diuine bonitatis in magne cene preparatione. **E**t hoc est. **H**omo quidam. i. singularis fecit cenam magnam. **C**uius singularitas apparet quantum ad quatuor. **P**rimo in natura quia non solum homo simplex sed et simul et homo. **I**sa. viij. **V**ocabitur nomen eius emanuel quod interpretatur nobiscum deus. id est deus simul et homo. **J**himo. ij. **M**ediator dei et hominum homo xpc ihs. **S**ecundo in virtute sua quia. **f**. omnia et potenter regit et sapienter gubernat et benigne saluat. **J**o. i. **C**hristum dei virtutem et dei sapientiam. **H**ebre. j. **P**ortans omnia verbo virtutis sue. **T**ercio in operatione. **J**o. ij. **S**i opera non fecisset in eis que nemo alius fecit peccatum non haberent. **Q**uarto in sermone. **J**o. vi. **N**unc sic locutus est homo. **J**o. **V**erba vite eterne habes. **I**ste inquam homo fecit cenam magnam. i. refectorem eternam suis electis preparauit et vocauit multos. imo omnes generaliter: sed multos vocauit specialiter et misit seruum suum. i. ordinem predicatorum ut dicit **B**reg. hora cene. **C**ena est ultima etas mundi in qua sumus? et in qua mundus finietur. **J**o. x. **N**os sumus in q. h. se. deus. **J**o. ij. **C**arissimi nouissima hora est. **Q**ue etas incipit a passione xpi. **I**n hac ergo hora misit xpc predicatorum dicere inuitatis. **f**. per legem et prophetas. ut venirent ad istam cenam. quia iam parata sunt omnia necessaria et congrua ad istam cenam. **A**d evidentiam autem istius prime partis. et ad edificationem nostram. nota quod magnificentia diuine bonitatis et caritatis quantum ad tria in hac cena demonstrat. **T** **P**rimo in magne cene prepatio. quia fecit cenam magnam. **U**bi nota quod xpc electis suis duplicem facit seu parat refectorem. **U** **P**rimam parat anime in presentia que est refectio gratie. **S**ecundam parat anime et corpori in futuro que est refectio glorie. **D**e prima refectioe determinat **M**atth. xxij. ca. que vocat prandium que est refectio presentis ecclesie. **U**bi ab illa ille qui non habuit vestem nuptialem preiectus est. quod a presentia ecclesie multi excluduntur. **H**ec autem refectio de qua determinat **L**uc. ubi supra vocatur cena quod sicut prandium cena restat. post cenam autem nihil amplius est sumendum. ita post gratie refectioem restat glorie delectatio et post nihil amplius expectamus. quia ibi

omne desiderium completur. Unde ab hac nulus qui intravit legitur expulsus fuisse. quod quis ad hanc cenam semel intraverit impetuum non eribit. **Matth. 5.** determinat de refectio gratie que est ecclesie militantis. **Lu. 14.** de refectio glorie que est ecclesie triumphantis. Et quia refectio gratie est via et ostium ad cenam glorie et sine ipsa ad gloriam non pervenitur. ideo primo de ipsa dicamus. secundo de cena glorie aliquid subiugamus. **Prima** est refectio gratie que est in infusione virtutum. et collatione donorum spiritus sancti. que dant vitam anime. **Eccl. 15.** Cibabit illum pane vi. et intellectu. **Hec** est illa refectio de qua dicit **Apoc. 14.** Ego sto ad ostium. et si quis aperuerit. **In** hac refectio christus comedit nobiscum. et quod mirabile est ipse est cibus et potus istius refectio. **Yoh. 1.** Ego sum panis viuus qui de celo descendi. **Et** iterum. **Caro** mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. **Hec** est perfectissima refectio. **Ram** omnes effectus quos refectio corporalis imperfecte habet. hec complete habet et omnes imperfectum excludit. nam refectio corporalis quatuor facit in homine. **Primo** namque delectat: sed cum fastidio. **Quas** in saturitate fastidit **Prover. 27.** Anima saturata calcabit favum et anima esuriens etiam amaram dulci sumet. **Unde** isti magnates qui quotidie splendide epulantur fastidiunt et desiderant appetitum. **Sed** spiritualis refectio sine fastidio delectat immo semper dum sumitur aviditatem ingerit. **Grego.** Corporales delitie cum non habentur graue desiderium accendunt. cum vero habentur eduntur comedentem primum per saturitatem in fastidium vertunt. **Contra** spirituales delitie cum non habentur in fastidio sunt. cum vero habentur in desiderio sunt. **Eccl. 23.** Qui edunt me adhuc esurient. et qui bibunt me adhuc sitient. **Secundo** nutrit et augmetat hominem: sed cum defectu. quia usque ad tempus. **Psal. 104.** Si aperit in potum. octoginta annis. et am. eo. 14. et d. **Sed** spiritualis nutrit impetuum et augmentat usque ad celum. **Yo. 1.** Si quis manducet ex hoc pane vivet in eternum. **In** eodem. **Yoh. 4.** Aquas quam ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. **Hoc** figuratum fuit in pane quem comedit beatus Iudas in cuius virtute pervenit usque ad montem dei oreb. **Regu. 19.** **Tercio** convertitur in substantiam hominis. sed cum sui consumptione. **Sed** spiritualis refectio convertit hominem in deum. et non convertitur in ipsum. **Aug. Libus**

sum grandium cresce et manducabis me. nec tu me mutabis in te sicut cibum carnis tue. **Et** tu mutaberis in me. **Quarto** satiat. sed cum multa iteratione. quotidie enim cibus corporalis sumitur. **Yoh. 1.** Omnis qui biberit ex hac aqua sitiet iterum. **Sed** spiritualis refectio semel sumpta per totam vitam replet hominem. **Semel** enim virtutes et dona infusa per totam vitam replent hominem et sufficiunt homini. **Semel** enim fuit refecta beata virgo. et **Yohannes** baptista et multi alij et per totam vitam sufficit eis. **Semel** apostoli receperunt spiritum sanctum in pentecoste. et usque ad mortem sufficit eis. **Ratio** est quia cibus spiritualis semper manet in homine nisi abiciatur: sed corporalis transit et deficit. **Matth. 23.** Omne quod in os intrat in ventrem vadit et in secessum emit titur. **Carissimi** sumamus de hac refectio. **ga** nisi prius de hac sumpserim. ad gloriam beatam non perveniam. **Hec** refectio fuit figurata in agno paschali qui christi corpus figurabat. **de** quo dicit **Exo. 12.** Quicumque non comederit exterminabitur anima illius de populo dei. **Yoh. 1.** Si manducaveritis carnem filij hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis. **si** ve mundo quod de hac refectio tanobili capta gustare non curat. quod delectat sine fastidio. **augmentat** usque ad celum. **convertit** hominem in deum. et perfecte satiat semel sumpta. **quod** omnis sapientia suavitatem continet plus quam manna. **si** quod peius est cum murmuratoribus filiorum israel dicit. **Quasi** fuit anima nostra super cibo isto lenissimo **Rom. 12.** **Propter** quod iratus dominus varijs modis eos interemit. **Et** ex eadem causa modo deus irascitur contra mundum. et varijs pestilentijs eum persequitur. **Secunda** est refectio glorie. de qua **Lu.** hic loquitur quam suis fidelibus dominus faciet in futura. **Ysa. 27.** Faciet dominus in monte hoc omnibus populis convivium pinguium. convivium vindemie pinguium medullatorum vindemie defecate. **Que** gloria principaliter et essentialiter in duobus consistit. scilicet in cognitione veri quantum ad intellectum. et in apprehensione boni quantum ad voluntatem et affectum. **Primo** consistit in cognitione veri. quod homo sub lumine glorie sibi a deo infuso videbit deum per essentiam. **lumen** vero et clarum in quo omnia cernuntur. **Psal. 139.** In lumine tuo videbimus lumen. et persequens omnia sciet et cognoscet. **Grego.** Quid est quod nesciant qui videntem omnia videt. **Psal. 139.** Anima mea cognovit. **Unde** et philosophi posuerunt felicitatem esse cognitionem.

glie

ognitio veri

Afectio glie q̄sistit in duobz

one speculabilium 7 substatiarum sepataruz que ē quedaz ignorantia respectu illius p̄gnitionis. Et q̄suis illa cognitio que hominē beatum facit principaliter p̄sistat in cognitione deitatis. tñ secundario p̄sistit in cognitione humanitatis xp̄i. vidēdo em̄ homo vnitatem et trinitatē dei. et humanitatem xp̄i erit beatus **Yoh. xvij.** Hec ē vita eterna vt cog. te solum vep̄ de. 7 quē mi. ie. xp̄m. **In eodē. x.** Ingredietur et egredietur et pasqua inneniet. ingredi etur ad deitatem et egredietur ad humanitatem. Et ideo ad cōplementum glorie hominis etiam si homo nō peccasset filius dei incarnatus fuisset. vt dicunt aliqui doctores. **Secundo** p̄sistit in apprehensione 7 p̄iunctōe summi boni. quia anima apprehēdet deum. 7 p̄fecte p̄iungetur ei. ita q̄ deus erit i cēntia anime. Deus autē ē p̄fectum 7 summum bonum. cui anima sine medio p̄iungetur. Anima em̄ cognoscendo deum p̄ intellectum in quo omne verum relucet. et apprehēdendo eum per affectum in quo omne bonum p̄sistit erit beata 7 tanta erit delectatio 7 gloria in tali apprehensione et p̄iunctōe q̄ cum magno impetu talis delectatio et gloria in corpus redundabit. **Psal. De torrente voluptatis tue po. e. Itē Fluminis impetus. le. ci. dei.** Exemplū si q̄dam cannale aque velocissime currentis deorsum vt doccia molendini. p̄citeret i murū. manifestum ē q̄ vndiqz redundaret et dispergeretur. sic erit in gloria anime ad corpus. Et qz vnūquodqz accipitur in alio p̄ modum ei⁹. vt dicit p̄bs. iō talis redundantia glorie anime in corpus corporaliter recipietur in corpe. i. fm cōditōnes que possunt corpori p̄uenire q̄stum ad omne bonum corporale. quia talis redundantia faciet corpus clarū impassibile. agile. et subtile. **i. Cor. xv.** Seminatur in corruptiōe surget in incorruptiōe. 7 talis redūdātia etiā ad omnes sensus p̄iter diffundetur ita q̄ qlibet sensus semp̄ erit in actu sue delectatōnis. scz fauces in sapore dulcissimo. **Ysa. lrv.** Serui mei comedent et vos esuriētis. i. sapore comestionis habebunt in ore suo. Aures in melodia suauissima. **Apoc. xiiij.** Voces quā antanqz cith. cith. cith. in cith. s. Oculi i visu pulcherrimoz. s. corporoz gliosorum. **Ysa. lx.** Tunc videbitis 7 affl. 7 mira. 7 dila. cor tu. **Luce. x.** Beati oculi qui vi. que vos vi. Rares i suauissimo odore qui de corporibus egredietur sanctorū. **Apoc. v.** Effuderunt p̄bias suas

ple. odo. Et tactus in delectabili p̄iunctiōe anime ad deū. ex qua p̄iunctōe resultabit tanta suauitas et delectatio in toto corpe que dici nō possit. Hec ē illa cena beata. quā de hō ex immensa clementia sua hominibus preparauit. que nec dici nec cogitari pōt. **Ysa. lxiij.** Oculi non vi. de. que p̄pa. expectā. te. Que facit hominē beatum. **Apoc. xix.** Beati qui ad ce. ag. nupti. vo. sunt. Cui interesse ē p̄fectum 7 summū gaudiū. **Bern.** Illud ē verum 7 summū gaudiū. qd nō creatura s̄ de creatore p̄cipitur. qd cū possideris. nemo tollet a te. cui omnis aliunde iocunditas compata meror est omnis suauitas dolor. omne dulce amarum. omne deoz fedū. postremo omne aliud quodcūqz delectare possit molestum. **Secundo** monstratur magnificentia diuine bonitatis in multoz vocatōne. quia vocauit multos. Ad hanc em̄ cenam milia milia imo infinita milia hominū 7 angelozum vocauit. imo omnes ad hanc cenā vocat. **Mat. xj.** Venite ad me omnes qui laboratis 7 o. es. et ego refici. vos. **Y. Ubi** nota q̄ dominus ad hanc cenam tripliciter vocat. **Primo** vocat omnes generaliter nullum excipiendo. **i. I. bimo. ij.** Qui vult omnes homines saluos fieri. **Actu. x.** In veritate cōperi. quia nō ē accep. p̄sonarum deus. sed in omni gente q̄ timet deum 7 facit iusticiam acceptus est illi. **Unde** vt hic patet paupes ac debiles cecos et claudos iussit introire. **Secundo** vocat specialiter. vt omnes illos quibus bona mundi p̄fert qui per ista tria genera hominaz qui in hoc euangelio se excusauerunt intelligunt. **Et hoc ē qd** hic dicitur. q̄ nemo istorum virorum qui vocati sunt gustabit cenam meam. Omnes em̄ isti specialit̄ vocati fuerūt. **Ubi** nota q̄ omnia bona mundi tā nature qz fortune dedit deus homini vt p̄ ipsa facilius ad cenam illam perueniret. **Uñ** et dignitas que per villam intelligitur. 7 quinqz talenta quinqz sensuuz que in hoc euangelio quinqz iuga bonum dicuntur. 7 diuitie. et vxor. omnia sunt adiuuamina ad veniēdum ad istam cenā fm diuersos status et p̄ditōes hominum. si homo eis bene vtatur. quia alicui ē vxor in adiutorium salutis. qui sine vxore damnaretur. eo q̄ p̄tinere non posset. **Propterea** dicit apostolus. **i. Cor. vij.** Melius est nubere qz vni. **Et iteruz.** Sanctificatus est em̄ vir infidelis p̄ mulierem fidelem. **Et simile ē de diuitijs et**

nem abyssi et catenam magnam in manu sua
et apprehendit draconem serpentem antiquum.
qui est dyabolus et sathanas. et ligauit eum per
annos mille et misit eum in abyssum. Quarto
quia aptum est celum. quod ab initio steterat clau-
sum ubi hec cena celebratur. Luce. iij. Ihu bap-
tizato et orante aptum est celum. Quinto quia
via est abbreviata que recto tramite ducit ad
celum. Olim autem magnum circuitum facie-
bat vadens per infernum. et ideo illi antiqui in mil-
le annis et ultra peruenire non potuerunt. Sed
modo illuc una hora peruenit. Luce. xxiij. Hodie
me eris in paradiso. Sexto quia virtus peccati
est diminuta que aggrauabat et debilitabat ne
per viam cene incedere valerem. Ro. vi. Ve-
tus homo noster simul crucifixus est ut destru-
atur corpus peccati. i. species et virtus pecca-
torum. Septimo quia mors est destructa que nos
ad inferos demergebat. i. Corin. xv. Ubi est
mors vi. tu. absorpta est mors in victoria. Quia
per mortem inuis ad vitam. et non descendimus
ad inferos sed ad celos. Octauo. quia spiritus
sanctus in hac etate in magna copia datur. quia
ista cena nos dignos facit. Job. viij. Rondi-
um spiritus erat datus. quia nondum ihesus erat glo-
rificatus. A spiritus sancto mirabiles et innu-
merabiles gratie emanant nos perducetes ad illam
cenam. i. Jo. j. De plenitudine eius nos omnes
accepimus gratiam per gratiam. Bene ergo dicitur omnia
sunt parata venite ad nuptias. Solum unum re-
stat. scilicet ut manus lauemus ab operibus mortuis.
ij. Cor. vij. Emundemus nos ab omni iniqui-
tate carnis et spiritus ut. scilicet mundi intremus ad
cenam istam. Et sic patet primum. Secun-
do ponitur miseria humane peruersitatis in
vocatorum varia excusatione. quia ceperunt
simul omnes se excusare. Nam primum dixit vil-
lam emi et necesse habeo exire et videre illam.
Per villam ut dicit Augustinus. terrena dominatio
signatur. Est autem iste primus reprehensibilis
atque stultus ut ex sua responsione patet quod
tunc ad sex. Primo quia rem vilem et quam
accepit. scilicet villam. et preciosam et magnam spre-
uit. scilicet cenam beatam. Dimisit ergo regnum magnum
et accepit villam quam. Potius voluit in vil-
la peruenire ad tempus quam in perpetuum regna-
re in celo. Totus mundus est parua villa respec-
tu celi. imo punctum unum. ut dicunt astrolo-
gi. et quilibet stella est maior tota terra. mundus
ergo totus et omnia bona mundi sunt nihil respec-
tu celi et bonorum eius. Secundo quia im-

pedimentum salutis sue carissime emit. villam
quidem emit. et quanto preciosa ipsam emit certe
animam pro ipsa dedit. nonne videmus hoc
tota die. nam per dignitates et diuitias homines
dant animas suas dyabolo. Nonne lucifer ob
ambitum dignitatis percutus est in infernum. et
primi pentes expulsi sunt a paradiso. Nonne
absalon voluit interficere patrem ut regeret. Nonne
totus mundus perijt tota die et vnus persequi-
tur alium ob ambitum domini. Dominus ergo
est impedimentum humane salutis dum per ipso
habendo anima perditur quod est valde stultus
Matth. xvi. Quid prodest homini si lucra
vniuer. mundum anime suo sue detrimen. pa-
tia. Tercio quia dum dominum adipisci deside-
rat in seruitutem incidit valde magnam. Et hoc
est quod hic dicit. Necesse habeo exire. Non enim
dicit volo exire: sed necesse habeo exire. Et ve-
re ita est ut boetus probat. Ille qui vult domi-
nari oportet quod sit seruus multorum seruorum.
et in manibus multorum seruorum sit situs
quia nihil potest ipse inferre alijs quod alij versa
vice non possint inferre sibi. Et sepe sic vide-
mus dominos a seruis expulsos et interfectos
Boe. Oportet clara potentia que nec ad sui per-
natorem satis efficaciter inuenitur. Que est igitur
hec potestas que solitudinis moerore expel-
lere que formidinum aculeos vitare nequit. Ac
qui voluisset ipsi dixisse securi sed nequiverunt
an tu potentes censens qui quos terret ipse per-
metuit. qui ut potens esse videatur in seruien-
tium manu situs est. Vere in maximo timore
viviunt domini. Quarto quia dum cure al-
terius. scilicet ville emptie intendit. negligentiam ma-
gnam circa propria incurrit. Et hoc est quod dicitur.
Necesse habeo exire. scilicet a mei cura et intende-
re cure ville emptie. Ita enenit ad literam. Nam
isti qui dominantur intendunt cure aliorum et
seipsos negligunt. Sunt enim valde solliciti mul-
tiplicare possessiones. meliorare castra. dilcere
leges. prudenter alios regere. ut dominan-
tur. et de sua salute penitus nihil curant. et ideo
totaliter exeunt a seipsis et alijs vacant. propter
rea stulti merito sunt censendi. Prover. xvij.
Oculi stultorum in finibus terre. prudentis au-
tem oculi in capite suo. tota die querunt facta
aliena et sua non intuentur. Contra quos di-
citur Luce. iij. Medice cura teipsum. Quinto
quia post emptiorem villam videre voluit.
unde ait villam emi. et ne. b. vi. il. Prover. vi.

Consideravit agrum. 7c. il. Si enim homo consideraret conditiones dominij 7 dignitatis nunquam emerit. **¶** Et primo si consideraret ipsius breuitatem. **Eccle. x.** Omnis poteratus breuis vita. **Alexander** regnavit. xij. annis 7 mortuus est. Et omnes imperatores 7 reges 7 pape mortui sunt 7 modico tpe regnauerunt. Ad cuius breuitatem ostendendam erat consuetudo in quodam regno. quod rex coronabatur veniebat artifices petere ab eo ubi vellet sibi sepulchrum edificari. Secundo si consideraret eius pericula 7 anxietates. **Quia** vt. d. **Boe.** Plena est exemplorum vetustas. plena est spens etas quanti reges felicitate calamitate commutauerunt. **¶** Tunc quidam rex terrore 7 periculum regni ense supra vertice filio pedete simulavit. vt ibidem boe. d. Refert maximus valerius quod quidam rex dum coronaretur accipiens coronam dixit. **O** nobile magisque felice coronam quam si quis cognosceret quod multis periculis 7 solitudinibus sit plena. nec humi iacentem tollere vellet. **Tercio** si consideraret ipsius immanitatem. quia quanto altior est status. tanto grauior est casus. **Fortuna** autem vt. d. **Boe.** permitiose ludit cum dominis vt dicitur. **Hic** cotinuum ludimus ludum rotam volubili orbe versamus. summa infimis. 7 infima summis mutare gaudemus. **Et** premititur quod si nec retineri ex arbitrio potest et calamitofos fugies facit. **Quid** est aliud fugax iste quam future quoddam calamitatis indicium. **Abice** itaque atque spone permitiose ludentem. fortunam. quod infelicissimum genus infortunij est fuisse felicem. vt idem. d. **Exemplum** in magna precipitum cecidit lucifer 7 magna ruinas fecit. quod in magno statu fuit. 7 similiter pumi parentes. **Si** turris cadat magna est ruina. **Si** cadat domus nulla est ruina. **Sexto** ostenditur reprehensibilis. quia de re tamcare empta modicam vtilitatem habuit. **Et** hoc est quod. d. **Vide** ista. **Pro. d.** gaudere vel possidere ista sed videre. **Et** ita est vere. **Quid** habet dominus plus quam milites 7 domicelli de omnibus castris 7 terris. 7 de omnibus suis bonis. **Eccle. v.** **Ubi** multe sunt opes multi sunt qui comedunt eas. 7 quid prodest possessori nisi quod cernat diuitias oculis suis. omnes sumus hic per expensis. **i. Thimo. vi.** **Quid** intus in hunc mundum. nec aufer. quid possit. **Job. i.** **Quid** egressus sum de vt. ma. m. nu. re. il. **Tantum** habet plus dominus quam famuli. scilicet multam solitudinem 7 afflictionem animi. 7 cum isti dormi-

unt. iste non potest dormire. **Eccle. v.** **Dulcis** est somnus operanti siue multum siue parum comedat. saturitas autem diuitis non sinit eum dormire. **¶** **Secundus** vero dixit. **Iuga** bouum emi quinque 7 eo probare ista. habe me excusatum. **Secundum Aug.** **Iuga** bouum quinque quinque sensus intelligunt. quod sicut iuga bouum sunt duplicata. ita 7 sensus. nam sunt duo oculi due aures. lingua 7 palatum ad gustum. et due fauces. 7 due manus quibus maxime fit tactus vel voluptas carnis interius 7 exterius in quod maxime viget tactus. tunc namque quinque iuga bouum emunt. scilicet animam dyabolo per eis dando. quod per exercitacione 7 exercitacione quinque sensuum homo desent iudicium rationis 7 contra deum agit. siue exerceat sensus per congregandis diuitijs. siue pro vtendis delicijs. siue pro sciendis 7 experiendis rebus. quod ad iudicium curiositatis pertinet. **Curiosum** est enim velle scire 7 experiri naturas rerum. mores hominum 7 fortunam mundi. **Eccle. vii.** **Deus** fecit hominem rectum 7 ipse infinitis se miscuit questionibus. **Et** hoc vanitas est 7 afflictio spiritus. **Sed** homines miseri tota die in exercitacione sensuum volunt esse. 7 quinque iuga bouum probare. nam oculos exercitant in pulchris aspectibus. aures in cantilenis suauibus 7 melodijs. gustum in bonis saporibus. odoratum in diuersis odoribus. tactum in voluptate carnis. **Similiter** eosdem probant 7 exercitant per acquirendis diuitijs 7 sciendis rebus. **Et** sic dum iugo christi quod est suauis nolunt subesse sub sunt 7 portant in gremio mundi quod est durum. 7 quinque iuga continent. **Job. vi.** **Qui** timet peruinam irruet super eum nix. **Quia** vt dicitur. **Aug.** **Qui** subest iugo christi. omnia subest ei. 7 per consequens quod subest iugo christi. subest quinque iugis mundi 7 omnium est seruus. **Et** sic patet quod tripliciter probant 7 exercitant sensus. scilicet per congregandis diuitijs per vtendis delicijs 7 per sciendis rebus per quinque exercitacione 7 delectacione homo negligit ad illam beatam cenam venire. 7 contra deum 7 animam suam agit. quod est valde detestabile. **Proverb. xxx.** **Per** tria mouet terra 7 quartum sustinere non potest. per seruum cum regnauerit quod tunc est quod spiritus tumens erigit se contra deum qui fecit illum. per stultum cum saturatus cibo fuerit quod tunc est quod corpus saturatum pertruit in deum. scilicet spiritum gubernante. per odiosam mulierem quam in matrimonium assumpta fuerit quod tunc est quod homo repudiata ratione coniungit sensualitati 7 ipsius imperio regitur sicut brutum. **Quartum** est quod sustinere non potest cum

E

ancilla heres fuerit dñe sue. i. cū caro oia bo-
na hoīs possidet tāq̄ heres. quod tūc est cū
hō oia operat̄ p carne fouēda 7 delectanda
7 de aīa nihil curat. que dēt tāq̄ dñā omnia
hoīs bona iure hereditario possidere. **Job.**
xxiij. **D**auit enī sterilem 7 que nō parit 7 vi-
due nō bene fecit. **S**terilis est caro que nullū
fructū facit nisi vermes 7 putredinē. **V**idua
ē aīa peccatorū p peccatū celesti sponso vidu-
ata 7 ab eo sepata. **T**ercio dixit vxorē duxi
7 iō nō possum venire. **I**ste falsum dixit 7 ve-
rum dixit. **F**alsum dixit q̄tum ad bonos et
ratione vtentes. **N**ā vxor. pp̄ tria datur vi-
ro. **P**rimo. ppter sobolē generandā 7 nutrie-
dam. **G**ene. j. **C**rescite 7 mul. 7 re. t. **S**ecūdo
ad fornicatōem vitandā. j. **C**orin. vij. pp̄ for-
nicatōem vnusquisq̄. i. vx. zc. **T**ercio in adiu-
torū rei familiaris. **G**ene. ij. **Q**ō est bonū ho-
minē esse solum fa. ei zc. **O**mnia ḡ ista nō sūt
impedimenta ad introitū regni sed adiun-
na. vnde **Augl.** di. q̄ celibatus iohānis bap.
nō preferat nuptijs abrae. **V**erū aut̄ dixit
q̄tū ad hoīs bestiales qui sicut bestie i vx-
re nō querunt nisi delectatōem carnis. 7 sicut
bestie stāt cum eis. **G**reg. **Q**uid p vxorē nisi
voluptas carnis accipit̄ nam q̄uis bonū sit
pingū 7 ad pp̄ agandū sobolem diuina pui-
dentia p̄stituta. nōnulli tñ nō fecūditatē pro-
lis sed de idē expetūt voluptatis. **E**t idcir-
co p rem iustā significari pōt non imerito res
iniusta. **V**erū ergo dixit p maiori parte qz
vt. d. ap̄lus. j. **C**orin. vij. **Q**uicū vx. est co. q̄
sunt mū. q̄. pla. vx. 7 di. ē. f. ab ope spirituali.
Et similiter vx. co. que sunt mūdi. quo. pl. vi.
Periculosa ḡ res ē valde mulier. **E**st enī for-
tissimū glutē ad capiēdū 7 retinēdū. 7 iō fortis-
simi q̄q̄ dūcti sūt ea. **E**t q̄s ē sc̄ior dauid. q̄s
sapiētior salomōe q̄s fortior sapsone. **E**cce.
vij. **I**nueni amariorē morte mulierē laq̄ ve-
natorū est. vincula sunt manus illi. **D**iec. v.
Nō dabūt cogitatōes suas vt reuertant̄ ad
dñm. spūs enī fornicationū in medio coz est.
Et iō iste dixit. **V**xorē duxi 7 nō possum ve-
nire. **S**ūt etiā vxores nostri t̄pis 7 nostre pa-
trie maximū impedimētū regni viris suis. nō
solū q̄tum ad cōcupiscētā. sed etiā q̄tum ad
supfluitatē vestīū 7 ornamentoz. qz cogunt
viros male lucrari. vt bene ornent̄. mirabile ē
qz parētes expoliant 7 viros nō ditant. tota
domus videtur in maledictione ire. **E**t ideo
qui sine vxore potest viuere meli⁹ facit. quia

facilius ad beatam cenam currit. **P**ropterea
d. ap̄stolus. j. **C**orin. vij. **V**olo oēs ho. esse
sicut meipsum. i. virgines. **E**t sic patet qui re-
nuunt ad istam cenam venire 7 a nuptijs ex-
cludunt̄. i. dediti honoribz 7 dominijs. dediti
exercitationibus 7 lucris mundi. et dediti desi-
derijs carnis ad que tria genera oēs peccato-
res reducunt. j. **Job.** ij. **O**mne qd ē in mūdo
antē ē p̄cu. car. aut p̄cu. ocu. aut sup. vite. **E**t
sic patet secūdum. **T**ercio ponitur in ista
contempte bonitatis in abiectio: 7 electione
7 cōtemp̄toz reprobatione cū di. **T**unc iras-
tus paterfa. i. xps cuius familia sunt omnes
electi qui maxime cōtra cōtemp̄tores irascit̄.
Dicitur autē de? irasci cū ad modū irati vin-
dictā exercet irā sine ira pretendens. **I**ras
ergo dixit seruo suo. **E**x cito in plateas 7 vi-
ci. **S**io. **V**irtit ad plateas cum peccatores d̄
lationibz v̄ijs vocat. mittit ad vicos cū istos
vocat quos temporalium rerum coartat in
opia. ideo sequitur. **E**t pauperes ac debiles
7 cecos 7 claudos intro. huc. **E**cce qui 7 qua-
les cedunt in partē domini. **S**apientes 7 pul-
cri 7 potentes mundi cedunt in partem dya-
boli. **V**iche. ij. **F**actus sum sicut qui colligit
in autumno racemos vindemie. **Q**uas enim
grossas et magnas quasi precedens colligit
dyabolus. j. **C**orin. j. **V**idete vocationez ve-
stram fratres. quia non multi sapientes. non
multi potentes. nō multi nobiles s̄m carnem
sed stulta mundi elegit deus vt cōfundat for-
tia 7 ignobilia 7 contemptibilia mundi elegit
deus. **P**auperes autē nō rebus sed spiritu 7
voluntate hi vocant̄ 7 veniūt. **M**ath. v. **B**e-
ati pauperes spiritu q̄. ip. ē. ce. **S**imilit̄ de-
biles in natura atqz cōplexione atqz infirmi
corpore ad deū currunt. **Q**uia vt di. ap̄ls. ij.
Corin. xij. **V**irtus in infirmitate p̄ficiat̄ liben-
ter igitur gloriabor in infir. m. vt in ba. in m.
vir. christi. **N**am vigor nature et fortitudo
cōplexionis et sanitas corporis plenisqz sunt
ocasio peundi. **E**cce. vj. **M**alicia hōie vni-
us. i. infirmitas obliuionē facit luxurie magne
Leci et simplices. i. prudētia mundi 7 carnis
que legi dei non sunt subiecta similiter ad de-
ū. n. veniunt. **M**ath. xij. **C**ōfitebor tibi pater
dñe ce. et ter. quia abscon. hec zc. **C**landi si-
militer scilicet sui reputatione qui reputant se
peccatores et claudicare in via dei. nec omni-
no posse venire ad regnum dei nisi per grati-
am dei adiunet̄. hi vocati veniūt. j. **C**orin. xij.

Gratia sum id quod sum. Potest etiam ad litteram hoc intelligi de respectis in mūdo q̄ vocati veniunt. Quia ut dicit Greg. Infirmi quicq; atq; in hoc mūdo respecti plerūq; tanto scelerius vocem dei audiunt quanto in hoc mundo habent vbi delectentur. Vocat autē dominus electos suos non solū de civitatibus. imo etiam de villis et de ruribus non solum de iudeis. imo de gentilibus. Unde sequitur. Et ait servus. Domine factum est ut impasti et adhuc locus est. i. nondum cōpletur est numerus electorum. qui quidem completur quādo plenitudo gentiū intrabit. Propter hoc sequitur. Et ait dominus seruo. Exi in vias et sepes. In superiori exitu intelligitur vocatio iudeorum qui sub umbra legis quiescebant quasi in civitate morabantur. In hō autem exitu intelligitur vocatio gentiū que dum sine iugo legis dei erant quasi agrestia et indomita animalia in vijs et sepibus extē vagabentur. vnde bene subditur. Et cōpelle itare agrestia et indomita animalia. ut ipleatur domus mea. i. perficiatur numerus predestinatorum. ¶ Nota autem hic tria genera vocatorū fm̄ triplicem vocationem superpositam. Quidam enim vocati nullatenus veniunt. et hi significantur in prima vocatione cum triplici sua expositione. de quibus dicitur Job. xxj. Qui dixerunt deo rece. a no. sciam viarū tuarū nolumus. Quidam vero vocati desuali convertuntur. et hi significantur in secunda vocatione. Psal. In auditu auris obediit mihi. Quidam autē pressura et necessitate mundi vel instantia predicationis et persuasionis cogente quasi cōpulsī veniunt. Et hi significantur in tertia vocatione. Osee. ij. Sepiā viam tuam spinis. Et fm̄ hanc triplicem vocationem potest procedi breuiter in hō euangelio. In fine autem subditur reprobationis sententia contra contemptores. Unde sequitur. Dico autem vobis q̄ nemo viroz illorum qui vocati sunt et contempserunt venire gustā. ce. meam. Et sic patet tertiū et cōsequenter totum.

De epistola.

Sermo. lxi.

Nolite mirari si odit vos mūdus. j. Job. iij. Sicut dicitur phis. Homines ex ammiratione phan ceperunt. videntes effectus mirabiles. et causas penitus ignorātes. Sicut autē

cōtingit in effectibus nature. ita in effectibus gratie. et multo magis. quia de eclipsi solis et lune. et de fulmine et de similibus non omnes mirantur sed quidam horū causas ignorantes. Sed de operibus gratie nullus potest perfecte causam et rationē reddere. eo q̄ ex libera dei voluntate pcedant. Roma. xj. D' altitudo diui. sapi. et scien. dei q̄ incō. sunt in. ei. et inue. vie eius. Aug. Quare hunc trahat et illum non trahat noli velle diiudicare si nō vis errare. Verum hec omnia possumus scire quotiens ea nobis deus reuelat p̄ spiritum sanctum. j. Corin. ij. Nobis autem reuelauit deus per spiritum suū. Beatus autē iohānes euangelista fuit vnus cui deus plura reuelauit. Unde et liber eius quē scripsit Apoc. vocatur. nomē assumens a reuelatione. nā apoc. idem est qd̄ reuelatio. Inter multa autē que beatus iohannes nobis reuelauit in epistola hō dierna. reuelauit nobis tria. Primo quare mūdus nos odio habet. In principio epistole. Secūdo i q̄ perfecta caritas manet. ibi. In hoc cogno. ca. dei. Tercio per quid nō eē in homine perfecta caritas apparet ibi. Qui habuerit substantiam huius mundi et vi. fratrem su. neces. ha. et. Quarto quasi concludendo ad veram dilectionem nos inuitat et monet. ibi. Noli dili. ver. ne. lig. sed. op. et veritate. ¶ Primo ergo beatus iohannes ostendit q̄re mūdus. i. dilectores mundi nos odit scilicet bonos. Aug. Quid est mūdus. mūdus non est celum neq; terra. neq; ista opera que deus fecit. sed dilectores mundi. Itē mūdus quando in malo ponitur dilectores mundi. Mūdus vero quando in laude ponitur celum et terra et que in his continentur opera. ¶ Hec autē ammiratio quare mūdus odiat bonos homines ex tribus cōsurgit. Primo ex natura boni et mali. q̄ ut dicitur philosophus. Bonum est quod omnia appetūt et per consequens malum omnia fugiūt. Omnis enim homo naturaliter appetit bonum et fugit malum. Cum ergo in bonis assit causa dilectionis scilicet ipsū bonū quia boni sunt. et desit causa odij scilicet malus quia mali nō sunt. quare mūdus eos odio habet. Secundo ex efficaciam operum. manifestum est autē q̄ propter bonorum opera mūdus sustentatur. al̄s omni die submergeret. Hoc patet de illis quinq; ciuitatibus scilicet sodoma et gomorra et alijs tribus. quia si ibi decē boni

fuisſent inuenti. **D**eus pmiſſet omnibus par-
cere. vt patet **Bene. viij.** **C**uz ergo diligat vi-
cinos qui ipſuz ab inimicis tuentur 7 boni tu-
eantur malos ne a demonibz ad infernum ra-
pantur quare ipſos odiunt. **T**ercio rōe ceſſio-
nis hereditatis. omnia nāqz bona heredita-
rio iure ſunt bonoz hominū. quia ipſi ſunt fi-
lij dei. ſi aut filij 7 heredes vt di. apſs ad **Ro-**
ma. viij. **O**mnia autē bona tā fortune qz gra-
tie ſunt dei 7 a deo. **Joh. j.** **O**mnia p ipſuz fa-
cta ſunt. **j. Corin. iij.** **Q**uid habes quod non
accepisti. **P**eccator aut qz bonis dei abuti-
iure priuatus eſt eis. 7 ſicut fur tenet ea i ma-
lum ſuū. **Eccle. v.** **E**ſt 7 alia infirmitas peſſi-
ma quā vidi ſub ſole diuitie conſeruate i ma-
lum dñi ſui. **C**um ergo boni cedant iure here-
ditatis mundo in bonis fortune. que mūdus
maxime deſiderat. iuxta illud. **Math. xix.** **E**c-
ce reli. oīa 7 ſecu. ſu. te. et retineant bona gra-
tie que mundus abhorret quare habet odio
bonos. **A**d hoc dicendum ergo qz de h poſ-
ſunt quatuor rationes assignari. **P**rima
eſt contrarietas dominorum. boni enim trāſ-
feruntur in deum. 7 vniuntur deo per amorē
7 iō ſeruiunt deo ex amore ſicut filij dei. **M**a-
li autem deum abiecerunt. **Luce. xix.** **V**olu-
mus hunc regnare ſuper nos. **E**t ſeruiūt di-
uerſis vicijz. **Q**uidam auaricie. quidam ho-
noribus vanis. quidam autem ventri et gula
Philip. iij. **Q**uorum deus venter eſt. **O**m-
nia autem illa deo contrariantur. **C**um ergo
boni et mali habent contrarios dominos. ſer-
ui autem contrariorum dominorum odiunt
ſeinnicem et perſequuntur. ideo mūdus odit
bonos. 7 boni odiunt mundum. **Sallat. vj.**
per quem mihi mundus crucifixus eſt et ego
mundo. **C**rucifixus autem ſiue ſuſpenſus in
odio et abhominatiōe habetur **Joh. xv.** **S**i
me perſecu. ſunt et vos perſe. et hoc eſt quod
hic dicitur. **N**os ſcimus quoniaz tranſla. ſu.
de mor. ad vi. quoniam diligimus fratres. i.
per amorem fraternitatis quo ſeparatur a
mundo quia mali nō diligunt ſe qz fratres in
deo. ſed quia vni in aliquo vicio. 7 cōiungi-
mur deo. **T**ranſlati ſumus de morte peccati
quod eſt cauſa omnis mortis. ſ. nature culpe
7 pene. ad vitam. i. xpm cui per amorem ſerui-
mus ſicut domino noſtro. mūdo cōtrario do-
mino ſeruiente. ſ. peccato. **Joh. viij.** **Q**ui fac
peccatū ſeruus ē peccati. **Aug.** **R**edeat vn⁹
quisqz ad cor ſuū 7 ſi ibi inueniret fraternita-

tis caritatē ſecurus ſit qz tranſit de morte ad
vitam. **S**ecūda eſt diuerſitas regionum.
Boni enī aſpēnāt mundū 7 habitant i celo
Phi. iij. **P**oſtra cōuerſatio in celis ē. **Heb.**
xij. **N**ō habemus hic manentē ciuitatē ſ ſu-
turam inqui. **M**ali autē ecōuerſo. de celo non
curant. ſed in mūdo volunt perpetuari. mū-
dus aut 7 celum ſunt contrarie 7 diuerſe regi-
ones. 7 contrarij domini in eis principantur.
Pam in mūdo dyabolus principatur. **Joh.**
xij. **V**enit enī princeps mūdi huius 7 in me
nō habet quicqz. **I**n celo autē principat xps.
Joh. xvij. **R**egnū meū non eſt de hoc mūdo
ſed ſup. de celo. **H**omines vero diuerſarum
7 cōtrariarū terrarū pſequūtur et odiūt ſein-
nicem. **E**t ideo mali odiūt bonos qz nō ſunt
de hoc mundo. **Joh. xv.** **Q**uia vero de mun-
do non eſtis. ſed ego vos elegi de mundo. p
pterea odit vos mundus. **E**xemplū de canibz
qui ſi vident aliquem canem ſoreſem i
cōtrata ſua oēs perſequūtur eum. **S**ic faciūt
mali bonis qui vident eos in cōtrata propria
ſcilicet mundo. **S**imiliter faciunt boni malis
in contrata ſua ſcilicet celo. **A**poca. xxiij. **F**o-
ris canes et venefici. **E**t hoc eſt quod hic di-
citur. **Q**ui non diligit manet in morte. ſ. pec-
catorum qui non habent dilectionez dei. **I**n-
ſti autem p dilectionem manent in deo. **Joh.**
iiij. **Q**ui manet in caritate in de. m. qui eſt vi-
ta vera. **Joh. xj.** **E**go ſum reſurrectio et vita
Vita autem et mors cōtrarie regiones ſunt
Tercia eſt cōtrarietas operū boni enī ha-
bent cōtraria opera mundo. nam mūdus p-
curat et ſatagit hic gaudere et vitari. hic ho-
norari et dñari et opera penitentie renuit et
beatum dicit hominem cui hec ſunt. **B**oni
autē hec omnia reſpuunt. et opera penitēcie
aſſumunt. **Philip. iij.** **O**mnia arbitratus ſum
vt ſtercora vt xpm lucrificiam. **Heb. xj.** **C**ir-
cumierunt in me. in pelli. capzi. egen. an. af. zc.
Dicūt etiam boni qz opera mundi ſunt mala
nec eſt beatus immo miſer qui predicta requi-
rit. **S**icut ergo ſaraceni nos perſequūtur. qz
contraria agunt et credunt et damnant nos
ſic mūdus pſequitur et odit bonos. **Joh. vij.**
Nō poteſt mundus odiſſe vos. me autē odit
qz teſtimonium ego perhibeo de illo. qz ope-
is. ma. ſunt. **Sap. ij.** **C**ircūue. iuſ. iquoniā ptra
eſt ope. no. **E**t hoc ē quod hic dicitur qui odit
fratrem ſuū ho. eſt. **H**omicida autē contrari-
um opus facit iuſto. nam odit et occidit. iu-

stus aut diligit et uiuificat. qz ad xpm vitam ad ducit hominem p amorem. Et io mundus qui puerse agit persequitur et abhominat eos q recte agunt. **Prouer. xxix.** Abhominatur ipij eos qui in recta via sunt. **Quarta** est infectio appetitus. **Vali** enim habet appetitu cordis infectu malis humoribus. s. supbia. ira. inuidia. zc. et io omne cotranu istis videt eis amarum. s. humilitas masuetudo et similia. **Augl.** **Palato** no sano. pena est panis qui sano est suavis. et oculis egris odiosa est lux que puris e amabilis. **Sicut** enim canis rabidus omnes mordet propter infectione humoris in palato existentis. ita etia mundus propter infectionem mali bonos mordet et psequit. **Hoc** figuratum fuit in ysmabele de quo dixit angelus. **Dic** erit ferus homo manus eius contra omnes. ysmabel natus de concupiscentia carnis est peccator. **Sicut** ergo ysmabel psequeretur ysaac. sic et mali psequunt bonos. vt. d. ap. **Ballat. iij.** Et h e qd hic dicit. **Dis** homicida no ha vi. e. in se ma. **Vita** eterna qua boni hic habet p gratiaz. iuxta illud **Job. vj.** Qui credit in me habet vitam eternam. **Sed** e infectio rabie peccati. sic canis. **Et** **Po** ta aut q. d. omnis homicida. **Pa** homicida dicitur sex modis. **Primo** voluntate vt dyabolus. **Job. viij.** Ille homicida erat ab initio. **Secundo** opere vt cain qui interfecit fratrem suu abel. vt patet **Gene. iij.** **Tercio** consensu qz fm lege consentientes et facientes par pena cstringit. **Roma. j.** Digni sunt morte no solum qui ca. f. sed etia qui consen. facientibus. **Quarto** subtractoe rei debite. **Eccle. xxiiij.** **Danis** egentiu vita pauperis est qui defraudat illum homo sanguinis est. **Quinto** precepto vt dauid q interfici fecit vriam. **ij. Regu. ij.** **Sexto** puocatione vt qui habet odio fratrem suu. nam pducat eum ad reodiendum et p consequens ad mortem. **Prouer. x.** **Odium** suscitatur iras. **Omnes** isti non habent gratie vitam in se manete. **Et** sic patet primu. **Secundo** manifestat pfecta caritatem. **Exemplu** enim xpi ad pfecta caritatem nos inducit. **Qz** sicut xps ex perfecta caritate animam suam. i. vitam suam. p nobis posuit. vt. s. nos uiuificaret. **Ephe. ij.** **Cum** essemus mortui in delictis et peccatis nostris conuificauit nos xpo. vt reconciliaret nos deo. **Roma. j.** **Reconciliati** sumus deo per mortem filij eius. vt eriperet de potestate dyaboli. **Hebre. ij.** **Ut** per mortem

destrueret eum qui habebat mortis imperiu i. dyaboli. **Ita** nos debemus esse parati corporaliter mori si viderimus qz p mortem nram proximus et frater noster uiuificet in anima reconcilietur deo et de potestate dyaboli eripiat. **Et** hoc debemus facere quando manifeste vel per pbabilia signa hoc videmus posse consequi. vt si aliquis querteretur a fide vel moribus tunc debemus eum iuuare deposito timore mortis si propter hoc crederemus ipsum a talibus liberare. **Sicut** fecit sanctus sebastianus qui martires iam seductos et inclinatos a parentibus confortauit scilicet marcellinum et marcu fratres. **Nam** hic est ordo caritatis vt deus super omnia diligatur. secundo aia propria. tercio aia proximi et magis qz vita corporalis propria. **Altra** per hoc videtur qz mori p salute proximi in casu necessitatis vt dictus est sit caritas sufficiens et necessaria ad salutem. **Et** h multi tenent. **Sed** dictum est qz h inuitamur ad perfectam caritatem quia mori pro proximo est perfecte caritatis. que no requiritur de necessitate salutis sed est solum in viris perfectis. **Et** deo dicendum est qz securius dicitur qz mori pro salute proximi in casu necessitatis vt dictu est. est perfecte caritatis. nec est de necessitate salutis. hoc multi tenent hoc multi dicunt. **Et** dominus **Hugo** super hunc locum sic di. et sic videtur sentire. **Non** enim tene mur habere ita perfectam caritatem. sicut christus habuit. nec cosimilia que xps obseruauit tene mur obseruare. sed hoc est maius et perfectius quod vnus homo possit alteri facere scilicet mori p ipso. **Job. xv.** **Maiores** hac dilectione nemo habet qua vt animam suam pro quis p ami. suis. au. **Perfecta** caritas ista est vt paratus sit quis mori pro fratribus suis. **Ad** hanc autem perfectam caritatem habendam sex nos debent inducere. **Primu** est deletio peccatorum. **Luce. vij.** **Dimittuntur** ei peccata multa quonia dilex. mul. **Prouer. x.** **Uniuerfa** delict. op. ca. **Secundum** est mansio diuinoznm. **Job. xiiij.** **Si** quis dili. m. ser. me. ser. et pa. me. dil. eum et ad e. ve. et mans. apud eum sa. **Tercium** est reuelatio secretorum **Job. iij.** **Qui** diligit m. et ego diligam eum et manifestabo ei meipsum. **Quartu** est possessio virtutum omnium et donorum. qz qui perfectus est in caritate habet omnes virtutes et dona. **j. Corin. xiiij.** **Cari. pa** est be. est non irritatur. non agit perperam. non est am. non co.

ma. nō gau. super iniqui. pga. aut veri. oia cri.
sperat. oia sust. Sapi. viij. Venerūt mibi oia
bona pariter cū illa. ¶ Quidē ē toleratio ad
uersos. nā qui pfecte diligit oia difficilia 7 ad
uersa vsq; ad morte patientē tolerat. Cantu.
viij. Aque multe. i. tribulatōes nō potuerunt
extinguere cari. q; for. est vt mo. di. ¶ Sextū
est impletio mandator. q; qui pfecte diligit
totam legem 7 omnia mandata implet. Ro.
xiiij. Qui diligit proxi. legē adim. Nam non
adult. nō occ. nō fur. non falsum testimoniū
dices. nō cōcupisces. 7 si quod est aliud mā.
i. hoc ver. instā. dili. pxi. tu. sicut teip. Math.
xxij. In his duob; mandatis vniuersa lex pē
det 7 prophete. Et iō xps pfectionē omniū
demonstrans ait. Hec mando vobis vt di
ligatis inuicem Joh. xv. j. Joh. iij. Carissimi
deū ne. vi. vnq;. Sed si pfecte dilexerim; per
fecte videbimus eū quia visio caritati respō
det. Et in huius figura xps resurgens glorio
sus primo apparuit marie magdalene q; pl;
amabat ceteris. vt di. Greg. Et sic patet se
cundum. ¶ Tercio ostendit per quid mani
festatur caritas dei non esse in aliquo. quia si
quis vi. fra. s. ne. ha. 7 cla. vis. s. ab eo signū est
q; caritas dei non est in illo. ¶ Quā duo
debemus proximo. s. cōpassionē cordis 7 be
nificiū operis si assit facultas. A primo null;
excusatur. quia omnis homo debet cōpati p
ximo afflicto 7 in necessitate existenti. A secū
do scilicet a beneficio operis excusantur mul
ti. s. qn̄ facultas dēst. 7 ideo non dare elemo
sinam est signum q; caritas dei non sit in aliq;
sed non cōpati 7 claudere viscera pietatis a
paupere bene est signū q; caritas non sit i eo
Aug. Si nōdum es ydoneus moti pro fra
tribus ydoneus esto dare de facultatib; tuis
siue pcutiat viscera tua caritas. Et nota hic
q; elemosina interior. s. cōpassio cordis est ma
ior q; elemosina exterior. s. datio muneris. q;
elemosina interior respicit meritum essentia
le. sed exterior accidentale. Unde qui habet
similem cōpassionem 7 equalem pauperi. 7 ni
hil largit; ei. quia nō pōt. tātū meretur pmo
essentialem quantū ille q; ei aliquid impit; simili
cōpassione mot;. 7 plus meretur qui solū cō
patitur q; qui benefacit 7 nō cōpatit;. 7 si pl;
cōpatiat; q; iste q; dat. pl; meretur. Quia vt
di. Greg. De; nō pēfat quātū sed ex quāto
affecto. Unde plus pēfat affectū q; censum
Unde de vidua mittente duo era minuta in

gazophilatium xps ait. Vere dico vobis q;
vidua hec paup; pl; q; oēs misit. Luc. xxi. 7
de beato pe. 7 and. 7 alijs qui solū retia reliq;
runt sequentes xpm iherosol. di. Greg. q; mul
ta valde reliquerūt. q; volūtātē 7 appetitū ha
bendi reliquerūt. Quia q; volūtātē 7 appe
titū habēdi relinquit sicut ipsi apli. multa re
linquit. Et simile est in pposito. nam qui dat
cōpassionem cordis primo multū dat apud
deū etiā si modicū vel nihil dat. Pōt autē
qui dat aliquid pauperi cū cordis cōpassi
onem pene peccati q; ille qui nō dat. quia nō
pōt. q;uis eq̄lis cōpassio cordis sit in vtroq;
Dan. iij. Peccata tua ele. red. Per largiti
nem enim elemosinarum pena peccator; de
letur. Ad vtrāq; autem elemosinam facien
dam quinq; nos inducere debent. ¶ P
¶ Primo quia elemosina extinguit concu
piscenciam peccandi que militant in mēbris
nostris. Eccle. iij. Ignē ar. exti. aqua 7 elemo
sina resistit peccatis. ¶ Secūdo q; reduc; bo
minē ad viam veritatis. Exemplū de corne
lio cēturione. de quo Act. x. q; elemosine eius
ascenderunt in p̄spectu dei. 7 ad eū missus est
petrus vt viā veritatis eum doceret. Simili
etiā modo fieret de omni infideli. qui vacaret
elemosinis 7 orationi 7 obseruaret legem na
ture. quia deus talem illuminaret 7 ad viā ve
ritatis reduceret. q; nō est manus dei abbre
uiata. Et p hoc soluit; questio de quibusdam
saracenis q; nihil audiūt de fide nostra 7 bene
viuunt. ¶ Tercio quia conseruat pacē 7 bo
num statum hominis 7 terre 7 totius regni.
Aug. Qd nō dat; xpo dat; filico. Et qre quā
dando elemosinas xpo sicut debem; de; con
seruat terrā in pace 7 bono statu ita q; p̄stan
tias 7 gabellas nō optet solui. Hic cadit exē
plum sancti ludouici qui cū a baronibus frā
cie rep̄bēderet; q; omnia in elemosinas da
ret. 7 si ingruerit bellum vel brigā non habe
ret vnde stipendiaret milites. Respōdit qua
re ego potior; maiori pace q; aliquis rex. cer
te propter elemosinas. Pauperes enī sunt
stipendiarij 7 milites mei qui regnum meum
in pace conseruant. ¶ Quarto q; tenet deū
ne pferat sententiā mortis cōtra peccatores
Exēplū de iudicib; 7 cardinalibus 7 alijs do
minis qui nō ita cito proferūt sententiā con
tra aliquem si det eis munera. 7 exēnia etiam
si iniusticiā habeat. sic etiam deus suspendit

sententiā ppter elemosinas. **Ysa. lxxij. Nō ē**
 qui inuocet nomē tuū qn psurgat 7 teneat te
 s. p elemosinas 7 orationes. **¶ Quinto** quia
 homini pat palatiū 7 eternale. **Exempluz** de
 palatio qd beat^o rbo. ostendit fratri regis qd
 dixit fuisse edificatū de pecunia regis quaz in
 elemosinas expendit. **Et dicit Greg. in dya.**
 suo qd iste qd fuit ductus ad aliā vitā 7 postea
 redit 7 dicit se vidisse palatia multa qd edifi-
 cabant. int^o que vidit vnū qd edificabat solū
 die sabbati post nonas 7 cōperrū est qd calci-
 fer iste qd romanus cuius erat totū lucrū toti^o
 septimane victu q̄tidiano referuato dabat in
 elemosinam egentibz die sabbati post nonas
 apud ecclesiā sancti petri. **Et sic patet terciū.**
¶ Quarto inducit nos ad verā dilectionem
 q̄ psistit in ope 7 nō in sermone lingue. **Dul-**
ti multa pmittūt 7 nihil faciūt. **Prover. xv.**
Rubes 7 vent^o 7 pluuie nō sequētes. vir glo-
 riosus 7 pmissa nō cōplens. **Oratius. Par-**
turient montes egredieturqz ridiculus mus.
Sed ista est vera dilectio qn id qd spondet
 effectu cōplet. **Verū ē nī qd sicut dicit ita**
 est. **Et sic patet quartū 7 psequēter totū.**

¶ Dominica tertia de euangelio sermo. lxx.

¶ Rant appropi-
 quātes ad ibesuz pu. 7 pba. 7 pec-
 ca. **Luce. xv. Sic dicit phus. Bonū**
 est qd oīa appetunt. **Bonū aut nō potest**
 appeti nisi cognoscatur. **vt ibidē di. Deus autē**
 in hac vita cognosci in sua natura pfecte non
 potest. **Ero. xxxij. Nō videbit me hō 7 viuiz**
Et qz in hac vita nō pfecte cognoscitur. ideo
 nec pfecte diligitur. **Unde Aug. d. sup illo**
 verbo. **Math. xxij. Diliges dnm deū tuū ex**
 toto corde. qd hic modus diligendi deum in
 hac vita impleri nō pōt. in alia aut sicut pfe-
 cte cognoscem^o ita pfecte diligem^o. **Quia**
 ergo de^o sicut dictū est i sua natura cognosci
 nō poterat voluit fieri homo. vt pfecte i na-
 tura hūana cognoscere^t. **Baruth. iij. Post**
 hec in terris visus est 7 cum hō. puer. est. **Et**
 vt vere crederetur esse de^o fecit opera que so-
 lus deus poterat facere. s. dimittere peccata
 7 iustificare peccatores. **Math. ix. Cōfi. si. re.**
 tibi pe. tua. 7 qz xps peccata peccatoribz rela-
 xabat ideo peccatores accedebāt ad ipsum.
Et hoc est quod hoc euāgelii cōtinet. Erāt
 inquit appropiū. ad hie. pub. 7 pba. **In quo**
 quidez euangelio tria summarie cōtinentur.

Primum est sapientia peccatorum ad xpm
 appropinquantium. **In principio euan. Se-**
 cundum est impietas pbariseorū 7 scribaruz
 de receptione peccatorum contra xpm mur-
 murantiū. **ibi. Et murmurabāt scribe 7 pha-**
risei. Tercium est chusti responsio per quan-
 dam similitudinem duoz exemplorum scri-
 barum 7 pbariseorū murmur sedantium. **ibi.**
Quis ex vobis homo qui habet cē. o. zc. aut
 que mulier ha. dra. de. **¶ Primo ergo ponit**
 tur sapientia peccatoz ad christuz appropin-
 quantū. quia erāt appropinquantes ad hie.
 pub. 7 pec. **Duo enī genera hominū in hoc**
 mūdo sapiētia vtunt. omnibz alijs omnino i
 stulticia remanētibz. s. iustus timens deum et
 peccatoz rediens ad deuz 7 recedens a malo
 vnde **Job. xxvij. postqz multum inuestiga-**
tum est vbi esset sapientia dei. conclusum est.
 timere deuz ipsum est sapientia. q̄tum ad iu-
 stum. 7 recedere a malo intelligētia. q̄tum ad
 peccatozem reuertentem. **Sed adhuc maior**
 relucet sapientia in peccatoze redeunte q̄ in
 iusto stante. quia maiori sapientie attestatur
 de magno periculo indemnē exire q̄ firmum
 stare in bono. 7 ic. o sapientissimus est pecca-
 toz rediens ad deū 7 nō rediens stultissim^o est
 viroz. **Et hoc apparet q̄tum ad mala q̄ pec-**
 catoz patitur in peccato stādo que sunt mul-
 ta valde 7 pessima. **Sed q̄tum ad presens**
 solum quatuoz ponamus. **¶ Primum**
 malum est cecitas mentalis. qz peccator tāqz
 cecus non perpendit vnde expellitur et quo-
 trahitur. **Apoc. ij. Vemento vnde excideris**
Quia de numero filiorum dei recedit ad fili-
os dyaboli. de refertis diuitijs ad summam
paupertatez. de gloria ciuitatis paradisi ad
furcas inferni. Hec omnia patent in filio pro-
digo. qui de filio factus est seru^o cum esset di-
ues cepit egere. cum esset gloriosus in ciuita-
te sua factus est ipse custos porcoruz cuz be-
stijs 7 inter bestias habitans. Exemplum si-
cut suspendendo fasciatur oculi. sic facit dya-
bolus peccatozi ad furcas inferni deducēdo
Ysa. xliij. Educ foras populum cecum 7 oeu-
los habentem. Magna ergo sapientia est de
 tanta cecitate exire 7 ad christum veram lucē
 venire. qui omnes ad se venientes illuminat.
Luce. ij. Lumen ad reuelationem gentium.
 sup. ad ipsum venientium. **Et maxima stulti-**
 cia est in ipsa remanere. **¶ Secundum est in**
 firmitas totalis. **Peccatoz enim omni die in**

Tria contine^t in Eu^o

7^m

*Quia mala patit^o
7 tot in isto mundo*

infirmirate languet 7 totalit̄ ē infirmus. **Ysa.**
j. A planta pedis vsq; ad verticē nō est in eo
sanitas. **Quia** 7 oculos h̄z p̄nos ad illicita
videndū 7 aures ad vana audiendū. 7 os ad
p̄hibita comedendū. 7 manus ad mala exer-
cendum 7 pedes ad mala loca eundum. 7 me-
moriā ad iniurias recolēdū. 7 intellectū ad p̄-
ximū recipiēdū. per mirabiles industrias. gu-
stum etiā aīe habet corruptum. sicut febrici-
tans. q; spiritualia nō sapiunt sibi sed solū fe-
tida 7 terrena. **Augl.** Palato non sano pena
est panis qui sano est suavis. **Et** sicut pecca-
tor totaliter est infirmus ita omni infirmitate
languet. nam a sanctis ydropico cōpatur qui
malis humouib; est plenus 7 quanto plus bi-
bit tanto plus sitit. 7 palitico q; habet tremo-
rem membroz p̄pter neruoz dissolutionem.
eo q; influentiā caloris a corde nō recipiūt. et
leproso que est infirmitas incurabilis huma-
no studio eo q; sanguis est corruptus in ipso
fonte sanguinis. s. in pulmone. 7 febricitanti
magnis febribus. 7 fluxum sanguinis patiēti
7 mortuo. ac etiam in tumulto fetēti peccator
cōpatur. **Unde** peccator dicit̄ triplici morte
mori. **Magna** siquidē sapientia est. sic totali-
ter infirmum 7 omni infirmitate languentem
ad xpm̄ medicum accedere. qui omnes sanat
Psal. **Visit** verbū su. 7 sa. eos. **Augl.** **Ma-**
gnus vtiq; venit medicus. q; magnus vbiq;
iacebat egrotus. **Et** magna stulticia est in tā-
ta infirmitate remanere. **Tercium** est serui-
tus miserabilis. nam peccator quia dei prou-
identia omniū dñs est constitutus magnaz et
vituperabilem 7 pessimā seruitutem incurrit
Magna est q; peccator ē seruus omniū vici-
ozū que in eo regnant. vt auarus pecunie. gu-
losus gule. superbo honoris. iracundus ire. et
sic de alijs. **Unde** sicut serui ducūtur a dñis
sic vicia ducunt illos quos possident. **Unde**
Boetius p̄bat q; peccator nūq; est impuni-
tus. sed statim adest ei pena peccati. s. seruit̄
ipsa quā peccatū inuehit que est maxima pe-
na sicut libertas predulce bonum. **Ioh.** viij.
Qui facit peccatū seruus est peccati. **Vitu-**
perabilis est q; q; homo dignissima creatura
rum ad imaginē dei factus efficitur seruus vi-
lissimoz vicioz que sunt abominabilia apud
deum 7 homines. valde vituperabile iudicat̄
Boeti. **Sed** quis nō spernat fragilis vilissi-
meq; rei esse seruū. **Pessima** est quia dyabo-
lus cuius peccator seruus efficitur. nō dat ei

requiem donec trahat eum ad penas inferni
ibi imperpetuū cruciandū. 7 p̄pter hoc dāna-
ti in inferno cōquerūtur dicētes. lassati sum⁹
in via iniquitatis. **Sap.** v. **Magna** ergo sapi-
entia est de tamagna vituperabili 7 pessima
seruitute exire atq; ad xpm̄ venire a quo effi-
citur vere liber 7 dominus 7 magna insipien-
tia ē in ea remanere. **Exemplū** de illo q; esset
in durissimo carcere 7 inde exiret p̄ astutiā su-
am q; sapiens reputaretur. **¶** **Quar-**
tum est omniū bonoz priuatio generalis. nā
peccator cōtra dei maiestātē peccans sicut p̄
crimine lese maiestatis omnib; bonis priuat̄
hereditate vite eterne. priuatur merito passi-
onis xpi 7 omniū sanctorū. **¶** **Corin.** vj. **Que**
societas luci ad tenebras. que aut̄ conuentio
xpi ad belial. **Priuat**ur omnib; bonis q; sūt
in ecclesia. ac etiam omnib; bonis q; sūt
in ecclia. **¶** **Matth.** xij. **Et** aut̄ qui nō habet 7 quod ha-
bet auferetur ab eo. **Priuat** oib; virtutibus
7 donis spiritus sancti 7 penit⁹ nud⁹ remanet
sicut lusor ad aleariū. **¶** **Apoc.** iij. **Rescis** q; tu
es miser 7 miserabilis 7 paup 7 nudus 7 cec⁹
Priuat virtuosissimis medicinis que de late-
re xpi fluxerunt. s. sacramentis ecclesie q; oēm
infirmiratez sanant. **Priuat** nobilitate natu-
re sue vt q; debuit omnib; dominari infra be-
stias redigat̄. **¶** **Psal.** **Homo** cū in ho. es. non
im̄. cōpa. est in. insipi. 7 similis factus ē illis
Priuatur etiā glorioza resurrectione. **¶** **Psal.**
Ideo nō resurgūt impj in iudicio. s. gloriosi.
Exemplū sicut cōdemnato ad mortē oia au-
ferunt. sic peccator. **¶** **Rā** de eo tres sūt pes.
q; corpus comedūt vermes. aīam asportant
demones 7 bona tpalia diuidūt cōsanguinei
7 quilibet istoz est valde cōtentus parte sua.
q; vermes solū corpus. cōsanguinei solū bo-
na. 7 dyabolus solū aīam querit. **¶** **Gene.** **Da**
mibi aīas cetera tolle tibi. magna ergo est sa-
pientia q; aliquis sic priuat⁹ oib; bonis su-
bito 7 leniter oia bona recuperet. 7 ad gratiā
redeat magni regis 7 magna stulticia est in tā-
ta miseria remanere. **Exemplū** de mercatori-
bus qui pdūt merces suas. quō sollicitantur
q; possint eas rehabere. **¶** **Sic** q; peccatores
appropinquātes ad hiesū illūinabāt sanabāt
ab oī seruitute liberabāt. 7 ad oia bona resti-
tuebāt. **¶** **Carissimi** appropinquāte nos ad xpm̄
nō passib; corporis s. mētis. **¶** **Iaco.** iij. **Appro-**
pinquē deo 7 appropinquēbit vobis. **¶** **Peccato-**
res ḡ 7 publicani. i. publica negocia p̄nitiosa

No bene

etercentes quibz manifestum est peccatū non
 deesse. appropinquauerūt ad ipsum. 7 hec q̄-
 tuor ab ipso obtinuerunt. **A**dhuc est aperta
 ianua 7 xps p̄ p̄dicatores suos fortissime cla-
 mat. **V**enite ad me oēs q̄ la. 7 o. ef. 7c. **M**atth.
 xi. **A**mb. **O**mnis aīa accedat ad xpm q̄ oīa
 xps ē nobis. **S**i vulnere carere desideras me
 dicens ē. si febrily estuas fons est. si granaris i-
 iquitate iusticia est. si celū desideras via est. si
 auxilio indiges virtus est. si morte times vita
 est. si tenebras fugis lux est. si cibū queris ali-
 mentū est. **J**ob. vi. **E**go sum pa. vi. qui de ce.
 des. **E**t nota hic de illis q̄nq; virginibz q̄ no-
 vissima hora venerūt 7 intrare nō poterunt
 q̄ clausa erat ianua. **E**t iō dū est aperta cur-
 ram? q̄ sero mortis fortissime appropinquat.
Et nota etiā q̄ via est valde parua. s. vsq; ad
 cor: p̄ verā cōtitionē de corde ad os p̄ verā
 cōfessionē. de ore ad manus p̄ verā satis acti-
 onem. **H**ec est via triū dierum quā filij israhel
 egredientes de egypto facere petebāt vt deo
 imolarent. **N**ō ergo oportet nos maria tran-
 suadere. terrarum diuersa climata ambulare.
 viarū discrimina experiri. **E**t sicut in hac pri-
 ma parte sapiētia peccatorū demōstrat. ita 7
 xpi clemētia insinuatur. peccatores recipien-
 tis. q̄ peccatores libenter 7 letanter 7 frequē-
 ter recipiebat 7 excusabat. vt patet in maria
 magdalena. **L**uce. vii. **S**imō habeo tibi ali-
 quid dicere. at ille ait **M**agister dic 7c. **U**n-
 ad osculū eos recipiebat. vt patet in su pradi-
 ca magdalena. 7 ad cōuescendū 7 colloquen-
 dum 7 ad hospitandū erat cū eis q̄ matth. et
 zachheus fecerūt ei cōiuiuiū magnū. **N**isi enī
 xps sic eos recepisset ad eū nō appropinquā-
 sent. **B**ern. **D**ēs p̄pter māsuetudinē que in
 te predicat currimus post te bone hiesu au-
 diētes q̄ nō spernas pauperē. peccatorē nō
 horreas. nō horruisti latronē cōfidētē. nō la-
 cimantē peccatricem. nō cananeā si p̄plicatē
 nō reprehensam in adulterio. nō sedentes in
 thelonio. nō negantē discipulū. nō persecu-
 torū discipulorū. nō crucifixoꝝ tuos in odo-
 rem vngentorū tuorū currimus. **E**t sic patet
 primū. **S**ecūdo ponitur scribarū et
 phariseorū impietas cōtra xpm de peccatorū
 receptōe murmuratiū. q̄ murmurabāt pha-
 risei 7 scribe. quorū murmuratio apparet 7 est
 impia 7 iniusta ex tribus. s. ex parte xpi cōtra
 quem murmurabāt. 7 ex parte sui. s. scribarū
 7 phariseorū. qui murmurabāt. 7 ex parte pec-

catorū 7 publicanorū de quibz murmurabāt.
Secūdo apparet impia 7 iniusta ex pte
 xpi. 7 hec q̄tum ad quinq;. **P**rimo ratio-
 ne proprie operationis vnumquodq; enim
 operatur quod sibi propriū est. naz ignis
 calefacit 7 sol illuminat. propria autem opera-
 tio filij dei venientis in mundū est peccatores
 saluare. i. **T**imo. j. **F**idelis sermo q̄ xps ve-
 nit in mundū peccatores saluos facē. **L**uce. xix.
Venit fili' hoīs querere 7 saluū facē qd̄ pe-
 nerat. **S**icut ergo stultum est murmurare q̄
 sol luceat 7 ignis calefaciat. ita impium 7 stul-
 tum est murmurare q̄ christus peccatores re-
 cipiat ad salutem cū sit hoc propriū eius.
Secūdo rōe pprietatis boni. **B**onū enī
 vt. d. **D**yoni. ē sup̄ius diffusiuū. 7 quanto
 res ē melior tāto magis se diffundit. vt ptz in
 sole. **C**ū ḡ ipse fili' dei sit fons bonitatis. boni-
 tatē suam nō tantū ad iustos debet extēdere
 ipsos p̄tegēdo vt filios. sed etiā vsq; ad pec-
 catores ipsos iustificādo. 7 ad viam veritatis
 reducēdo. **J**ob. xij. **D**ia trahā ad me ipsum.
Psal. **N**ec ē qui se abscon. a ca. ei'. **S**icut ḡ
 stultū esset murmurare q̄ sol omnibz cōicat
 lucez suam 7 q̄ mare omnibz aquā largit. ita
 stultū 7 impiū est murmurare q̄ de' peccato-
 res recipit 7 iustificat. **T**ercio rōe potētie
 infinite dei. **S**icut. d. p̄bus potētie manife-
 stantur p̄ actus 7 obiecta. **P**otentis autē quā-
 to maior est toto ad remotiora se extēdit. **N**i-
 hil autē ē a deo ita remotū sic peccator. **P**sal.
Lon. a pe. sa. **E**t iō in nulla re manifestat' dei
 potētia sicut in iustificatōe peccatoris p̄pter
 qd̄ **A**ngl. d. q̄ maius est facere de impio piū
 q̄ creare celū 7 terram. **E**t ergo de' suā po-
 tentiā manifestaret recipiebat peccatores vt
 iustificaret eos. vnde illi sapientes de quibus
 di. **B**oe. q̄ quesierūt dicentes. **S**i deus ē. vñ
 mala. 7 si de' nō est vnde bona. male cōcluse-
 runt. imo debuerunt dicere. **S**i deus ē mala
 possunt euenire. quia p̄ ipsam dei oīpotentiā
 magis manifestat' dum ex malis eligit bonuz
 7 ordinat ea ad debitum finem. **S**icut ergo
 stultuz esset murmurare q̄ sol illuminat vsq;
 ad extremum terre 7 mare cingit totam terrā
 ita stultum 7 impiū est murmurare q̄ deus
 suam omnipotentiam manifestat in recipien-
 do 7 iustificādo peccatores. **Q**uarto rōe
 p̄fectōis dei. **D**e'. n. est sūme p̄fect' nec ī ipso
 pōt esse aliq; defect' 7 si in xpo inquantū hō
 fuerunt quidam defectus penales. dicenduz

Ex parte xpi

poti⁹ q̄ ad emendationem faciebāt. **P**relatus enim nō debet reprehēdi corā populo. nec etiā alij sed seorsum. **M**ath. xvij. **S**i pec. in t. fra. t. cor. e. x̄. **S**entētiari pōt bene in publico. vt ceteri timorē habeāt si crimē est manifestum. **J**himo. v. **P**eccātes corā oib⁹ argue. vt ce. ti. ba. **S**i enim q̄s corrigi in publico negat frequenter 7 cōtēdit cū correctore. q̄d in secreto nō faceret. **I**sti ergo murmurātes 7 detrahētes xp̄o. ad laudē humanā hoc faciebant. vt zelū legis viderent h̄re. **M**ath. xxiij. **O**mnia opera sua faciūt vt videant^r ab hominib⁹. **T**ercio apparet hec murmuratio iniusta ex pte publicanor⁹ 7 peccatorum de quibus murmurabant. 7 hoc q̄stum ad quatuor. **P**rimo q̄ ipsi appropinqua bāt ad hie. vt au. il. s. predicantē 7 docē. **P**redicatio autē est quedam elemosina spūalis. **S**icut ergo constitutus in necessitate corpali pōt a quocūq̄ elemosinā recipere 7 omnis hō cūlibet q̄stum ad sustentationē nature. teneatur dare si pōt ac etiā iudeo vel saraceno. ita verbum predicationis bone a quocūq̄ possumus audire. 7 predicans euangeliū xp̄i nullum debet excludere. nec patarenū nec saracenum nec excomunicatum. **M**ar. xvj. **P**redicāte euangeliū omni creature. **I**gitur nec isti accedentes nec christus recipiens erant reprehendendi. 7 per consequens iniusta erat murmuratio phariseorum. **S**ecūdo quia in peccatore duo considerare debemus scilicet naturam que bona est. 7 vicium quo peccator malus est. **I**n peccatore autē debem⁹ naturam diligere per quam est ad imaginem 7 similitudinem dei factus. **S**ene. j. **F**aciam⁹ hō. ad ima. 7 similitudinem nostram. **V**icio autē vt dicit beatus **G**reg. districtum iudicij debemus sed non nature. **A**ugl. **S**ic diligendi sunt homines vt eorum non diligantur errores. **A**liud enim est diligere q̄d sunt 7 aliud odisse que faciunt. **E**rgo peccatores considerata natura eorum debebant diligere 7 recipi a xp̄o sicut diligere tenemur etiā saracenos. **Q**uantum autē ad vicia debebant a xp̄o corrigi 7 increpari. ergo poterant ipsi ad xp̄m accedere 7 xp̄s eos scipere. 7 p̄ seque⁹ iniusta erat talis murmuratio. q̄ habita hac cōsideratōe nullus debet excludere aliquem a se. **E**cclē. xxiij. **U**niciq̄s deus mandauit. de proximo suo. **T**ercio quia in hoc peccator differt a dyabolo. quia dyabolus est ob-

stinatus in malo nec vnq̄s emendatur. peccator autem non est obstinatus dum viuūt qui possit corrigi 7 bonus fieri. 7 frequenter sic fit. **R**am peccatores frequenter a malis suis cōuertuntur 7 fiunt iusti. **H**oc autē maxime habet facere predicatio. quia multi audiētes verbum dei conuertuntur. **A**ct. x. **L**oquēte petro cecidit. s. s. super om. qui au. ver. vnde **A**ugl. d. q̄ verbum dei est sicut hamus q̄ dū rapitur capit. **A** salute autē anime nullus potest nec debet prohiberi. immo cum omni festinātia 7 importunitate debet queri. **U**n. isti qui inuitat^r a xp̄o vt se sequer^r dixit. dimitte me p̄. ir. 7 sepe. patrē. me. respondit xp̄s **S**equere me 7 dimitte mo. sepe. mo. suos vt dicit **M**at. **E**rgo 7 ipsi poterāt ire ad christum 7 xp̄s poterat eos recipere 7 per consequens iniusta erat murmuratio eorū. s. phariseorum. 7 maxime cuz predicatio christi siue christus haberet tria que peccatores conuertunt. s. verbum inflamatum quod tangebatur. exemplū sanctum quod edificabat vitas 7 doctrinam verā. que illuminabat animam. **Q**uarto quia peccator est infirmus in aīa sicut febricitans in corpore. **F**ebricitās autē sanitatē corporis pōt a quocūq̄ petere 7 recipere 7 quilibet pōt quēlibet sanare. quia vt dictū est naturam cuiuscūq̄ debemus inuare 7 fouere. vnde 7 helisens mūdauit a lepra naamā syrū principē militie regis sirię vt. iij. **R**egū. v. patet. **S**icut ergo possum sanitates corporis recipere a quocūq̄. ita 7 multo magis sanitatem anime. igitur peccatores poterant ad christum accedere pro anime sanitate. 7 christus poterat eos recipere 7 sanare. sic i aīa sicut 7 in corpore. **L**uc. vi. **O**mnis turba querebat eum tangere. q. vir. d. il. exi. sa. o. **E**t sic patet secūdum. **T**ercio ponitur xp̄i responsio per quoddam simile ad murmur phariseorum sedandum. vnde ait. **Q**uis ex vobis homo habet centum oves x̄. **E**t potest hec similitudo dupliciter exponi scz. de natura angelica 7 humana 7 tunc per omnia currit similitudo. 7 de iustis 7 de peccatorib⁹ penitentiam agentibus. 7 tunc nō p̄ omnia currit similitudo sed cum distinctione. **P**rimo potest exponi de natura angelica. 7 humana. et tunc per oīa currit similitudo. **Q**uia vt di. **G**regorius. **C**entenarius est numerus perfectus. **T**unc ergo deus centum oves habuit quando naturam humanam et angeli-

37

cam multa perfectione creauit. **Am.** Dues pastor cuius omnesno s cetera portio sum? Nonagintanoues augeli dicuntur. qz in maximo numero sunt creati. **Un** dyo. d. qz excedunt omnem multitudinem numerabilem **Job. xxv.** Quoniam est numerus militum eius **Una** omnis humana natura dicitur. quia i singularitate vnus hominis condita est a quo vno omnes alij descenderunt. **Utraqz** autem natura dicitur ouis ratione innocentie quia in magna et perfecta innocentia vtraqz creata fuit. **Uel** respectu nature diuine vtraqz nature ouis est quia vtraqz natura respectu diuine bestialis et quasi nihil e **Greg.** **Una** ouis tunc perijt quando peccando homo pacua vite eterne reliquit. **Tunc** filius dei relinquens nonagintanoues in deserto. i. dimittens nonem ordines angelorum in celo quod dicitur desertum. i. derelictum a multitudine angelorum que cecidit ab humana natura que ad restorationem cadentium angelorum vt celum replet et in eo habitare creata fuit venit in mundum per carnis assumptionem ad predictam ouem querendam et inueniens eam errantes in mundo imposuit super humeros suos. et hoc fuit in passione quando in cruce eius peccata. i. penam peccatorum super humeros sustinuit. vnde **Ambro. d.** qz isti humeri sunt brachia crucis. **j. Petri. ij.** Qui peccata nra protulit in corpore suo sup lignum. **Greg.** Cum autem pastor inuenisset ouem non puniuit. non verberauit. non virgendo duxit ad gregem sed superponens humiliter humeris et portans clementer annumerauit gregi et sic impositas sup humeros cum ipsa in ascensione ad celum remeavit. **Cui** virtute passionis xpi celum etiam apertum est. et humana natura in virtute mentis passionis xpi. cum xpo ad celum ascendit. **Et** ideo dicitur ipsam super humeros ad celum portasse. **Greg.** **Due** humeris suis imposuit. quando humanam naturam suscipiens peccata nostra ipse portauit. inuenta autem oue ad domum redijt. quia pastor noster repato homine ad regnum celeste remeavit. **Et** postquam ad celum domum propria quia ibi gloria dei manifestatur cum oue perditam redijt. s. in ascensione. tunc vocauit. amicos et vicinos. i. angelos qui amici dicuntur eo quod semper idem cum deo volunt. amicorum enim idem est velle et nolle vt dicit philosophus. vicini quoque dicuntur quia semper vident faciem dei et eius gloriam vi-

cinus contemplantur. vt. d. **Greg.** et ait illis. **Congratulamini** mihi etc. **Angeli** enim multum gaudent de reparacione sua quia ipsi ad hoc suis ministerijs contulerunt. quia eorum ruina ob hoc est reparata. **Principaliter** autem gaudium est in christo sicut in actore salutis et per christum ad omnes alios deriuatur. **Et** ideo di. congratulamini mihi et non ouis perditae. **Et** tunc simpliciter est verum quod sequitur quod maius gaudium erit in celo super humana natura perditam. sed virtuose et triumphaliter recuperata quam super angelos qui non peccauerunt nec perierunt. **Quod** gaudium maius esse perperditur et tribus. s. intensiue. et extensiue et completiue. **Primo** intensiue. s. ex opere maiora enim opera facta sunt in natura humana quam in angelica. qualia fuerunt opera christi et beate marie et sanctorum apostolorum et martirum. **Maius** autem gaudium est habere gloriam ex magnis meritis. quam ex gratia solum. **Angelus** autem habet gloriam ex gratia et ex vnico actu. **Et** ideo nullus angelus equipabit christo et beate marie in gaudio. **Philip. ij.** Propter quod et deus exaltauit illum. **Secundo** extensione gaudij. **Quia** humana natura habet gaudium magis extensum. **Quia** gaudet in anima et corpore. sed gaudium angeli est solum de vno. s. de spiritu beato. vnde solum spirituale gaudium habet. **Job. x.** Ego veni vt vitas habeant et abundantius habeant. scilicet quam angeli. **Ysa. lx.** In terra sua duplicia possidebunt. **Tercio** ex complemento gaudij. **Quia** complementum gaudij eterni in natura humana inuenitur. s. in christo homine. **Job. xvij.** Hec est via. vt cog. t. so. v. d. et quem mi. i. be. xpm. **Et** ideo vt dicunt doc. etiam si homo non peccasset filius dei incarnatus fuisset ad complementum glorie hominis. **In** christo ergo gaudium angelorum completur et hominum. vt dicitur. **j. Petri. j.** desiderant angeli prospicere. **Secundo** modo hec similitudo potest exponi de iustis et peccatore penitentia agente sicut sonat lra. et tunc distinguendus est. **Quia** si iustus semper stat fortiter in via dei et semper tenore et frequenter agit virtutum opera sicut et peccator postquam conuersus. tunc non est verum quod hic dicitur. s. quod maius sit gaudium in celo super vno peccatore quam super nono iusto. etc. imo non equipatur gaudio solum vnus iustus nec nonagintanouem. nuquid gaudium de conuersione pauli fuit maius quam gaudium de statu beate marie

vel iohannes baptista. certe non. immo nec
 equale. **Gregl.** Sed inter hec sciendum est
 q̄ sunt pleriq̄ iusti in quorum vita tantum
 est gaudium vt ei quelibet peccatorum peni
 tentia preponi nullatenus possit. **Hinc** ergo
 colligendum est quātū deo gaudium faciat
 quando humiliter plangit iustus. si facit in ce
 lo gaudium quando hoc quod male gessit p̄
 penitentiam damnat iniustus. **Si** vero iust⁹
 remisse agit. peccator conuersus intense et for
 titer operatur. tunc verum est quod hic dici
 tur. **Maius** enim gaudium est in celo de con
 uersione beati pauli et marie magdalene et
 multorum aliorum q̄ de centuz iustis. immo
 q̄ de mille. quia isti postq̄ conuersi sunt mi
 rabilia opera fecerunt et intensiue recupera
 uerunt quod extensiue perdiderunt. **Gregl.**
Plus autem de conuersis peccatorib⁹ q̄ de
 iustis stantibus in celo gaudium esse fatetur
 dominus. quia plerunq̄ hi qui se nunq̄ op
 pressos molibus peccatoruz sciunt. stant qui
 dez. in via iusticie nulla illicita perpetrant. sed
 tamen ad celestem patriam anxie non anbe
 lant. et plerunq̄ pigri remanent ad exercen
 da bona precipua quia valde sibi securi sunt
 q̄ nulla commiserunt mala grauiora. **At** con
 tra nōnunq̄ hi qui se aliqua illicita egisse me
 minerunt ex ipso dolore suo compuncti ad a
 morem dei inardescunt seseq̄ in magnis vir
 tutibus exercent et damna precedētia lucris
 sequentibus recompensant. **Maius** ergo de
 peccatore conuerso q̄ de stante iusto gaudi
 um fit in celo. quia dux in prelio plus eum di
 ligit militem qui post fugam reuersus hostē
 fortiter premit q̄ illum qui nunq̄ terga pre
 buit et nunq̄ aliquid fortiter fecit. **Deinde**
 cum dicitur aut que mulier. ponitur alia simi
 litudo penitus ad idem tendens. et idem con
 tinens. **Ram** mulier habens dracmas decem
 est dei sapientia que dicitur mulier propter
 pietatis affectum quam ad homines habet.
Talia affectu tenebatur paulus qui di. **Gal**
la. quarto. **Filioli** mei quos iterum parturio.
Decem dracme sunt nouem choi angelo
 rum. et humana natura qui creati sunt ad ima
 ginem dei. **Ram** fm **Bedam** dracma. e. est
 nūmus certum pondus tenens. et imaginem
 regis habens impressam et eius nominis su
 perscriptionem. **Dracma** vero dracmatis ē
 certum pondus. **Didracma** continet duas

dracmas. **Homo** et angelus habent imagi
 nem dei in se sed homo habet superscriptio
 nem dei. quia dicitur christianus a christo.
 vel dicitur homo dei vt patet in facie homi
 nis. **Hec** ergo mulier. id est dei sapientia. per
 dita vna dracma scilicet homine. accendit lu
 cernam id est carnem assumpsit. nam lucerna
 est lux in testa. id est verbum in carne. et euer
 tit domum id est conscientiam hominis illu
 minauit. et fecit hominem cognoscere pecca
 ta et defectus suos. et per veram contritio
 nem proiecit homo dicta peccata de domo
 dei id est de anima. et sic apparuit imago re
 gis et dracma que in luto peccati erat abscon
 dita. quia postq̄ deus euertit et purgat con
 scientiam hominis tunc apparet q̄ sit drac
 ma regis. quia imago eius lucet ibi. **Hanc** e
 uersionem continue facit deus in anima pec
 catoris. **Et** si tantum potest euertere q̄ rein
 ueniat dracmam. que in luto peccati erat con
 culcata mirabiliter gaudet. quia gaudium est
 in celo super vno peccatore penitentiam a
 gente. **Exemplum** si homo haberet decem
 filios et vnus infirmaretur ad mortem tota
 sollicitudo esset circa illum. et si liberaretur a
 morte maius gaudium esset de eius liberatio
 ne q̄ de sanitate aliorum nouem. **Similiter**
 si vnus decem filiorum duceretur ad suspen
 dium. et eriperetur de manibus ducentium.
 tunc maius gaudium esset de tali ereptione
 q̄ de permanentia aliorum nouem. **Roge**
 mus ergo deum vt animam nostram euertat
 7 accendat in ea lumen gratie sue. q̄ dracma
 perdita siue absconsa reinueniatur. quia nisi
 deus auertat 7 tangat cor peccatoris nunq̄
 dracma perdita inueniatur. **Ego** inquit domi
 nus indura. cor phara. **Ero. iij.** **Et** ecce ego
 ipse requiram oues meas. **Ezech. xxxij.** **Et**
 sic patet tertium 7 per consequens totum de
 euangelio.

De epistola. **Sermo. lxxj.**

Noniam sub
 po. ma. dei vt vos exal. in tem. vi.
 j. Petri. v. Sic di. ap. l. ij. Corin.
 x. arma militie nostre non sunt carnalia. quia
 bellum non est carnale sed spirituale. ideo be
 atus petrus istius belli a deo capitanius con